

NᵂE UTÓ ANḠBÁ JISÓS ndere Lukase asamé

Ulaulo

¹ Ata Tyófilos, né ηᵂε mβε yimbó ntóme wó, nsá uno uko εbí Jisós abó apyé ne aléré bós, lo né gébé eyige ji aló utó bíí, ² kpaá te gébé eyige ji ajyé mfaánebuú. Gemεge nnó ji ajyé né mfaánebuú, achye bós bíí ji ajyá nnó ábé anḡbá bíí majye né uto Mendoó Ukpea. ³ Gébégé Jisós akwilé né negbo, abelé fa mme usaá ndó upéa. Né ndó yimbó, alerege anḡbá bíí mmyε né gejamégé mati ayi εbwó alá kagé be sé ne dembyó nnó ji alu mebe. Ne agare εbwó mechó ewé Εσωώ ágbárege nye gefwa jíí. ⁴ Ne nkane ji alu chóncho ne εbwó, afyé εbwó εbe ake, “Jwólege fa né Jerosale, degilé echye ewé Nte wa abó anyémeno nnó atóme nye nkane me mbó ngare enyú. ⁵ Geno eyige njógémbó gelu nnó, ndó eja sé dós wó eyi Εσωώ afyé nye enyú né amu Mendoó Ukpea wyε nkane Jón abó afye nya bós né mmu nnyi.”

Εσωώ ase Jisós afε Mfaánebuú

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23)

⁶ Gébégé baá utó Jisós áma jwóle chóncho ne Jisós ágií ji áke, “Atá gébé gekwané eyigé omage pye nnó esé bós Isreli dégbaré gefwage sé”?

⁷ Ne Jisós ashúú εbwó meko aké, “Nte wa akwyε me abelé né uto bíí gébé eyigé unó bina upye

nyε, ne epófó ewé enyú dekaáge gébé eyigémbó. ⁸ Ne genó eyigé debó mankaá gelu nnó, Mendoó Ukpea echwógé enyú mmyε, echyεge nyε enyú uto ne enyú degarege bós né Jerosale gefoge muú yi me nluú, ne demage garege nyε né maló bós Jus ako, ne degarege wyε deyyε né meló Samariya kpaá tε dekwónεge mbaá yi mme akwya.” ⁹ Ndere Jisós ajógé depó tire na, Esowó aló mansé ji ajyε né mfaánebuú, ne baá utóó bíí ála ápelé amε mfaa. Akwó afe kpaá gekó gekweré ji.

¹⁰ Ndere εbwó álu áfyé amε mangε ji, eké ewyage áge ande fó apéa ne mandeé pópó mmyε, átené kwókwólé ne εbwó. ¹¹ Ewyagé ande bimbó áké ne εbwó, “Bós Galilií, enyú detené fa depele amε mfaá nde? Jisós yina ayi alya enyú akwóme mbó mfaánebuú fi, amage kéré nyε meso wyε nkane degéné mbó ji ajyéé.”

Matyas asε melú Judas

¹² Ne anḡbá Jisós ályágé mekwε Olif, ákéré né Jerosale, neke nélu genógé εbwó ne meno. ¹³ Akwónégé né meló Jerosale, ákwó mfaá enyóη ákpe mmu maá gepú ayi εbwó ábélege. Ebwó alu Pita ne Jón, Jεmsi ne Andru, Filip ne Tómasi, Batolomyo ne Matyo, Jεmsi maa Alfós, Simun ayi ákuú ji muú ukógé ne Judas ayi maá Jεmsi. ¹⁴ Ebwó ako áchómege yendégébé ánenemmyε metóó ema chóncho ne andeé fó abi ábó ákwólege Jisós, ne anḡmé Jisós ne mma wuú Meri.

¹⁵ Né bífó bós abi akame ne Jisós áchomé εbwó ako, alu genógé usaá ukene. Ne Pita akwile ka aké ne εbwó, ¹⁶ “Áḡme ba, geno eyige ηwe Esowó ajóó nya gebó nyε mambe wáwálé, Mendoó Ukpea εbó

εργέε Mfwa Dεvid nnó abo mbe agare geno gefo getuge Judas ayi abó ajamé bós meti nnó apyé Jisós. ¹⁷ Judas abó alu muú ama né geluagé εsé, Jisós abó ajya ji nnó apyεge gefoge utó uma ne εsé.”

¹⁸ Ndere Pita abo ajoge mbo, elu nnó Judas apyεge geboboge mechó εwé, áσε ηka ji, ájye na melu mme, εφέε ne akwené ushú mme, une ugbogé, mbwé une εwó. ¹⁹ Bós ako bi alú né Jerosale, áwúge mechó εwé, ákuú melu mme εwémbó né mejóó bwó nnó Akeldama. Ula utené nnó, “Mewaá gewu.”

²⁰ Pita ama jóó aké, “Mfwa Dεvid abó asá né ηwe makwa jíí nnó,

‘Achye gepú jíí gelá gewa,’

Achye muú amage ajwóle sé mmu. Ne ama sá nnó, ‘echye muú ayicha ase melu utó wuú.’

²¹⁻²² “Ndere elúmbó, muú ayicha abó mambané εsé nnó décho, dégáregé nkane Atá Jisós akwilé né negbo. Yémbó muú yimbó abo mambe ayi abo akéné ne εsé ne Jisós, lo né gébé eyige Jon abó awyáge bós manaá Εσωω kpaá ekwane né gébé eyigé Εσωω aselé Jisós né εta sé ajye mfaánebuú.”

²³ Εφέε ne εbwó ajya bós apéa, muú yi ama akamege Josef ayi ákuú ntó ji Basabas ne ama ákuú ji ntó Justós. Ne ayifo akamege Matyas. ²⁴ Ne εbwó anemmye áké, “Áta wó ne okaáge matóó bós ako. Leré εsé muú yi ojya, ²⁵ nnó ábé ηgbá Jisós ne ase melu utó Judas maá utó wyε ayi ji alya ajye mbaá yi akwane ne ji.” ²⁶ Anégemmye mbo, áηme megya nnó ájya muú ama. Ne aléré nnó Matyas ne áβεε. Ne áσε ji ágbεé ne áηgbá Jisós abi afyaneama.

2

Mendoó Ukpea Echwo

¹ Bií epáá ewé ákuú Pentikos ukwónégé, bós bi áfyé matós ne Jisós ako abó áchomé melu ema ne meko ebwó ama. ² Ake áwuú geywage genó gefó getané mfaá eké mbyo gechwó gekpe mmu gegbeé gepú eyige ebwó abó alu. ³ Aké ápéle ágé genó eyi gelu nkane manómé mewε. Atya, ájyé tene, yéndémuú mmyε. ⁴ Ne Εσωω apyεé Mendoó Ukpea echwo kpe egbeé bwó matós ne epye bwó aló manjós ufós mejós ufós ufós.

⁵ Né gébé eyigémbo, bós Jus ne bós bi ánoḡe Εσωω ábó átané né maló mako áchwó né Jerosale. ⁶ Awuúge gewya eyigémbo, gejamégé bós áchwó nó bós bi áfyé metós ne Jisós mme. Awuúge nkane bós Jisós ájḡge unó ne yéndémuú awúgé né mejós wuú, epwó ji uto. ⁷ Ala ame mekpo fuú ájḡge ne ate áke, “Bós bi ájḡge na ako, átané gebagé Galilií. ⁸ Ne epye nnó ne ebwó ájḡge mejós esé? ⁹ Esé bifó detane Patiyans, Medis ne Elam, abifó átané Mesopotemya Judiya ne Kapadosia ne abifó átané nto Póntos ne Esya. ¹⁰ Abifó átané Frigiya ne Pamfilya, abifó átané Ijip ne gebage mewaá Libya kwókwólé ne Seren. Abifó átané Rom, abi álu bós Jus, ne abifó álaá bós Jus. ¹¹ Abifó átané Kret ne Arabyan. Yémbó esé ako dewuú bós bimbó nkane ájḡge ufós mejós esé, ágarege ukpekpe unó bi Εσωω apyεε.” ¹² Alá mano mekpo fuú ne elú wyε ebwó matós tametame, ágige wyε ate áké, “Ewéna etené mbó nnó”? ¹³ Yémbó abifó áló manjwya le jwyage áké, “Bós Galilií bina, mmós mapye ebwó.”

Mekomejós Pita

14 Ne Pita akwile ka ne anḡbá abifó afyaneama, ajóḡe ne njune bós bimbó aké, “Enyú bós Jus ne bós ako abi alu né Jerosale, wuúge, nkelege mangaré enyú ula mechó ewé. 15 Gébé gelú mbó le kálánká eneneama dondo, bós bina alu danyú mmós fó nkane enyú deferege. 16 Geno eyi gepyéé mbó nana, elé eyigé Joel muú ekpave Esowó abó ajóó te gachi nnó, 17 Esowó aké, ‘Meso gébé nchyege nye Mendoó wa mbaá bós ako. Ne baá nyú abi andeé ne ande áwuú nye depó ne me, ágárege.

Nje usa nyú agéne nye depó ta ne ágárege, ne akoó ande nyú agene nye ujya. 18 Né gébé eyigémbó nchyege nye nto Mendoó wa mbaá baá utóó ba ako, ye mendée ye mende ne ebwó áwuú nye depó ne me, ágárege. 19 Mpye nye bós áge ufelekpa né mfaánebuú, ne ukpekpe uno né mme.

Agéne nye manoó, mewé ne gelóḡe amuawé ne mfaá álá nye chuchu eke manoó, 20 ημεέ ένόμεγε nye gemua gekwé ne mfaá álá nye chuchu eke manoó, gemege nnó bií Atá Esowó ebi upwó amu ukwone. 21 Ne elé bós bi ánege Atá mmye, ne áférege ebwó né efwyale gabo.’ ”

22 Pita amajóó aké, “Bós Israeli wuúge, Jisós ayi Nasaret alu muú yi Esowó alere enyú chánéné nnó, ji ne atóme ji getuge enyú degé ndere abó apyéé ukpekpe uno bi ulere nnó Esowó ne achyege ji uto. Enyú dekaá nénde uno bina ubó upye metóó metóó enyú. 23 Jisós yina, ele ayi enyú dechye eta bós nchye nnó áwó né gekwa. Yémbó ele Esowó ne abó ámeé

me ábelé ne akaá nnó mbó ne εpyε nye. ²⁴ Ne apyε Jisós akwilé né negbo, atane ne manome nénde negbo nebo nepó ne εshye mangbaré ji, álá nkane muú denó. ²⁵ Ne Mfwa Dεvid abó ajó depó ti getúgé Jisós aké,

‘Ngene Atá Εσωω né mβε ushu wa né gébé geko. Alu me égbé εbwónyε nnó mβεgé ne εfó.

²⁶ Né getú εyigémbo nlu ne nechóchó né metó nkwane, mbene.

Me nlu mekwaá ne ngboó nye, yémbo nwya uméé, ²⁷ gétúgé nkaá nnó wó yi ólu Εσωω, ólyage nye fó mendoó wa εlá né melo áwuú bóó, ólyágé nye fó Maá utó wye yi apyéé utó chánéné apwané mmu menome.

²⁸ Wó óleré me meti εwé mbóó mankoó ne mbó geḡwá.

Mβε nyé né mβε ushu wye, ne metó megómega.’ ”

²⁹ Ne Pita ama jóó aké, “Anmé ba, mbó mangaré εnyú gbógono nnó gekwenege nte εsé, Mfwa Dεvid yelé abó ajó mbó agbó, ání ji, ne menome wuú εlu fa te fina. ³⁰ Abó alu muú εkpávε Εσωω ne abó akaá menomenyεé εwé Εσωω abó anyεé ne ji. Ne Εσωω jimboó ashu meko aké, ‘Ji apyε nye mpyáne Dεvid ama nnó ábé Mfwa nkane Dεvid jimboó abó alu.’

³¹ Εbyennó Dεvid abó abó mβε age genó εyige Εσωω apyéé nye meso gébé; ne alere nnó Εσωω apyε nye Muú yi Εσωω akweré ji εlá gefwa nnó akwile né negbo. Gé wye genó geji ne ji abó jóó nnó ji alá fó né melo áwuú bóó, ne geḡkwó ji gepwánege fó mmu menome. ³² Muú ayi Dεvid abó ajó bó élé Jisós. Εσωω apyε ji akwile né negbo ne εsé ako abi delu ankwale bíi dékpá ame dégé ji wáwále. ³³ Nte wuú Εσωω apyεgé ji akwile né negbo, apyε ji ajwóle

ne geluḡe enogé eyi gelu né egbe ebwḡnye wuú, ne achye ji Mendoó Ukpea nkane ji abó anyémeno nnó apye. Genó eyigé enyú dewuú né degene mbo, ele Esḡwḡ Mendoó Ukpea ewu ne Jis̄s atómé mbaá bḡó bíí. ³⁴ Devid ayye mfaánebuú wḡ; yémbḡ aké,

‘Ata Esḡwḡ ajḡó ne nte wa nnó,

jwḡle fa né geluḡ eyi gelu me egbe ebwḡnye,

³⁵ kpaá te gébé gekwḡnege nye eyige mpwḡ bḡó mawame bye,

mpye bwḡ ála eké mboó eweé nnó ḡneré uka mfaá.’

³⁶ “Bḡó Isreli ako abó mankaá cháḡéné nnó Jis̄s ayi enyú dewómé mbo né gekwa, ele ji ne alú Muú yi Esḡwḡ akweré ji elá gefwa ne alu ntó Atá ayi abó bḡó ako.”

Bḡó mbe abi ákamé mekomejḡó Pita

³⁷ Bḡó bina áwuúgé mekomejḡó yimbo, anyií ebwḡ matḡó ne áḡií Pita ne áḡbá abifḡ aké, “Anme esé, nana ese depye nnó”?

³⁸ Pita ashúú bwḡ meko ake, “Yéndémuú nyú abó mankwḡre metḡó wuú ne áwyaá ji manaá Esḡwḡ né mabḡ Jis̄s Kras. Depyéḡémbḡ, Esḡwḡ ajíge nye nte gabo nyú ne achyege nye enyú echye wuú ewé elu Mendoó Ukpea. ³⁹ Esḡwḡ abó anyémeno ewéna né eta nyú ne baá nyú ne mbaá bḡó ako abi alu malḡ ayicha. Menomenyéé ewé elu mbaá bḡó ako bi Ata se Esḡwḡ akuú nnó abe abíí.”

⁴⁰ Ne Pita ama gare ebwḡ gejame depḡ, ne achye ebwḡ majyé aké, “Pḡóge geme nyú né efwyalé ewe Esḡwḡ atóme nye mbaá bḡó njyene ubeé enine na.”

⁴¹ Bḡó awuúge mekomejḡó Pita, gejame ákamé ne áwyaá ebwḡ manaá Esḡwḡ. Bíí bimbo, delé bḡó aléé (3.000) ácho né geluage bḡó abi akame ne

Jisás. ⁴² Ne ebwó áfyé makpo bwó né uno bi ángbá Jisás álerege, ájwølege melu ema, ányéé menyéé ne ánenemmye chóncho.

Geṽwágé Bó Jisás

⁴³ Ne ángbá Jisás ápyéé ufélekpa ne ukpekpe unó bi ulere utó Esòwò, ne bóó ágégé ubi áfó, ne áchyege bwó enoge. ⁴⁴ Bóó ako abi ákamé né Jisás alú chóncho metó ema, ne ákárege unó bwó ne ate. ⁴⁵ Gébé eyige fó, ákpóo uno bwó, akarege ñka yimbó ne ate nkane yéndemuú akélege. ⁴⁶ Ebwó áchónege yendé bíí né echa upε Esòwò, anénemmye chóncho ne anyéé ntó menyéé né úpú ate, áchyege ate unó metó ema, ⁴⁷ ne ákwáne makwa, áféege Esòwò yendégébe. Bóó ako ágéne nkane gepò gelóglóló bwó gelu ne gejeége ebwó matóó. Ne yéndé bíí Esòwò aférege bóó né efwyale gabo, ne agbege ebwó né echomele bóó Jisás.

3

Pita ne Jón ápye mbwéré alò manke

¹ Bíí bifó Pita ne Jón ákwóme ájyé né echa upε Esòwò, ne gébé gebó gelu kálánká eléé ne nwómésé, ele gébé eyige mmyemenene. ² Ne ndere ebwó áchwò kpe né menombí ewé ákuú menombí melóméló, ágé mende fò ayi abó alu mbwéré te ábyené ji ndere ajwólé eféé. Bóó ákpáne ji yéndé bíí, ábélege né menombi ewémbó nnó akógé deká mbaá bóó abi ákóoge akpene mmu echa upε Esòwò. ³ Mende yimbó agégé Pita ne Jón ndere ájye kpe wyε, akò ebwó nnó áchyé ji genó gefó. ⁴ Ape ji domeé, ne Pita aké ne ji, “Pe esé.” ⁵ Ne ape ebwó, aférege nnó áchyege nyε ji genó gefó. ⁶ Pita aké

ne ji, “M̀pó yε ne ḡka, yémbò nchyege nyε wò genó eyige nwyá. Ngarege wò né mabò Jisós Kras ayi Nasaret, kwile ka, lò manke.” ⁷ Ne Pita agbare ji ebwònyε abwε. Tenetene yimbò, uka mende yimbò utoó, ⁸ anyó atene, alò mankene agyage. Akwólé ebwó, ákpe mmu εcha upε εσωω, akene, anyóge achòge, aféége εσωω. ⁹ Bòò ako bi ábó álu eféé, ágége nkane mende yimbò akéne aféége εσωω, ¹⁰ ákaá nnó élé mende yi ajwólege yendégébé né menombi ewé akuú Menombi Melómeló εcha upε, akò dekò, ála amε mekpo fuú ne ákwé tametame nkane ágéné mende yimbò akéné.

Pita agare depore Jisós né εcha upε εσωω

¹¹ Mende yimbò atome wyε eshyε, akwólege Pita ne Jòn. Bòò ako abi ágéné ji, ála mano mekpo fuú, ábó, ájyε bane ebwó né εcha ewé ákuú εcha Solomun. ¹² Pita agége nkane bòò áchwó nò ebwó mme, agií ebwó aké, “Bòò Isrèli, ndé enyú détóme esé amε mmyε, ne ndé déla mano mekpo fuú né mechò ewé? Enyú deférége nnó ele uto sé ne upyé mende yina alò mankéné? Wa gétúgé ese depyεé unó bi ugòó εσωω metòó? ¹³ Elé εσωω ne apyé nnó ḡgò Jisós maá utó wuú akwó. Ji εσωω, alu εσωω ayi ukwene ante sé. Alu εσωω ayi Abraham alu nto ayi Asek, ne ayi Jakòb. Ne Jisós yimbò ele ayi enyú debó dekpane, dechoó né mbe ushu ampané mpa. Gébége Palet akélege manlya ji ajyε, enyú deshya wyε shya. ¹⁴ Jisós abò alu Muú Ukpea ne Muú ayi Cho. Yémbò enyú bina deshya ji ne dene Palet mmyε nnó alya muú gewu ajyε. ¹⁵ Dépyεge mbò, dewá muú yi achyεge bòò genwá. Yémbò εσωω apyε ji akwile né negbo ne esé delu bòò bi

dekpané amε degéné, ne nana degarege b̄ó mecho ewé. ¹⁶ Elé uto Jis̄s yimb̄o ne upye mbwéré mende yina atóó. Genó eyigé enyú degéne ne dekaá nnó gepyε, elé gétúgέ εsé défyεé matóó ne Jis̄s yimb̄o. Elé matóó εsé ayi défyεé ne ji, ne ápyε mbwéré mende yina akéne mb̄o enyú degéne.

¹⁷ “Nana aḡmé ba, nkaá nnó genó eyigé enyú debó dechomé ne ákpakpa melo depyεε mbaá Jis̄s debó dekaá wó. ¹⁸ Εσωω abó agare b̄ó ekpávέ bíi τε gachí nkane Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa abó mangε efwyale, ne apye nnó mecho ewé εbé wáwálé nkane Εσωω abo ajóó mé. ¹⁹ Ne kw̄arege matóó nyú, dekéré meso mbaá nte nyú Εσωω nnó ji ajinte gabo enyú. ²⁰ Depyεge mbó, Atá Εσωω apye nye matóó nyú akwené, ne atome nye Jis̄s Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa, ayi ji abó ajya nnó áchw̄o pye enyú depó. ²¹ Ji abo manjwale né mfaánebuú kpaá τε gέbé gekw̄onege nye eyigé Εσωω apye nye unó uko, ukéré uke nkane ji abo apye ukwéné b̄ó ekpave bíi ágaré. ²² Ne Mosis abó ajóó nya aké, ‘Atá Εσωω atome nye muú ekpávέ wuu, wye nkane abó atome me. Atanege nye né melo nyú, ne debó manwu yéndé genó eyige ji agarege enyú. ²³ Mb̄oge muú ashyage manwu mekomejóó wuu, ábó mamféré ji né geluage b̄ó Εσωω, áwá ji.’ ²⁴ Wye meti εwu εma ne b̄ó ekpave Εσωω ako abó ágaré mecho ewé εpyεε mb̄o fi. Ló né gέbé eyi Samuele okw̄one né abi akw̄ole ji meso. ²⁵ Unó uko ebi Εσωω abo apye b̄ó ekpave bíi ágaré, úlú ebi nyú. Enyú ntó delu né menomenye ewé Εσωω abó anyεé ne ukwene ante nyú. Gétúgέ Εσωω abo ajóó nya ne Abraham aké, ‘Mpye nye

upyáne byε uchwó ne galógáló mbaá bḡó ako fa mme.’ ²⁶ Ne Esḡwḡ ayyagé maá utḡó wuú, abḡ mbε atḡ ji eta nyú nnó apyε enyú delya gabo ayi enyú depyεé nnó galógáló akwólé enyú.”

4

Achwó ne Pita ne Jḡn né εchomele melḡ

¹ Nḡere Pita ne Jḡn alu jóge, ampyε upε Esḡwḡ fḡ chóncho ne muú kpaá bḡó bi ábáme εcha upε Esḡwḡ ne bḡó Sadusi fḡ áchwḡ sḡ εbwḡ mejḡó meno. ² Ne matḡó asḡ bḡó bina dḡó gétúge Pita ne Jḡn abḡ agarege nnó, te mbaá Jisḡs akwíle né negbo, bḡó ako bi akame ne Jisḡs ákwilé nyε ntó. ³ Ne ágbaré Pita ne Jḡn áfε. Nḡere nkwale akwḡne, εbwḡ ájyε fε bwḡ né denḡ, nnó mechḡ εwémbḡ εla wyε geya. ⁴ Yémbḡ bḡó bi áwuú mekomejḡó Pita ne Jḡn, gejamé ákáme, ne ácho né geluage bḡó bi áfyεé matḡó ne Jisḡs, εbwḡ álú nana genógé bḡ dele ata.

⁵ Bii uyyagé, afwa melḡ ne ákpakpa melḡ ne anleré mabε Esḡwḡ abḡ áchwḡ cho melu εma né Jεrosale. ⁶ Anas ayi abḡ alu εtukpε ampyε upε Esḡwḡ abḡ alu wyε, ne Kaifas, ne Jḡn ne Aleksanda ne bḡó abifḡ abi átané ntó ula gepu εtukpε ampyε upε Esḡwḡ. ⁷ Ne εbwḡ ája Pita ne Jḡn, áchwḡ téne mbε ushu bwḡ, ne agii bwḡ aké, “Eke nnó ne enyú depyεε mechḡ εwena njuú? Utó nyú utané εfḡ? Enyú depyεé geno εyige na né mabḡ wá?”

⁸ Wyε né gébé eyigémbḡ, Mendoó Ukpea εgbeé Pita metḡó ne aké ne εbwḡ, “Enyú afwa né ákpakpa melḡ, ⁹ nnó geno εyige ese depyε mbaá mbweré mende yina gelḡ wḡ? Enyú degige ese fina nnó dekaá fḡ genḡ εyi gepyε ne ji akεne mbḡ wḡ? ¹⁰ Gḡge

degaré enyú ne bṓó Isrēli ako nnó, ele uto Jisós Kras ayí atane Nasaret ne upyé mende yi aténé mbṓ mbe ushu enyu, atóó cháncha. Elé Jisós yina ne enyú debṓ dewómé né gekwa, ne Esṓwṓ apye ji akwíle né negbo. ¹¹ Ji ne alu ntaá eni ηwe Esṓwṓ aké,

‘Ntaá eni enyú antené upú debṓ déshya neni nela enine negbaré nékúné gepú.’ ¹² Jisós yina jimbí ne akage féré bṓó né efwyale gabo. Nendé muú yicha áπό sé fa mme yina ayi Esṓwṓ atámé nnó áchwṓ áféré esé né efwyale gabo.”

¹³ Akpakpa bimbṓ áwuúge nkane Pita ne Jṓn ajóge ayi alá pṓ ne efṓ metṓó, ála mano mekpo fuú, gétúgé ákaá nnó ebwṓ áπό bṓó ne ájye ηwe wṓ. Ne ebwṓ áte nnó Pita ne Jṓn ajóge mbṓ gétúgé ábṓ akené mé ne Jisós. ¹⁴ Ne ebwṓ abṓ ákagé shya fṓ geno eyige Pita ne Jṓn ábṓ ápyé getúgé ebwṓ ágené mende yi atóó mbṓ nkane atené nekúné anḡbá Jisós bimbṓ. ¹⁵ Eféé ne afwa ne ákpakpa melṓ bimbṓ ágaré Pita ne Jṓn nnó átané kpé dafye, ne ebwṓ álagé meso, alṓ mangíí ate aké, ¹⁶ “Esé depye nye nnó ne ande bina? Yéndémuú fa né Jerosale ákaá nnó gekpekepege ufélekpá bi, ele ebwṓ ne apyéé ne ese dékágé shya sé. ¹⁷ Yembṓ mampye nnó mechwṓ ewé emage ejye se mbe, debṓ mamfyé bwṓ mema ne ebwṓ nnó ekage ákyaá manjṓó ne muú fṓ né mbaá mabṓ Jisós.”

¹⁸ Ajṓóge mbṓ, ákuú Pita ne Jṓn ákéré mmu ne ákwelé ebwṓ mbeé nnó, “Ekagé ama atyaá mabṓ Jisós ye manleré mekomejṓó wuú mbaá muú.” ¹⁹ Ne Pita ne Jṓn áshuú bwṓ meko aké, “Enyú ambṓó ferege mechwṓ ewé, elu cho né mbe ushu Esṓwṓ,

manwu ne Eḡwḡ wa manwu ne enyú? ²⁰ Eḡe deḡo mangárégé genó eyi eḡé dewuú ne dégené.” ²¹ Ne afwa eḡo ama áfélé ebwḡ amε ne ályá ebwḡ nnó ájye. Ebwḡ ágé fḡ meti manchye ḡḡ Jisḡs efwyale wḡ, nendé ḡḡ áko áfége Eḡwḡ né mechḡ ewé ebḡ epyé. ²² Elé ufélekpá wáwálé, mende yi ápyémḡo ji atóḡ apwḡ usaá aḡme upéa.

Bḡḡ Jisḡs ánemmye nnó Eḡwḡ apye ebwḡ ábeḡé fḡ ne efḡḡ

²³ Nḡere ḡḡḡ bimḡḡ álya Pita ne Jḡn ákérége meso, ágaré ekwḡ ḡwḡ genó eyige anḡḡ ḡaá bií apye ure Eḡwḡ ne ákpakpa melḡ abḡ ajḡḡ. ²⁴ Bḡḡ Jisḡs awúge mḡḡ, ácho melu ema anenemmye mḡaá Eḡwḡ aké, “Atá yi apwḡ amu, wḡ yi ḡkwyé mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ²⁵ ḡpye gekwenege nte eḡé Devid, maa utḡḡ wye, ajḡḡ né uto Mendoó Ukpea nnó,

‘Ulannḡḡ ḡḡḡ abi alá pḡ ḡḡḡ Jus matḡḡ ásḡ ḡwḡ ḡḡḡ? Ulannḡḡ ḡḡḡ melḡ átenege ukḡḡḡ ne Eḡwḡḡ detuú?’

²⁶ Afwa abi mme ákpómege mmye mámye bee, ne ákpakpa melḡ átenege ukḡḡḡ mámye ne Eḡwḡḡ ne muú yi ji ajoyá nnó abε Muú yi Eḡwḡḡ akweré ji elá gefwa.’

²⁷ Genḡ eyigé Devid abḡ ajḡḡḡ mḡḡ, gepye wáwálé fa melḡ ewé. Mfwa Herḡḡ ne Pontyḡs Palet, chóncho ne abifḡḡ abi alá pḡ ḡḡḡ Jus ne ḡḡḡ Isreli ásḡ mala manwá Jisḡs, Jisḡs muú utḡḡ melómélḡ wye ayi ḡḡḡ ḡjyaá nnó abε Muú yi wḡ ḡkwere ji elá gefwa. ²⁸ Ebwḡ áchomé mḡḡ, ápye le geno eyige wḡ Eḡwḡḡ né uto bye, ḡḡḡ ḡkwye mé ḡbelé nnó ubḡ mampyé. ²⁹ Atá nana gé nkane ebwḡ áfelege eḡe amε. Pye eḡé, ḡaá utḡḡ bye dégarégé mekomejḡḡ

wye débeḡé fō ne efō metō. ³⁰ Pye ese, depyegé bōó mamée atóoge ne dema depyegé ufélekpá né utó bi Jisós, muú utó melóméló wye, nnó bōó ákpá ame ágé utó bye.”

³¹ Gébéḡé áneré manemmye, mme meko anyíí né mbaá yi ebwó alú. Mendoó Ukpea echwó gbeé ebwó metó ne epye ebwó aló mangare mekomejōó Esowó ayi álá pō ne efó.

Bōó bi ákamé ne Jisós ákarege unó bwó ne ate

³² Né echomele bōó abi áfyéé metó ne Jisós, álu meko ama ne metó ema. Muú ebwó fō ayi ájoge nnó genó eyigé na elé eya apó. Ne genó eyigé muú ama awya, gelu eyigé bōó akó. ³³ Anḡbá Jisós ágarege ájye ne eshye mampye bōó ákaá nnó, Ata Jisós akwilé né negbo. Ne Esowó apoóge ebwó ako dōó. ³⁴ Ye muú ayi genó gelií ji apó. Ewyage bōó ákpóo makó ye upú bwó, ³⁵ ne áchwó ne manka yimbó mbaá anḡbá Jisós. Ebwó ákaré manka mbaá bōó bi ákamé ne Jisós ako nkane yéndémuú ákelege.

³⁶ Mende fō ntó abó alu eféé ayi ákuú ji Josef, atane ula gepú ámpyee upé Esowó. Abyé ji né meló Syaprós ne anḡbá Jisós ntó akuú ji Banabas. (Ula utene nnó Memfyé bōó eshye.) ³⁷ Ne akpó ntó mekó wuú ewé ema achwó ne nka yimbó mbaá anḡbá Jisós.

5

Gebyogé Ananiya ne Safira

¹ Ne mende fō ayi ákuú ji, Ananiya ne mendée wuú Safira abó ákame mankpó melu mme bwó ema. ² Yémbó ebwó ne mendée wuú ákame mambi

ḡka eyifó, ne ákpá eyi eiaá áchwó chyéé áḡbá Jisás. ³ Ne Pita agíí Ananiya aké, “Ulannó ólyaá danchomeló akpene mmu metó wye? Nde gepyéé obíí gebagé ḡka eyigé ósele ne óchwó byó gebyó mbaá Mendoó Ukpea? ⁴ Mekóó ewé ókpóó ebó elu ewye, ne ḡka yi ósele ele ejye. Nde gepyéé ópye gefóge mechó ewéna? Óferé nnó óbwólege mbó le bóó ayi óbyóge mbó le gebyó mbaá Esówó.” ⁵⁻⁶ Ananiya awúge mbó, akwé mme, agbó. Njye usa akéle ndeé, afyale genkwó jíí, ákpá ájye níí. Bóó ako bi áwuú mechó ewé, efóó ekwó ebwó matóó.

⁷ Nchwaneke eleé eke ekwónege mendée wuú achwó kpe mmu, ayi alá kaá mechó ewé epye menó wuú wó. ⁸ Ne Pita agíí ji aké, “Gare me wáwálé wye, nnó ḡka eyi enyú ne menó wye deselé né mekóó ewé dekpó ná”? Ne Safira akame aké ebyembó.

⁹ Ne Pita ama gíí ji aké, “Ndé gepyé enyú ne menó wye dekame manchwó mua Mendoó Ata Esówó? Gé majyá bóó né menombi, elé bóó bi ajye níí menó wye, ákpáne nyé wó ntó áfé aníí.” ¹⁰ Pita ajóge mbó, ténetene Safira akwé mbe ushu wuú, agbó. Nje usa bimbo ákpegé mmu, ágé nnó ágbo ne ákpá, ji ajye níí kwókwólé ne menomé menó wuú. ¹¹ Bóó Jisás ne bóó bifó ako abi abó áwuú mechó ewé, ábó efóó.

Anḡbá Jisás ápyé ufélekpá ne ukpékpé uno

¹² Anḡbá Jisás ábó ápyéé gejamégé ufélekpa ne ukpékpé uno ebi uléré utó Esówó né metóó metóó bóó. Ebwó ne bóó bi akame ne Jisás ako achwó yendégébé né echa upé Esówó, ajwólege né melu ewé ákuú egbe ewé Solomun. ¹³ Ye muú yi akya manchó ne ebwó apó. Yémbó bóó ako áfége bwó

ḡó. ¹⁴ Ye nkane elúmbḡ gejamégé ḡó áfyéé matóó ne Jis̄s ne gejamégé andée ne ande akpéne né echomele ḡó bíí. ¹⁵ Gétúgé ufélekpá ebi anḡbá Jis̄s apyéé, ḡó ákpáne ḡó mameé ḡwó né uló ne ábélege né anó mati nnó Pita ake akóge eféé, mendoó wuú ekage kóo ebwó mmye. ¹⁶ Ne gejamégé ḡó ntó ábó átané né maló ayi álu kwókwólé ne Jerosale, áchwó ne ḡó mameé ne abi aló nchye achyege ḡwó efwyale mbaá anḡba Jis̄s, ápye ebwó ako átóoge.

Achyé anḡbá Jis̄s efwyale

¹⁷ Etukpe ampye ure Esḡwḡ ne ekwḡ wuú, abi alu né geluage ḡó Sadusi awya gembya né matóó ḡwó ne anḡbá Jis̄s, ¹⁸ ne átó ḡó ájye pye anḡbá Jis̄s, áfyé denḡ. ¹⁹ Yémbḡ, né utuú bimḡ, ekiénné Esḡwḡ echwḡ néné manombi gepúge denḡ ebwó átané ne eké ne ebwó, ²⁰ “Chóge mmu echa ure Esḡwḡ, detene, degare ḡó bi alu eféé mekomejóó yi áchwḡ ne geḡwá geké.”

²¹ Ne ebwó áwúge mbḡ ujjage ájye kpe mmu echa ure Esḡwḡ, aló manlerege ḡó.

Eke ewyage etukpe ampyéé ure Esḡwḡ ne ekwḡ wuú ne ákpakpa ḡó Isreli áchomé né eso. Ató ḡó bee né gepúge denḡ nnó ajye gbaré anḡbá Jis̄s bimḡ áchwḡ ne ebwó. ²² Ebwó ájyégé ewu ágé ḡwḡ wó, ne ákeré meso áké, ²³ “Ese deféé né gepúge denḡ, degé nnó ágbé manombi chancha, ne ḡó bi ábáme átené wyé. Ne gébége ebwó ánené manombi, degé ye muú né mmu wó.” ²⁴ Muu kpa ḡó bi ábáme echa ure Esḡwḡ ne anó baá bi apye ure Esḡwḡ áwuge mbḡ makpo átya ḡwó mmu. Ne áló mangíí geme ḡwó áké, “Mechḡ ewé ebe nyé nnó?” ²⁵ Wyé gébé

eyigembó muú fó atané né dafye, áchwó ajóó aké, “Gege bóó abi enyú degbé mmu gepúge denó, álu nana mmu echa upε εσωω, álerege bóó.” ²⁶ Ajoge mbó muu kpa bóó abi ábáme echa upε ne ekwó wuu áfé ásé εbwó aló manchwó. Yémbó ája bwó jame wó, getúgé áfóó nnó bóó bi álu mmu, átóme nyε εbwó né mataá.

²⁷ Achwógé ne εbwó, ápyε anḡbá Jisós átené mbe ushu ákpakpa meló. Ne etukpε ampyéε upε εσωω agii bwó ake, ²⁸ “Pó εsé debó dekwelé enyú mbeé nnó degarege sé bóó depóré Jisós. Ne nana depyε mekomejóó ayi ake agyaá Jerosale meko, enyú dekelege nnó bóó áshúle εsé ndo nnó εsé dékaá ula negboné Jisós.”

²⁹ Pita ne anḡbá Jisós abifó áshuú meko áke, “Ese debó mampyε le genó eyige εσωω akélege, epófó eyigé akwaá ákelege. ³⁰ εσωω yi ukwené ante sé, ne apyε Jisós akwile né negbo, Jisós ayi enyú dewáné né gekwa. ³¹ Ne εσωω abwε mabó mií, apyε ji ajwóle né geluó eyi gelu né égbé εbwónyé wuu nnó ji abε Menómbε ne Menchyé genwá. Apyε mbó nnó bóó Isreli ákwóre matóó bwó, ne ji ajinte gabo bwó. ³² Eεse delu bóó abi áfyε nnó degarege uno bi, ne εse degarege chóncho ne Mendoó Ukpea ewé εσωω abó achyε mbaá bóó abi awuú ne ji.”

³³ Bóó eso áwuge mbó, nchyε anwyóné εbwó te ábó ákelege manwá anḡbá Jisós. ³⁴ Gamalya, muú ama né geluage bwó akwile ka aké, ásé kpé bóó bimbó átáné dafye. Gamalya alu muú Farasi ne ménleré mabé εσωω, bóó ako ntó anogé ji, ajóó aké, áse bóó bimbó átáné kpε dafye. ³⁵ Ewyagé ajóó ne bóó eso aké, “Bóó Isreli fεrege mechwó ewé dekelege mampyε ne bóó bina chánéné. ³⁶ Tege, gébé gefó,

mende f̄o ayi ákuú ji Teudas, alomé ne εwu nnó ji alu men̄o muú. B̄ó bi akw̄ale ji, álu genóge meléé. Gébége áwáné ji, b̄ó bi átyaá ucheme bií ukwé. ³⁷ Ne mende f̄o nto ab̄o ama lome ne εwu né gébé eyige ápáné b̄ó, ákuú ji Judas ab̄o atane melo Galilií. Apye gejamégé b̄ó akw̄alé ji. Yémb̄o gébége áwané ji, b̄ó bi átyaá ne mab̄o mií mánó. ³⁸ Ndere mech̄o ewé elúmb̄o, nchyege enyú majyé nnó delya b̄ó bi ayye, ékágé dépye ebw̄o genó. Mb̄ogé unó bi ebw̄o ágarege ne ápye utané né amu ákwaá, unómé nye. ³⁹ Ne mb̄ogé utané né amu εs̄w̄o, dekágé tene f̄o ukóló ne ebw̄o. Enyú dekage gé nnó demye mb̄o le ne εs̄w̄o. Ne b̄ó eso ako awúge mb̄o, ákamé ne ji.”

⁴⁰ Ne ebw̄o áku áḡbá Jis̄s nnó ákéré mmu, áchw̄oge ásé bw̄o ne matúle, ne ákwelé bw̄o mbeé nnó ámage gare se b̄ó mech̄o Jis̄s. Eféé ne álya bw̄o nno ájyé. ⁴¹ Ndere ebw̄o átané né eso, ájyé, álu ne met̄ó meḡomeḡo, nnó εs̄w̄o agé nnó ebw̄o ákwane mankpa mekpo gen̄o né getuge Jis̄s. ⁴² Yendé bií álerege b̄ó né εcha upe εs̄w̄o ne ákene ntó upú upú ágarege b̄ó abya melóméló nnó Jis̄s alu Muú yi εs̄w̄o akweré ji elá gefwa.

6

Ajya ande makpo akeneama nnó ápoóge Anḡbá Jis̄s

¹ Né gébé eyigemb̄o, εchomele b̄ó Jis̄s ewéne ejyé mb̄emb̄e nkane gejamégé b̄ó ábánegē bw̄o. Abi aj̄oge mej̄ó Grek ab̄o ás̄ó mat̄ó ne abi Hi-bru nnó áfwalege akwi andeé bw̄o né uno bi ákarege yendé bií. ² Ne anḡbá Jis̄s afyaneapéa

ákuú b̄ó Jis̄s ako ne ake ne ebw̄, “Erf̄s ch̄ó nn̄ó esé delyaá mangaré mekomej̄ó Es̄w̄, dep̄ane le dep̄are menyéé mankaré. ³ Ne aḡmé sé, ndere elúmb̄, el̄ó nn̄ó enyú déjyá b̄ó akeneama nn̄ó ápyegé utó ebi. B̄ó bina ab̄ó mamb̄e abi b̄ó ako ákamé nn̄ó awya gep̄o gel̄ogel̄ó ne ákaáge geno ch̄án̄éné ne Mendoó Ukpea egbeé bw̄o mat̄ó. ⁴ Ne esé anḡbá Jis̄s dechyege nye gem̄e se geko né mmye manene ne mangarege mekomej̄ó Es̄w̄.”

⁵ Ne b̄ó ako áwúge mb̄o, mat̄ó aḡó bw̄. Ne ajya St̄fen ayi áfyéé met̄ó ne Jis̄s d̄ó ne Mendoó Ukpea egbeé ji met̄ó. Abif̄o alú Filip ne Prok̄or̄s, Nikan̄o ne Tim̄on, Pamenas ne Nikolȳs ayi atané mel̄o Antīok ayi alaá muú Jus. ⁶ Ebw̄ áchw̄o ne b̄ó bimb̄o né mb̄e ushu anḡbá Jis̄s, ne anḡbá Jis̄s áner̄e bw̄o amu mmye anemmye eta bw̄o.

⁷ Ne mekomej̄ó Es̄w̄o akene agyage, ne echomele b̄ó Jis̄s ewé elu né Jerosale ewene ejye mb̄e, ne gejamégé ampye up̄e Es̄w̄o ákw̄olege ntó dep̄aré Jis̄s.

Apye St̄fen

⁸ St̄fen yina ayi ebw̄o áb̄o ajya, alu muú yi mejé Es̄w̄o eb̄o elu ne ji ne Es̄w̄o achyege ji uto apye ufélékpá ne ukpekpe uno né met̄ó met̄ó b̄ó. ⁹ B̄ó Jus f̄o áchw̄o, ál̄o manyéé mbeé ne St̄fen. Ebw̄o ne áwya echa mmyemenene ewé akuú echa b̄ó bi átané defw̄é. Ebw̄o ab̄o átané mel̄o Seren ne Aleksanda ne abif̄o nto atané gebagé mewaá Silisya ne Esya. ¹⁰ Ebw̄o ápulé mankw̄ore dep̄o tire St̄fen agare meti ep̄o, getuge Mendoó Ukpea eb̄o echyege ji denḡare mej̄ó.

11 Ne ebwó achyé bós fó unyielé nnó áchwó byó gebyó nnó ebwó abó áwuú nkane Stēfen ájǒge mejǒ mebomebo ne Esowó ne Mosis. 12 Mechó ewé esó bós matós chóncho ne ákpakpa meló ne anlere mabé Esowó. Ne ájye pyé Stēfen áchwó né mbe ushu echomele ákpakpa bós Jus. 13 Bós bina áchwó ne bós bifó abi ágaré gebyó ake, “Mende yina ajǒge mejǒ mebomebo mbaá echa ure Esowó se yendé bií ne mabé Mosis. 14 Esé debó dewú ji ajǒ ake, Jisás, mende Nasaret ammuú nyε echa ure Esowó ne akworege nyε ntó gepǒge meló geko eyi Mosis abó aléré esé.” 15 Bós ako abi abó alu né echa eso ewémbó, átó Stēfen amε mmyε ne ágé nnó ushu bi ukwǒré úlú eke ebi ekiénné Esowó.

7

Mekomejǒ Stēfen

1 Ne etukpe ampyé ure Esowó egíí Stēfen eke, “Unó bi bós bina ajǒge nnó úlú wáwálé?” 2 Stēfen ashuú ebwó meko ake, “Antε ba ne aηme ba wuúge, gemégé nnó gekwenege nte esé Abraham awile gebu né meló Haran, Esowó, Mfwa genbó aléré nya mmyε gébégé Abraham abó alú né meló Mesopotemya. 3 Ne abó ajǒ nya ne ji ake, ‘Lyaá ula gepú byε ne meló wye, cho né meló ewé nlerεge nyε wó.’ 4 Ténéténé yimbó, Abraham alyaá meló Chalda ajye jwǒle né meló Haran. Ne nte Abraham ágbógé nya, Esowó apye Abraham nnó alyaá meló ewémbó achwó né meló ewé esé delu mbó wye nana. 5 Ndere abó alu fεé, Esowó achye fó ji ye ekeke melu mme nnó ebe ewu wó. Yémbó Esowó anyémeno nnó achyεge ji meló ewena nnó ebé ewú ne upyáne bií. Esowó abó ajǒ depó ti gébégé Abraham álá pó ye ne

maá. ⁶ Ne Eṣwᵔ ama jᵔó ne ji ake, ‘Upyáne bye ubeé nye anḡkéé né melᵔ ewéchéá, ubeé nye nkane afwe ne bᵔó áfwalege nye bwᵔó né usaá anḡme esaá. ⁷ Yémbᵔ nchyege nye bᵔó melᵔ ewémbᵔ gekpékpéḡé efwyale ne upyáne bye ulyagé melᵔ ewémbᵔ uchwᵔ unóge me fa.’ ⁸ Ne Eṣwᵔ abᵔ achye Abraham gepᵔḡé menomenyéé ewémbᵔ eyi gelu mansᵔ nsᵔ. Ne Abraham ábyéḡé nya Asek, ndᵔ enée ékwónéḡé, asᵔ ji nsᵔ. Isek ntᵔ asᵔ nya maá wuú Jakᵔb nsᵔ ne Jakᵔb ntᵔ asᵔ nya baá bi afyaneapéa nsᵔ abi álú ntᵔ ukwene ante se abi nana.

⁹ “Ewyágé, ukwéne ante sé bina, ákélégé sé mangé meḡmé bwᵔó Josef ne ákpᵔ Jᵔsep nkane mefwé né melᵔ Ijip. Yémbᵔ Eṣwᵔ abᵔ abame wye ji, ¹⁰ ne aféré ji né efwyale meko ewé ji abᵔ agéne. Achyé ntᵔ denḡa eti depye Fero mfwa bᵔó Ijip agboó ne ji. Fero apyé ji ala muú kpaá melᵔ Ijip ne apelé ntᵔ ula gepú bií. ¹¹ Ewyágé emímí mesa akwé né melᵔ Ijip chóncho ne melᵔ Kanaan, bᵔó ágé efwyale dᵔó ne ukwéne ante se upᵔ nya ne menyéé. ¹² Ne Jakᵔb awuúḡé nnó menyéé alu né melᵔ Ijip, atᵔ baá bií abi alu ukwéne ante se ewu. Ge ndᵔ mbe ayi ebwᵔ ájye ewu na. ¹³ Ne ndᵔ ayifᵔ yi ebwᵔ ajye, Josef apye anḡmé bií akaá ji, ne Fero Mfwa bᵔó Ijip ntᵔ achwᵔ kaá ula gepú Josef. ¹⁴ Ne Josef atᵔ bᵔó nnó ájyé se nte wuú Jakᵔb ne ula gepú bií uko áchwᵔ jwᵔlé né Ijip. Bᵔó ula gepú bií ako abᵔ álú usaá uléé meso nekuú né gébé eyigembᵔ. ¹⁵ Jakᵔb awuúḡe mbᵔ, akpá ulagepú bií uko, ashulé afe né Ijip. Ji ne baá bi abi alu ukwéne ante esé ála nya ewu ágbᵔ ebwᵔ ako. ¹⁶ Ewyágé bᵔó ákpá unḡkwᵔ bwᵔó, áfé né melᵔ Shechem, áníí né manome ayi alu muú mataravé ne melu ewé Abraham abᵔ anamé ne ḡka

mbaá matoó Hamō nte Shekem.

17 “Gemege nnó gébé gekwōné eyigé Eṣōwō áchwō pye genó eyigé ji abō anyémeno ne Abraham, bōó esé abi abó alu né melō Ijip, ája kpaá apwō amu. 18 Ne áfyé mfwa ayicha né Ijip ayi álá kaágé Josef. 19 Mfwa yina achwó ne defya mbaá bōó sé. Afwalege ebwó ne apyéε bwó nnó abelégé baá bwó abi kōkō né dafye nnó agbó. 20 Wyε né gébé eyigembō ne ábyené ntó Mosis. Mosis abō alú maá yi alōme ulóó dōó né amε Eṣōwō. Awéé ji né ámfáá áléé né gepú bwó. 21 Ne gébégé alyá ji dafye, maá mfwa Fero ayi mendée achwó akware ji, awéé ji ne asé nkane maá wuú. 22 Ne ebwó álere Mosis dengare bōó Ijip deko ne awéé abō alu gekpékpégé muú ne awya mekomejōó meno melóméló, ne mempye unó.

23 “Mosis akwōnege nya usaá aḡme upéa, ekwó ji metóó nnó aje gέ aḡmé bíí; bōó Isreli. 24 Ndere aje, agé nkane muú Ijip fó atulege muú Isreli, achwó geḡgá ne awá muú Ijip yimbō. 25 Mosis abō aferé nnó aḡmé bíí abō ákaáge nyε nnó Eṣōwō atóme nyε ji nnó achwó fére ebwó né efwyale. Yémbō ákaá wó. 26 Bíí uyyagé ama aje gέ bōó Isreli apéa nkane amyε ne ate. Amua mangbaré ebwó ne ajōó ne ebwó aké, ‘Enyú delu aḡmé, demye ndé?’ 27 Yémbō muú ayi abō akelé meḡmé wuú mpa, ammu Mosis ne agiú ji ake, ‘Nde muú afyé wō nnó obé Mfwa esé ne ṣpane depóré esé?’ 28 ‘Okelege ntó manwá me nkane obō ṣwané muú Ijip yimbō njuú?’ 29 Mosis awuúge mbō, efó ekwó ji metóó ne alyáá Ijip, abó afé né meló Midiyan. Alá εwu, abá mendée, abyε baá ande apéa.

³⁰ “Usáá aḡmé upéa ukoóge, Mosis agé ekiénné Eṣṱwṱ né mewε εwé εbṱ εlúle né genṱ. Ewena εpye né mashwṱne, kwókwlé ne mekwε Sinay. ³¹ Mosis agegé mewε ewémbṱ, ala meno mekpṱ fuú. Ne ndere ajye kwókwlé mangε ewu chánéné, Atá Eṣṱwṱ jṱó εφε ake, ³² ‘Élé me Eṣṱwṱ ayi ukwene ante byε, Eṣṱwṱ ayi Abraham, ne ayi Asek ne Jakṱb.’ Mosis awuúge mbṱ, alṱ maḡweré ne εfṱ ne akelege sé mampε melu ewémbṱ. ³³ Ne Eṣṱwṱ ama jṱó ne ji ake, ‘Féré uno uka byε nende melu εwé ṱtené mbṱ élé melu ukpea. ³⁴ Me ngé gekpékpé gé εfwyale εwé áchyεge bṱṱ ba né Ijip, ne nwú magbo ayi εbwṱ alile ne mesómé. Nkawu ne nshulé mme nnó nchwṱ mféré εbwṱ né εfwyale ewémbṱ. Nana cho, ntṱme wṱ né Ijip.’

³⁵ “Ne Eṣṱwṱ atṱ Mosis yina nnó ájyε ábé memféré bṱṱ Isrṱli né εfwyale ne amá be mfwa bwṱ. Ji ne bṱṱ Isrṱli abṱ ashya agú ji aké, ‘Nde muú afyε wṱ mfwa ne mepane depṱré εsé?’ Ne nana Eṣṱwṱ abṱ atṱ ekiénné wuú εwé Mosis agéné nkane mewε né genṱ εyigémbṱ nnó echyε Mosis εshyε mampyε utṱ bí. ³⁶ Ne Mosis ajyε apyε gejamége ufélekpá ne ukpékpé unṱ né Ijip ne alé féré bṱṱ Isrṱli. Ama pyε gejamége ufélekpá né εbeé megélé, ne mashwṱné ayi εbwṱ ábṱ ábelé wyε usáá aḡme upéa. ³⁷ Wyε Mosis yina ne abṱ ajṱṱ ne bṱṱ Isrṱli nno, ‘Eṣṱwṱ atṱme nyε enyú Muú ekpávε wuú ayifo wyε nkane atṱme me ne atanεge nyε né ntone enyú.’ ³⁸ Ema elu wyε Mosis yina ne ekiénné Eṣṱwṱ εbṱ εjṱṱ mejṱṱ ne ji né mfaá mekwε Sinay, gébége ji ne ukwene ante εsé abṱ áchomé né mashwṱne. Ne ekiénné Eṣṱwṱ ewémbṱ echyε ji mabe Eṣṱwṱ ayi alu te kwyakwya nnó achyε ese.

39 “Né gébé géfó ukwene antε sé bina akεlege sé manwu Mosis ne áke ji ábéle babá, ne ábó ákεlege mankeré né Ijip. 40 Ne εbwó ájós ne Ερον áké, ‘Kwyé εsé áló uka nnó ájámé εsé meti, Mosis ayi aféré εsé né Ijip, dekaá fó genó eyi gepyé ji né mfaá mekwε wó.’ 41 Ala mbó ákwyé meló uka ayi áfulé mpó, áwané menya, ápyéé upε ájele meló uka yimbó nkane uka bwó, ne matóó agóó bwó yendégébé né genó eyigé ákwyé ne amu. 42 Ne Εσωω agεge mbó, ati meso ne εbwó ne alyaá εbwó nnó ápyε nkané eji εbwó. Ne εbwó anoge mḡmεé, mfaá, ne ambe wyε nkane ábó ásámé né ḡwe bóó εkpávε bií nnó, ‘Bóó Isrēli, enyú dekene né mashwone né usaá aḡmε upea, dewane menya depyé upε, yémbó depyé fó upε bimbó né eta wa. 43 Depyε le eta áló uka abi enyu dekwyε ne amu. Dekpane gétoḡé melo uka ayi ákuu Molok, ne dekpane ntó membe melo uka ayi ákuu Refan. Né getú eyige na mbúu nye enyú défé tete dekoó Babilon.’

44 “Ne nkane ukwene antε εse bina ábó ála né mashwone mbó ábó áwya gétoḡé upε eyi geleré nnó Εσωω abó álú ne εbwó. Mosis ne abó akwyé geto eyina wyε nkane eyige Εσωω abó aleré ji nnó apyε. 45 Ebéleḡé baá bwó áσε gétoḡé upε eyigembó mbaá ukwene antε εsé bimbó, ákpa geji gébéḡé ábó ákéné ájye ne Joshua áfóḡe mme bóó abi alu eféé. Nḡere ájye, Εσωω alu bwó mbe abuu bóó bimbó né maló. Ne geto yina gela fa kpaá τε gébé eyige Mfwa Devid agbaré melo εwé. 46 Devid abó alu muú yi Εσωω abó ájelé ji dáo. Né gébé géfó ji anemmyε nnó Εσωω agó ji aténé ji gepu, ji ayi alu Εσωω Jakób.

47 Yémbō ele Solomun, maá mfwa Devid, ne abō atené gepúgē Ἐσωω.

48 “Yémbō epōfō nnó Anyátá Ἐσωω ajwōlege né upú ebi bōó atené, wye nkane Muu Ekpávē Ἐσωω abó asamé nnó Ἐσωω ake,

49 ‘Mfaánebuú alu gelú ya ne mme alu genóó eyige nnérege uka ba. Nde gefóó gepú eyigé muú akage atene nnó mbé wye? Melu f́ elu ewé nkage jwōle wye? 50 Pó me mbōó ne nkwyē unó bina ukó?’

51 “Stēfen ájógē mbō, aké ne ebwó, “Enyu antoó makpo, ne bōó bi áñeáge matóó, enyú degbé matu eke bōó bi ála kage Ἐσωω. Enyú deshya yendé gebé genó eyigé Mendoó Ukpea ejóge wye nkane ukwéne ante enyu ábó ápyé. 52 Muú ekpávē Ἐσωω fō alu ayi ukwene ante nyú abō alá kelé manḡō ji genwá wó? Abó áwá bōó bi Ἐσωω atómé nnó ábó mbe ágaré nnó Maá utó Ἐσωω ayi wáwálé achwō. Ne achwógē enyú dechyé ji manḡwá ne dewá ji. 53 Wye enyú abi depye mbō ne debó deselé mabe ayi makiénné Ἐσωω áchye enyú ne nána deshya mambélé aji.”

Awá Stēfen ne mataá

54 Bōó kpakapa melō áwuge depó etiré Stēfen ajóó, nchye anwyoné ebwó, ame ágelé ebwó mekpo.

55 Yémbō Stēfen ape nfaánebuú domeé, Mendoó Ukpea egbeé ji metóó ne agé genḡbōge Ἐσωω ne ama ge Jis̄s nkane atené né egbe ebwōnyē Ἐσωω.

56 Ne Stēfen aké, “Pēge degé, ngé mbō memombi mfaanebuú enené, ne Maá Nte Mekwaá aténé né egbe ebwōnyé Ἐσωω.”

⁵⁷ Awuúgé mb̄, ágbé amu matu, ádo elúlú, aw̄ achwó ji mmye ágbare ji, ⁵⁸ ája ji, áfé mekpo meti, ál̄o mantome ji mataá nnó áwá ji. Ne b̄ó abi áb̄ó ámalé Stef̄en mech̄o mmye, áferé mandeé bw̄ó áchye gesagé muú ayi ákuú ji S̄ol ne ál̄o Stef̄en mántó. ⁵⁹ Ne nkane átome ji, Stef̄en anemmye áké, “Atá Jis̄s se mendoó wa.” ⁶⁰ Ewyágé ató mánó mme, akalé kenké ake, “Atá Ōfyegé f̄ó b̄óó bina mmu met̄óó né gabo ayi ebw̄ó ápyéé mb̄.”

Aj̄ogé mb̄ met̄óó ekwé, ne S̄ol at̄ené efeé akamege ne mekpo nnó áwá ji.

8

S̄ol ak̄elege manch̄o genwágé b̄óó Jis̄s

¹ Wye né bii bimb̄, b̄óó ál̄o mankelé mati manch̄o genwágé b̄óó Jis̄s né J̄erosale. Ne ebw̄ó áb̄ó átyaá áfé né gebagé mewaá Judiya ne Samariya. Wye anḡbá Jis̄s ne ál̄aa né J̄erosale. ² Nkane Stef̄en ab̄o agb̄ó, b̄óó f̄ó abi anoge Es̄ow̄o abi ál̄aa né J̄erosale ákpá genkw̄ó ji anii ne ali ji ne gekpékpégé mesóme. ³ Yémb̄o S̄ol amȳe ele nnó anii mbwe b̄óó Jis̄s ako. Akpene upú upú apyene andeé ne ande áfyé né den̄o.

Filip Agaré Mekomej̄óó Es̄ow̄o né Samariya

⁴ Ne b̄óó ankw̄olé Jis̄s abi áb̄ó átyaá, ák̄ene malumalu ágarege mekomej̄óó Es̄ow̄o. ⁵ Filip ab̄o ashulé áfé né mel̄o Samariya ewé kpaá, agarege dep̄aré Muú yi Es̄ow̄o akweré ji elá gefwa. ⁶ B̄óó áwuú dep̄o etire ji aj̄oge, ne ágé gejamégé ufélekpá ebi ji ab̄o apȳe, ne áta matu ák̄elege nno agarege wye ebw̄ó garege. ⁷ Ne aló nchye átanege gejamégé b̄óó mmye ák̄alege, ne b̄óó átoógé. B̄óó uchanchi ne

ubwéré b̄óó átoó ntó ⁸ Ne b̄óó melo ewémb̄o álú ne gejamégé nechóchó.

⁹ Mende f̄o abó alu eféé ayi ákuú ji Simun. Abó akpea megya te gachi ne b̄óó Samariya ako ála mano mekpo fuú. Ne asele gem̄e ji nnó alu menó muú. ¹⁰ B̄óó ako, ambané ne b̄óó kpakpa átá matu awuú genó eyigé Simun ajoge, ebwó áké: “Mende yina awya uto Es̄w̄o ebi upw̄o amu.” ¹¹ Ne ebwó afw̄orege wyemb̄o néndé abw̄olége me ebwó te gachi né megya ayi ji akpea. ¹² Ne Filip achw̄ógé, agarege b̄óó abya melóméló nkane gefwage Es̄w̄o gelu, ne dep̄oré Jis̄s Kras, b̄óó ákamé ne ji andée ne ande ne áwyaá bwó manaá Es̄w̄o. ¹³ Simun jimboó ntó áfyéé metóó ne Jis̄s ne áwyaá ji manaá Es̄w̄o. Ne ji ajw̄olé fíí ne Filip, agene ufélekpá ne ukpékpé unó bi ji apyé ne aláa menó mekpo fuú.

¹⁴ Ne anḡbá Jis̄s abi ab̄o aláa né Jerosale, áwuúge nnó b̄óó Samariya nto ákamé mekomejóó Es̄w̄o, átó Pita ne J̄on ewu. ¹⁵ Ajyge, ágé b̄óó bi ákame ne Jis̄s ewu ne ál̄o manemmye nnó Es̄w̄o átó bwó Mendoó Ukpea, ¹⁶ nendé Mendoó Ukpea élú dankpé ebwó mmye. Abó áwyaá ebwó manaá Es̄w̄o mamímamí nkane b̄óó bi ákw̄olege Atá Jis̄s. ¹⁷ Pita ne J̄on ánerege manemmye, áneré ebwó amu mmye ne Mendoó Ukpea echw̄o ebwó mmye.

¹⁸ Simun agégé nkane anḡbá Jis̄s áneré b̄óó amu mmye ne Mendoó Ukpea ekpené ebwó mmye, achyé ebwó n̄ka, ¹⁹ ake, “Kpoge me uto bina nnó nnerégé muú ebwó mmye Mendoó Ukpea ekpe ji mmye.”

²⁰ Ne Pita ajoó ne ji aké, “Echye w̄o onó ne n̄ka jȳe. Ɔféré nnó muú akage na echye Es̄w̄o ne n̄ká? ²¹ Ɔb̄o mech̄o né utóó ebi wó, nende metóó wye epó pópó

né mbe ushu Es̄w̄. ²² Ne nana kw̄re met̄w̄ wȳe né ubobo unó bi ɔferege, ne ɔnemmye nnó Es̄w̄ ajinte gabo yina ayi ɔm̄éé mampye. ²³ Nḡe nnó ɔkií f̄ó galógál, ne gabo awé w̄ nkane muú den̄.”

²⁴ Ne Simun akw̄ Pita ne J̄on mata nnó, “Ebw̄ ánemmye mbaá Atá Es̄w̄ nnó ekage geno gemá eyige ebw̄ aj̄ó gepȳé ji.”

²⁵ Pita ne J̄on ánérégé mangaré mekomej̄ó Es̄w̄, ál̄o mankére né Jerosale. Ne ndere ájȳé, ágarege abya Es̄w̄ melómél̄ó né gejamgé mal̄ b̄óó Samariya.

Mende ayi atané Etopya akamé ne Jis̄s

²⁶ Filip alagé meso, ekiénné Es̄w̄ echw̄ ej̄ó ne ji eké, “Kwili, shule ɔjȳé né nte mel̄. ɔkw̄négé ewu, kw̄lé meti ewé etane Jerosale ejȳe Gasa. Meti ewé ji aj̄ogemb̄o b̄óó ákéné sé wȳe d̄ó d̄ó.” ²⁷⁻²⁸ Filip awugé mb̄o ashule afé ewu. Agé mende f̄o ab̄o ajȳe nóge Es̄w̄ né Jerosale, akerege né mekw̄ wuú, ajw̄le né mboó gese uka upea ayi géjuná ne gejame. Ab̄o alu muu kpaá né mel̄o Etopya ji agbarége egb̄oḡol̄o mekwa ηka ewe Kandise Mfwa mendée ayi ab̄ó mel̄o ewémb̄o. Ab̄o ajw̄le aj̄oge ηwe ayi Asaya muu ekpavé Es̄w̄ asámé. ²⁹ Ne Mendoó Ukpea ej̄ó ne Filip eké, “Ke ch̄o bané mboó gese yimb̄o.” ³⁰ Ef̄éé ne Filip ab̄o ajȳe bané ji ne awuú ndere mende yimb̄o aj̄oge ηwe Asaya. Filip agií ji aké, “ɔkagemb̄o genó eyige ɔj̄oge?”

³¹ Mende yimb̄o aké, “Mpye mb̄o nnó ne nkaá ayi muú ál̄a p̄ó mangaré me ula w̄.” Ne akuú Filip nnó akw̄ mfaá mboó gese, ajw̄le ne ji. ³² Melu ηwe ewé ji aj̄oge mb̄o eké, “Ab̄o alu nkane eḡoηme ewé ágbaré ájȳe wá, ye mankale ekále w̄ wȳe

nkane maá εḡḡme ayi ákpalege ji bya mmye álá kálégé. ³³ Achyé ji mekp̄o genóó ne ye muú yi apané mpa wú cho apó. Wáa akuú nyé mab̄o baá bii nkane ách̄óó mb̄o ji ḡḡwá”?

³⁴ Muú kpaá yimb̄o agíí Filip aké, “Garé me, Muú ekp̄ávé Es̄w̄o yina aj̄oge mb̄o dep̄o ti getuge wáa? Aj̄ogémb̄o le ne ḡeme jii waá ne muú yichá?” ³⁵ Ne Filip al̄o mangaré ji né ḡwe yina, abya melóméló ayi akené atúu ne Jis̄s.

³⁶ Ndeḡe ákene ájyé, ákw̄oné mbaá yi nnyi nélú, muú kpaá yimb̄o ake, “Gé nnyi na, ndé ḡemage ḡbé nnó ḡwyaágé me manaá Es̄w̄o?” ³⁷ [Filip ashúú ji meko aké, “Mb̄oge ḡfyegé met̄ó meko ne Jis̄s nkage wyaá w̄o manaá Es̄w̄o”. Ne ake: “Nkame nnó Jis̄s alu Maá Es̄w̄o”.]

³⁸ Ne Muú kpaá yimb̄o aké ápye mboó ḡese atené ebw̄ó ne Filip áshulé áfé né nnyi, ne Filip awyaá ji manaá Es̄w̄o. ³⁹ Ebw̄ó átánégé mmu nnyi, Mendó Ata ekpa Filip ayi mende yimb̄o álá ḡe sé ji wó. Yémb̄o akené wye ajye ne nechóchó. ⁴⁰ Filip ake apele agé nnó ji alu né As̄otus, ne akene ajye, agarege abya melóméló né mal̄o ayi álú né ḡebagé mewaá eyigemb̄o kpaá te akw̄oné mel̄o Kaisaria.

9

S̄al akw̄oré akame ne Jis̄s

¹ Yémb̄o S̄al álú tóme eshye, afelege b̄óó Jis̄s ame nnó awane ebw̄ó, nká wu ne ajye agé etukpe ampyé ure Es̄w̄o, ² nnó asá b̄o ḡwe ató né macha mmyemenene b̄óó Jus áyi álú né mel̄o Damask̄os nnó mb̄ogé ajyegé agégé b̄óó bi akw̄olege meti Jis̄s, apye bw̄ó, awé, achw̄ó ne ebw̄ó né Jerosale.

³ Nḡere alya ajyé, gébégé ale kwókwólé ne Damaskós wye mbélépó geḡgbó gétané mfaánebuú, geshwané gegyá ji mme. ⁴ Geḡgbó eyimbó gékpéḡé ji amε, akwé mme ne awú nkane muú fó akuú ji aké, “Sól, Sól, ndé ókelege mancho me geḡwá?”

⁵ Sól agií aké, “Wó waá Atá?” Meko yimbó aké, “Élé me Jisós ayi ókelege mancho ji geḡwá. ⁶ Yémbó kwili ka, kwóné né meló ewémbó, εφέέ ágárege nyé wó geno eyige óbóó mampye.”

⁷ Bóó bi ábó ákéne ne Sól áwúḡé meko yimbó, ágé muú fó wó, matye mawá bwó meno. ⁸ Sól akwilege tené, agéné sé mbaá. Agbaré ji εbwó áfé ne ji né Damaskós. ⁹ Abelé ndó ελέέ né meló ewémbó, ye mbaá agené, menyéé anyéé, manaá anyú.

¹⁰ Muú Jisós fó abó alú né Damaskós yimbó ákuú ji Ananya. Ne bií fó agé Jisós né amε gejyá, ne Jisós akuú ji aké, “Ananya” ne Ananya ashúú ji meko aké, “Atá gé me na.”

¹¹ Ne Jisós aké ne ji, “Kwile ka, ójyé né meno meti ayi ákuú nnó Cho. Ókwónéḡé né gepú Judas, gií mende fó ayi atané meló Tasós, ákuú ji Sól. Alu εφέέ anenemmye, ¹² ne abó agé amε gejyá ndere mende yi ákuú ji Ananya achwó nere ji amu mmye nnó ama ló mangéné.”

¹³ Yémbó Ananya aké, “Atá, gejaméḡé bóó ágaré mé me nkane mende yina akélege maníí mbwe bóó bye né Jerosale. ¹⁴ Ne anó baá áchyé ji uto nnó áchwó pye bóó ako bi anénemmye ákuú mabó mye.”

¹⁵ Ne Atá Jisós aké ne ji, “Chó wye ewu néndé njya mende yimbó nkane muú utóó wa nnó agaré mekomejóó wa mbaá bóó abi alá pó bóó Jus ne afwa

bwó ne bós Isrēli ntó. ¹⁶ Me nḡrege nḡe ji nkane ábós mangé gejamégé efwyale getú ya.”

¹⁷ Ne Ananya ajye kpé mmu gepú eyigé Sól alu wye, anéré ji amu mmye ne ajós ne ji aké, “Menmé wa Sól, ele Ata Jisós ayi óbó ógené né meti gébégé óchwó fa, ne atómé me nnó nchwó mpye wó óma ógéné ne nnó Mendoó Ukpea echwó kpe egbeé wó metós.” ¹⁸ Wye tenétené yimbó, Sól awuú unó fó eké ufá meshuú utané ji amé ne aló mangéné. Ne akwili ka, áwyá ji manaá Esówó. ¹⁹ Ne ama ló menyéé manyéé, anyege abó eshye.

Sól agaré mekomejóó Esówó né Damaskós

Sól abelé mboó ndó né Damaskós ne bós Jisós, ²⁰ afé tenétené né macha mmyemenene bós Jus, agarege bós nnó Jisós alu Maá Esówó.

²¹ Bós áwúgé mbó, epwó ebwó uto ne ágigé até aké, “Pó mende yi akéne, awáne bós bi akwólege Jisós né Jerosale na? Pó achwó fa manwé bós ájye ne ebwó né Jerúsale”?

²² Yémbó Sól ajye wye mbe, agarege mekomejóó Jisós ne eshye ne apye bós ákaá né gejamégé mati nnó Jisós alu Muú yi Esówó akweré ji elá gefwa. Éwémbó epye bós Jus abi álu eféé né Damaskós ápó sé ne meko manshuú ji.

²³ Ebélgé gejamégé ndó, bós Jus áchomé ásó mala manwá Sól. ²⁴ Yémbó Sól áwuú geju nnó bós Jus ájwolé né mano genkagé meló, ábáme nnó ágégé ji awá. ²⁵ Yémbó bós bi akamé mekomejóó Sól, áse ji utuú uma, afye né gésá, ápye ji achyá mfaá genka, áshulé ji mme nnó abó ajye.

Sól afé né Jerosale

²⁶ Sól akérége né Jerosale, afé mancho ne bós Jisós, ebwó ábó néndé ebwó ákamé fó nnó Sól áfyéé metós ne Jisós wó. ²⁷ Yémbó Banabas achwó se ji, afé mbaá anḡbá Jisós. Ne agaré ebwó nkane Sól agené Atá Jisós né meti Damaskós, ne nkane Atá Jisós ajós mejós ne ji. Ama garé nkane Sól abó agaré depó etire Jisós gbogónó né melo ewémbó. ²⁸ Eféé aló mankené ne bós Jisós ako né Jerosale, agarege depóre Jisós ayi alá pó ne efó. ²⁹ Gébé eyi gefó, Sól agarege bós Jus abi ajoge Grek ne anye mbeé ne ebwó né depóre Jisós. Ne ebwó ákélege meti manwá ji. ³⁰ Bós Jisós áwúgé geju eyigembó, áse ji áshulé afé né melo Kaisaria ne até ji nnó ajye meló Tasós.

³¹ Né gébé eyigembó machomele bós Jisós ayi álu né gebagé mewaá Judiya, né Galilií ne Samariya ápó sé ne efó metós. Ebwó ánóge Esowá ne áwuú le mekomejós wú. Mendoó Ukpea efyéé bwó eshye ne machomele bwó áwene ajye mbe.

Pita afé né melo Lyda ne melo Jopa

³² Pita abó akene malmaló agene bós Esowá. Ne bíi uma afé né melo Lyda mangé bós Jisós abi alu ewu. ³³ Eféé agé mende fó ayi ameeé uchanchi, ákuú ji Enias. Nemeé eni néba ji mme né anmé aneeé. ³⁴ Ne Pita ajós ne ji aké, “Enias, Jisós Kras aló mampye wó nnó otó, kwili ka, pwi gébó jyé.” Tenétené yimbó Enias akwili ka. ³⁵ Ne bós ako abi alú né Lyda ágégé nnó mende yimbó ató, ebwó áfyé matós ne Jisós wyembó ntó ne bós bi álú né gebage mewaá Sharón áwuúge mbó áfyé ntó matós ne Jisós.

³⁶ Mendée fó abó alu né melo Jopa, ákuú ji Tabita, alu maá utós Jisós. (Ne ákuú ji né meko Grek nnó

Dokas, ula utené nnó mekw̄bu.) Abó apye galógáló yendegébé, apoóge ubyá b̄ó. ³⁷ Né gébé eyigémb̄o, akwé nemée, ala mb̄o agb̄o. Ne áshw̄né genkw̄o ji ábelé mmu maá gepú né mfaá eȳo. ³⁸ Jopa yina alu kw̄kw̄ólé ne Lyda. B̄ó Jis̄s áwuúgé nnó Pita alu né Lyda átó ande apea ewu, ájyegé áké ne ji, “Nte esé, chw̄ó wáwá.” ³⁹ Ne Pita akpomé mmye, akwili, afé ne ebw̄ó. Akw̄ónégé áse ji akw̄ó mfaá eȳo. Ne akwi andée ako abi alu eféé, áchomé áno ji mme, álili álerege Pita uf̄ó mandeé ayi Dokas ájomé ebw̄ó gébégé ji alu mebe. ⁴⁰ Pita abú ebw̄ó ako atané dafye, ató manó mme anenemye mbaá Es̄w̄o. Eké ewyage ape genkw̄ógé mendée yimb̄o ama akuú ji ake, “Tabita, kwili ka”. Tabita anene ame, agégé Pita, akwili, ajw̄ólé ka. ⁴¹ Pita agbaré ji ebw̄o, apoó ji akwili téné. Akuú b̄ó Jis̄s ne akwi andé bim̄b̄o, áchw̄ógé achye ji eta bw̄ó ⁴² B̄ó ako né gebagé Jopa áwu abya yina ne gejamé áfyéé mat̄ó ne Ata. ⁴³ Ne Pita abelé gejamégé nd̄o né Jopa né gepúgé Simun, mende yi apame mekw̄menya.

10

Ekiénné Es̄w̄o egaré K̄nelyos nnó ál̄o Pita achw̄ó

¹ Mende f̄o ab̄o alu né mel̄o Kaisaria. Akuú ji K̄nelyos. Abó alu muú kpáá b̄ó bee né mel̄o Rom. Ji ne anyáne uchome b̄ó bee ebi ákuú nnó abi átané Itali. ² Ji ne b̄ó dachi wú ako, ánoḡe Es̄w̄o. Anenemmye yendégébé ne apye galógáló d̄ó mampoó b̄ó Jus abi álú mbya. ³ B̄í f̄o genógé kálánká eléé ne nw̄mésé, agé ame gejya nkane ekiénné Es̄w̄o echw̄o kuú ji nnó, “K̄nelyos.”

⁴ Efo ekwó ji metóó ne ató ewu amε mmyε agii aké, “Atá ndé”?

Ekíénné Eṣṱwṱ eshuú ji meko eké, “Eṣṱwṱ awú mmyεmenené jyε ne agé ntó utó ulúúl ébi ṱpyε ne atée wṱ. ⁵ Nána tó bṱó ájyε né meló Jopa, ákuú mende fṱ ayi akamege Simun Pita. ⁶ Ji ajwṱlege ne Simun, mende yi apame mekṱmenya. Gepú jii gelú né mbale ebéé mega.” ⁷ Ekíénné Eṣṱwṱ ejóḡé mbṱ ekwili efé, ne Kṱnelyos akuú bṱó utóó bií abifṱ apeá ne akuú ntó muú bee ama né geluage abi ábamé ji ayi anoge ntó Eṣṱwṱ. ⁸ Ebwṱ achwṱḡé agaré ebwṱ yendé genó eyi gebṱ gepyé ji ne átṱ ebwṱ né Jopa.

⁹ Bií uyyágé, bṱó bimṱó átané áfé, ne kálánká εfyanepea eké ekwṱnege, ebwṱ ale kwṱkwṱlé ne Jopa. Gébé eyigémbṱ ntó Pita abṱ akwṱ mfaá eyṱṱ manεmmyε. ¹⁰ Ne mesa alṱ mamyε ji, akεlege menyéé manyéé, yémbṱ menyéé alú gambé. Gébé eyigémbṱ ne abṱ agené amε gejyá. ¹¹ Agé nkane menombi mfaánebuú enené, geno gefṱ eké gekpekrege gebagé ndé getané mfaá, geshúlege eké ágbaré geji né manḡú ani. ¹² Né gebagé ndé yimbṱ ufṱó menya ufṱó ufṱó, mmyṱ ne denywṱné delú wyε. ¹³ Ne awuú meko muú fṱ aké, “Pita, kwilé ka, wá nyéé.”

¹⁴ Pita ake, “Nḡba Atá, tε ntané aló nlú ganyε genó eyigé ebéé esé éshyaá.”

¹⁵ Meko yimbṱ ama jṱó ne ji aké, “Pita, ṱshyagé fṱ geno eyige Eṣṱwṱ ake gelṱme nnó gelṱmé fṱ.”

¹⁶ Meko yimbṱ ajṱó ne ji né manḡáne aléé, ne geno yimbṱ gekwṱ gekéré mfaánebuú.

¹⁷ Ndere Pita alu férege ula amε géjya ayi ji agené, bṱó bi Kṱnelyos ábṱ átṱmé, ákage gepúḡé

Simun, áchwó téné né menó gébámé. ¹⁸ Ebwó ágií áké, “Menké fɔ alú fa ayi akuú ji Sinun Pita?”

¹⁹ Ndere Pita alu fèrege ula ame gejya ayi ji agené, Mendoó Ukpea eké ne ji, “Ge, ande fɔ aléé alu dafye, ápéle wɔ. ²⁰ Kpóme mmye, ɔshúlé ɔjye ne ebwó, ɔchɔge gébé nénde me ne ntómé ebwó eta wyé.” ²¹ Ne Pita ashúlé, ajye báne ande bimbɔ aké, “Me ne nlú muú ayi enyú dekelege. Nde mechɔ enyu dechwó?” ²² Ebwó áshuú ji meko aké, “Elé Kɔnelyos, muú kpaá bɔ́ bee ne atomé esé nnó dechwó kuú wɔ. Ji alu muú metɔ́ melóméló ne anóge Esɔwɔ ne bɔ́ Jus ako aféége ji. Ekiénné ukpea echwɔ gare ji nnó akuú wɔ ɔchwɔ né gepú ji nnó ji awuú mekomejɔ́ wyé.”

²³ Ne Pita ase ebwó, ájye béle ne ji.

Pita gare mekomejɔ́ Esɔwɔ né gepúge Kɔnelyos

Ujyágé, Pita ne ande bimbɔ álɔ manjye ne bɔ́ bifɔ bi ákamé ne Jisás abi álú melɔ Jopa áfé ntó ne ebwó. ²⁴ Akéne wye ájye, ujyágé áke ákwɔné melɔ Kaisaria. Ne Kɔnelyos abɔ akuú bɔ́ ula gepú bii ne ajeé bií ne ebwó ako ábɔ ájwɔlé ágili Pita. ²⁵ Ndere Pita achwó kpé mmú, Kɔnelyos ajye bane ji, ató manó mbe ushu wuú, alɔ manogé ji. ²⁶ Yémbɔ Pita agaré ji aké, “Kwilé téné, me nlu wye mekwaá nkane wɔ.” ²⁷ Kɔnelyos akwili ka, Pita alɔ manjɔ́ ne ji ajye mmu. Ndere akpené mmu, Pita agé gejamégé bɔ́ áchomé. ²⁸ Ne ajɔ́ ne ebwó aké, “Enyú dekaá chánéné ebé esé bɔ́ Jus eké muú Jus achónégé fɔ menyammye wuú ne muú ayi alá pɔ́ muú Jus ye manjye né gepú jí. Yémbɔ Esɔwɔ aleré me nnó mbyágé fɔ muú ye manshye ji nnó alóme.

29 Ne nchwó nkane ókuú me ye gébé nchwó wó. Nnó ókage garé me ula bi ókuú me?”

30 Ne Kónelyos ashúú ji meko aké, “Ndo εε ενί né gefó gébé yina kálánká εεé ne nḡmésé, mbo nlú mmu nnemmye. Eké ewyage ngé mende fó ayi afye mandeé yi áshwánege, achwó tene me mbe ushu. 31 Akuú me aké, ‘Kónelyos, Esḡwḡ awúú mmyemenene jye ne atée nkane ḡpoóge ubyá bḡó yendégébé. 32 Tó muú fó né meló Jopa ajye kú mende fó ayi akamege Simun ákuú ji ntó Pita. Alu né gepúgé Simun ayi apame mekómenya, gepú jíí gelu né mbale εβεé mega’. 33 Ne nḡuúgé mbo ntó bḡó téneténe nnó áchwó ákuú wó, εló ndere ḡchwó. Nana gé, ese delu né mbe ushu Esḡwḡ degili nnó dewúú unó uko εbi Atá agaré wḡ nnó ḡgaré εsé.”

34 Ne Pita ajḡó aké, “Nána nkaá wáwálé nnó Esḡwḡ apó fó ne anḡyá ne bḡó bifó. 35 Mbḡgé muú anóge Esḡwḡ ne ake apye unó bi ulú cho ye atané le ndé geba, Esḡwḡ asele ji nnó alu muú wúú. 36 Enyú debó dewúú ntó mekḡmejḡó ayi Esḡwḡ atómé mbaá bḡó Isreli nnó Jis̄s Kras ne alu muú yi abḡ achwó pye bḡó ábé nesḡ ne Esḡwḡ. Kras yina ne alu Atá yi abḡó bḡó ako. 37 Mekomejḡó ayi abó akwólé ayi Jḡn abḡ agaré ne awyaáge bḡó manaá Esḡwḡ. Mekomejḡó yina álḡ né Galilíí ake akwḡné malḡ bḡó Jus ako. 38 Enyú dekaá nkane Esḡwḡ abó ajyá Jis̄s ayi Nasaret, apye Mendoó Ukpea echwó ji mmye ne ama chyε ji uto. Ake mbaá meko apye galógaló, aféré bḡó bi alu né amu danchḡmeló apye εbwó atóo. Ne Esḡwḡ abḡ alu ne ji. 39 Esé delú bḡó bi dekpané amε degené unó uko εbi ji apye né Jerosale ne malḡ bḡó Jus ako. Ne bḡó Jus áwó jí mfaá gekwa,

ne áwá ji. ⁴⁰ Yémbō ndō eléé ekwónégé, Esōwō apye ji akwile né negbo ne apye Jisós aleré mmye mbaá bōó. ⁴¹ Ne bōó ako fō ágené ji wó, elé esé bi Esōwō abó ajyá nnó meso gébé degarége mekomejōó wuú ne degené ji. Esé debó denyé ne denyú ne ji gébégé Esōwō apye ji akwile né negbo. ⁴² Agaré esé nnó degarege mekomejōó mbaá bōó, nnó Esōwō ajya ji nkane muú yi apane nye mpa ayi bōó bi alu abe ne abi agbó. ⁴³ Wye Jisós yina ne bōó ekpávé Esōwō ako abó ágaré nkane ji alu, nnó muú afyégé metōó ne ji, Esōwō ajige nye nte gabo yi muú yimbō apye getúgé Jisós.”

Mendoó Ukpea echwó mbaá bōó bi alá pō bōó Jus

⁴⁴ Ndere Pita alu ájōge ne bōó ako bi alu eféé áwuú, Mendoó Ukpea ekpe ebwó mmye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Bōó bi ákamé ne Jisós abi ábó áchwō ne Pita, álu bōó Jus. Awuúgé nkane bōó bimbō ájōge ufōó mejōó, áféege Esōwō nnó aḡeá dōó. Ala mano mekpo fuú nnó Esōwō achyé echye wuú ewé Mendoó Ukpea mbaá bōó abi alá pō bōó Jus. Ne Pita ajōó aké, ⁴⁷ “Té ndere Mendoó Ukpea echwó bōó bina mmye wye nkane ebó echwō eta esé, nnó muú fō akage gbé nnó áwyáge ebwó manaá Esōwō?” ⁴⁸ Ne Pita ake ájye áwyaá ebwó manaá Esōwō né mabō Jisós Kras. Ewyagé bōó bina ákwō Pita mata nnó abelé ne ebwó né mboó ndō.

11

Pita Agare geno eyi gepyé né gepúge Kōnelyos

¹ Ebélegé anḡbá Jisós ne bōó Jisós ako, abi álu né gebagé mewaá Judiya áwuú nnó bōó abi alá pō bōó Jus ákamé ntó mekomejōó Esōwō. ² Ne

gepogé bós Jus gelu nnó ábó mansó muú nsó ne ákwáné mambé muú Eṣowó. Ebélegé Pita akérégégé né Jerosalé, bós Jisós abi ágbaré gepo eyigémbó álo manwamé ne ji, ³ aké, “Ulannó ojye mbaá bós bi alá sò ebwó nsó wó te onyé menyéé ne ebwó”?

⁴ Ne Pita aló mangaré ebwó unó uko bi ubó upyéé, gema, gema aké,

⁵ “Ndere mbó nlu né meló Jopa, nnénemmye, eké ewyage ngé ame gejya nkane genó fós getané mfaánebuú geshulege mme. Gelu eké gekpékpéégé gebagé ndé eyi ágbaré manóo ani, gechwó téne kwókwólé ne me. ⁶ Né gebagé ndé yimbó, ngé ufós menya ufós ufós, ebi bós aséé, eyi mewaá, eyi meló, ne eyi nnyi ne denywóné. ⁷ Ne nwuú meko muú fó akuú me aké: ‘Pita, kwile ka, wá nyé.’ ⁸ Nké, ‘Nḡba Atá, te ntané aló nlu danye genó eyigé ebé esé eshyá’. ⁹ Ne meko yimbó ama jós ne me aké, ‘Pita oshyagé fós geno eyige Eṣowó ake gelóme nnó gelómé fós’. ¹⁰ Meko yimbó ajós né manáne aláé ne geno eyigémbó gekwó gekéré mfaánebuú.

¹¹ “Wye né gébé eyigémbó, ande fó aláé áchwó ne gepú eyigé mbó njwólege. Muú fó né Kaisaria ne abó atómé ebwó nnó áchwó ákuú me. ¹² Ne Mendoó Ukpea eké njye ne ebwó, mbege fós né anḡyá. Ne ánmé bina akéné abi átané meló Jopa, akwale me defé né gepúge Kónelyos. ¹³ Ne dékpéégé mmu, Kónelyos aló mangaré esé nkane ji abó agené ekiénné Eṣowó né gepú jíí. Egaré ji nnó ató muú fó ayye né Jopa, ákuú mende fó yi mabó mií amibó makamege Simun, ¹⁴ ne achwóge, agarege nyé ji ne ekwó wuú mekomejós ayi aférege nyé ebwó né efwyale gabo. ¹⁵ Ne nló mangaré mekomejós

Ἐσῶῶ, ndere njage, Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye wye nkane ebó nya mbe echwó eta esé. ¹⁶ Ngégé mbó, ntée genó eyi Atá Jis̄s abó ajó ne esé nnó, 'Jón abó fyé b́́ó né nnyi yémbó Ἐσῶῶ afyée nye enyú né amu Mendoó Ukpea.' ¹⁷ Ne mbage Ἐσῶῶ achyé b́́ó bimbó gefage echye ewé ji abó achyé esé gébégé défyée mató ne Ata Jis̄s Kras, me nlu waá mangbé ji nnó apyége geno yi gejeé ji metó.”

¹⁸ B́́ó bina áwúgé mechó ewé, mató akwené bwó ne álo mamféé Ἐσῶῶ áke, “Mbó ewé etene nno Ἐσῶῶ achyé b́́ó abi alá ṕ́ó b́́ó Jus gébé nnó ákworé mató ne áb́́ó geḡwá.”

Mekomej́́ó Jis̄s aké akwóné né Antiók

¹⁹ Ndere áb́́ó achyége b́́ó abi ákamé ne Jis̄s efwyale gébégé áwáné Stefan, epye ebwó átyaá malomaló. Abifó áfé meló Fonisiya, abifó áfé meló Syaprós ne abifó áfé Antiók. Ajyegé mbó, ágarage abya Jis̄s wye mbaa b́́ó Jus. ²⁰ B́́ó Jis̄s bifó átané né meló Syaprós ne Seren, áfé ntó né Antiók. Akwónégé ewu, ágaré abya Jis̄s mbaá b́́ó Grek. ²¹ Ἐσῶῶ apó b́́ó d́́ó ne apye gejamégé b́́ó áfyée mató ne Jis̄s.

²² Ne echomele b́́ó Jis̄s abi alu né Jerosale, áwuúgé abya yina, átó Banabas né meló Antiók. ²³ Banabas ajyegé ewu, agé nnó Ἐσῶῶ aléré ebwó uló melu d́́ó, metó ego ji, afyé bwó ako eshye nnó, “Agbarégé deporé Jis̄s metó ema. ²⁴ Banabas yina alu muú yi awya gepó gelógeló, uto Mendoó Ukpea ujá ji mmye ne áfyée metó ne Ἐσῶῶ.” Gejamégé b́́ó áma ákamé abya Jis̄s né meló Antiók ne echomele bwó ewéne ejye mbe.

25 Ebelégé Banabas ajye kéle Sól né melo Tasós.
 26 Agégé Sól, ase ji, ebwó áfé né Antiók. Abelé eféé ημε kpogele ne echomele bós Kras, álerege gejamégé bós deporé Esowó. Elé né Antiók ne áló mankuú bós bi ákamé ne Jisós nnó *ánkwolé Kras.
 27 Né gébé eyigembó bós ekpávé Esowó fó átané Jerosale áshulé áfé né Antiók. 28 Ne Mendoó Ukpea epye muú bwó ama ayi akamege Agabos akwile ka, agaré nkane mesa akwéne nye mme meko. Ne ebelégé mesa yimbó akwé gébégé Klodyos alu mfwa né Rom. 29 Ndere bós Jisós abi álú né Antiók ábó áwuú mekomejó yina, áke, “Yéndémuú áchwó ηká nkane ji awya, ebwó apoó aηmé bi alu né mme Judiya.” 30 Ebwó ánywérégé ηka yimbó, átó Banabas ne Sól nnó ájyé áchyé ákpákpá echomele bós Jisós né Jerosale.

12

Mfwa Herod apye bós Jisós ágé efwyalé dós

1 Né gébé eyigembó, mfwa Herod aló mankelé mati manchó genwágé bós bifó abi álú né echomele bós Jisós. 2 Agaré nnó áwá Jemsi menηmé Jón ne aparaja. 3 Mfwa Herod, agégé nnó ego bós Jus matós, agaré ntó nnó ápye Pita. Ne ápye ji né bii bi ánye epaá bred ayi álá mualé. 4 Apyege Pita, áfyé denó, ne ábélé bós bee matoó aneé nnó ábámé ji, yendé ntoó neluú bós ani. Herod abó ashu abelé nnó epaá kwyakwya defwe ekogé, asele Pita áfé mbe ushu bós nnó ápa mechó wuú. 5 Ndere Pita alu né denó, echomele bós Jisós ánenemmye dós mbaá Esowó ne eshye yendégébé né getú ji.

Ekiénné Esowó eféré Pita né denó

⁶ Né utuú bi Herōd abó ashuú nnó uyyage aférége Pita né denṵ, ápa mpa wuú, Pita abṵ abelege metṵṵ metṵṵ bṵṵ bee apea. Ebwṵ abṵ awé ji amu ne bṵ mkrṵkṵné apea. Bṵṵ bee bifṵ álú dafye ábáme gepúgé denṵ. ⁷ Wyε né utuú bimbṵ ekiénné Eṵṵwṵ ekwṵ mmu gepúgé denṵ mbélépó, ne mbaá meko aḡené. Enyigé Pita né nenḡṵ, Pita apée gejya, eké ne ji, “kwile ka wáwá”. Ténéténé yimbṵ bṵ mkrṵkṵné átané Pita amu ákwé mme. ⁸ Ema jṵṵ ne ji eké: “Fye mandeé jyε ne unó uká byε, ṵwé ekanda ṵkwṵlé me.” ⁹ Pita akwṵlé ji ne ndere ebwṵ átanege dafye, ji akaá fṵ nnó geno eyige ekiénné Eṵṵwṵ epye eta wú gelú wáwṵlé wṵ, aferé nnó aḡéné mbṵ le gejya. ¹⁰ Pita ne ekiénné ewémbṵ ákoó ntoné bṵṵ bee eniné mbε, ama koó eniné nekwṵlege, ne áchwṵ kwṵne nana né menombi ḡḡká ewé elu gesegese, ṵnenégé ewu ne ṵfé mbε melṵ. Menombi ewémbṵ enené ewu ambṵṵ, ne ebwṵ átané dafye. Akégé gachye, ekiénné ewémbṵ elyaá Pita éfé.

¹¹ Ne Pita akérégé né defṵṵ ti aké: “Nkaá wáwṵlé nnó Ata Eṵṵwṵ átṵ ekiénné wuú nnó echwṵ féré me né amu Herōd ne uno bi bṵṵ Jus abṵ ashuú mampye me.”

¹² Ndere Pita akaá geno eyi gebṵ gepyé ji, afé né gepúgé Meri ayi alu mma Jṵn Makṵs ne ḡjamégé bṵṵ abṵ áchomé eféé ánénemmye mbaá Eṵṵwṵ. ¹³ Adogé menombi, ḡḡka, mesṵ mendée yi apye utṵṵ né gepú yimbṵ achwṵ ḡii ne ákamege Ruda. ¹⁴ Akaágé nnó ḡé meko Pita mbṵ, metṵṵ eḡṵ ji dṵṵ te ajinte manene menombi, abṵ ajye garé bṵṵ bimbṵ nnó Pita alu mbṵ dafye. ¹⁵ Ebwṵ aké ne ji, “Ṵmée gebwṵ.” Yémbṵ atome wyε eṵhye ajṵge nnó

élé Pita. Ne ebwó ake: “Ndɔfɔ élé mekpéé wuú.” *

¹⁶ Ne Pita alu dó wye doó, ánené menombí ágégé nnó élé Pita wáwálé mátye mawa ebwó meno.

¹⁷ Pita akpégé mmu, afu ebwó ebwɔ nnó akwéné mejóó. Ne alɔ mangaré ebwó nkane Eṣɔwɔ aféré ji né denɔ. Anérégέ ake: “Agaré Jεmsi ne bɔó Jísos bifó ntó.” Ne atané afé geba eyigé chá.

¹⁸ Bií uɣyagé bɔó bee álɔ mankelé Pita ne ágé ji wó, matɔó atyá bwó mmu ála yayaya ne ágige geme gebwó aké: “Nde gepyε ne Pita?” ¹⁹ Mfwa Herɔd awúgέ mbɔ, ató bɔó nnó ákélé ji ne ágé wó. Akuú bɔó bee bimbɔ, agíí bwó bɔ ηkwe. Anérégέ ake aɣye wá ebwó. Epyεgέ mbɔ Herɔd alyá gebagé Judiya afé kpé né melɔ Kaisaria.

Negboné Mfwa Herɔd

²⁰ Né gébé eyigémbɔ, mfwa Herɔd abɔ awamege ne bɔó Tiya ne Sidɔn. Bɔó bimbɔ ácho, áchwó mangé ji. Áchwógé ábó mbe ágbaré Blastus dejeé. Blastus alu muú yi ágbárege dachi mfwa. Ne ebwó áké ji anε mfwa mmyε, nnó ebwó abε né nesɔ, nendé menyεé atanege le né melɔ mfwa.

²¹ Bii ebi Mfwa Herɔd abɔ akwye ukwɔnege, afye mandeé gefwa jíí, ajwólé né geluɔ, agare bɔó bimbɔ mekomejɔó. ²² Ne ebwó álɔ mankalé áké: “Élé Eṣɔwɔ ne ajɔge epófó mekwaá.” ²³ Tenétené yimbɔ ekiénné Eṣɔwɔ echwɔ ηmé mfwa Herɔd nemée mmyε gétúgέ álá shuú enogé ewémbɔ mbaá Eṣɔwɔ wó. Bɔó dámmwólé ányε ji mbwi unε, agbó.

²⁴ Ye nkane depɔ tire na depyε, mekomejɔó Eṣɔwɔ awene aɣye mbe mbε, ne gejamégé bɔó áfyéε matɔó ne Jísos.

* **12:15** Elú wáwálé nnó: Ekiénné Eṣɔwɔ Pita.

²⁵ Nḡere ábó átómé Sól ne Banabas né Jerosale, ebwó anéré utó bwó gébégé akerege né Antiok, áse Jón Makós áfé ne ji.

13

Ató Banabas ne Sól

¹ Bóó fó ábó álú né echomele bóó Jisós né Antiok, abi fó álú bóó ekpavé Esowó ne abi fó álú anleré ebwó álú: Banabas, Simyón ayi ákuú ji Niger ne Lukíós ayi atané melo Seren ne Manen ayi ebwó ne mfwa Herod áwéné mbaa ama ne Sól. ² Né gébé gefó bóó Jisós bimbó ako álya menyéé kpékpé, áféege Esowó. Ewyágé Mendoó Ukpea eké ne ebwó: “Férege Sól ne Banabas né geluage nyú ájyé pye utó bi njyá ebwó nnó ájyé.”

³ Ne áwuúge mbó, áma lyaá menyéé kpékpé, áne mmye mbaá Esowó. Anérégé, áneré ebwó amu mmye ne átó ebwó nnó ájyé.

Banabas ne Sól áfé melo Syaprós

⁴ Nḡere Mendoó Ukpea ebó etómé ebwó, atané áfé né melo Selusha. Akwónégé, ákpe ékpe, áchyá áfé melo Syaprós. ⁵ Ebwó ákwónégé melo Salamis, ályá ékpe bwó eféé, ákéne agarege mekomejóó Esowó né macha mmyemenene bóó Jus. Jón Mak akene ne ebwó, apoge né utó.

⁶ Aké kpaá áchyá ákwóné melo Pafós. Eféé ábané muú megya fó ayi ákuú ji Ba-Jisós. Alu muú Jus ne akene abyoge gebyó nnó ji alu muú ekpavé Esowó. ⁷ Ne Ba-Jisós yina alu mejeé Segós Pólós ayi alu gomena né gebagé mewaá eyimbó. Gomena yina abó alu muú yi awya defóó ne akuú Banabas ne Sól getúgé akélege manwú mekomejóó Esowó.

⁸ Yémbò ebwó áchwǎgé muú megya yimbò, ayi ákuú ji Elimas né meko Grek, alò manye mbeé né mekomejóó bwó ne amyε mangbé nnó gòmena yimbò afyεgé fó metóó né depòré Jisós etiré ebwó ágárege ji. ⁹ Ne Mendoó Ukpea εgbeé Sól metóó, ákuú ji ntó Pól, ape mende yimbò lu lu lu, ¹⁰ ne aké: “Wò maá danchòmelo. Okíí fó genó gelógeló ne defya degbeé wò unε. Yendégébé òmuame mambwólé depòré Esòwò eti delu cho nnó délá gebyò. ¹¹ Gó ngaré wò nnó mfaánebuú akwene nyε wò mmyε. Nana òbe nyε amε nónómé ne ògené nyε se mbaá né mboó ndò.”

Ténéténé yimbò, gemua gekwé Elymas amε. Akene agyage, akεlege muú yi ágbárege ji ebwò. ¹² Gòmena yimbò agεgé mechó εwé εpyε, áfyéé metóó ne Jisós, ne ekwóné ji metóó nkane agené uto bi úlú né mekomejóó Jisós.

Pól ne Banabas áfε né Antiòk ayi alu kwókwólé ne gebagé mewaá Pisidya

¹³ Pól ne bóó bìí ákpe ékpe né melò Pafós áfε né melò Pεga εwé elu né gebagé mewaá Pamfilya. Eféé ne Jòn Mak álya ebwó, akéré né Jerosale. ¹⁴ Atánégé melò Pεga, áke ákwòne melò Antiòk εwé elú kwókwólé ne gebagé mewaá Pisidiya. Bii uwyaá bóó Jus ukwónégé, ájye kpe mmu εcha mmyεmenene bóó Jus ajwólé. ¹⁵ Muú fò akuúgé malò ηwe né ηwe mabé Mosis ne abi bóó ekpávε Esòwò ásamé, ákpakpa abi εcha mmyεmenene átó muú nnó ájyé jóó ne ebwó nnó, “Anḡmé, mbòge enyu dewya majyε manchyé esé chyége.”

¹⁶ Ne Pól akwile téné, afu ebwò nnó ákwéné mejóó, ne alò manjóó aké: “Bóó Isrèli ne abi álá

pó bós Isrēli abi ánoge ntó Esòwò; nenege matu dewu. ¹⁷ Esòwò yi bós Isrēli abó ajya ukwene ante esé ne apye ebwó aneá gébégé abó alu ankéé né melò Ijip. Ne aféré ebwó né melò ewémbò ne gekpékpégé eshye wuú, ¹⁸ ne abó achó wyé metóó ne gepóge bwó né usaá anme upéá gébégé ebwó álú né mashwòne. ¹⁹ Ebwó abó ákwónégé nyá né mme ayi akuú Kanaan, apye áwá bós bi álú né malò ákéné ama né mme yimbò. Ne achyé mme yimbò mbaá bós Isrēli. ²⁰ Elu nana (450) usaá anme esaá meso usaá upea meso efya ayi Esòwò ajyá ebwó. Afye bós kpakpa gébé ne gébé nnó ápélé melò. Ape melò kpaá ekwòne gébé eyigé Samuele, muú ekpávé Esòwò alò ntó mampéle melò. ²¹ Né gébé géfó, ágii nnó áchyé ebwó mfwa. Ne Esòwò ajya Sól, maá Kish nnó abe mfwa bwó. Atané ntoné Benjamèn ne agbaré melò né usaá anme upea. ²² Ne Esòwò aférégè ji né gefwa, áfyé Dèvid nnó abé mfwa bwó. Gé genó eyigé Esòwò abó ajóó getúgè Dèvid na, ake:

Nge Dèvid maá Jesse, alu me metóó chi chi chi. Apye nyé unó uko ebi ngarege ji. ²³ Ne nana Esòwò achyé esé bós Isrēli Mpyáné mfwa Dèvid nnó abéé Menchyé genwá ndere ji abó anyémèno. Ne muú yina élé Jisós. ²⁴ Gemégé nnó Jisós eyina alò utóó bii, Jòn abó agarege mé mekomejóó Esòwò mbaá gejamégé bós Isrēli nnó ákwòré matóó bwó ne ji awyaá ebwó manaá Esòwò. ²⁵ Ne ndere Jòn áchwò néré utóó bii, agii ebwó ake, Enyú deféré nnó me nlu waá? Mpófó muú yi enyú degili nnó achwó. Yémbò kaáge nnó muú yi achwó nyé

me meso, nkwané f́ muú yi nkaáge manyi unó uká bii ẃ.”

²⁶ Pól ama kuú ebwó ake: “Anḡmé ba, enyú bi delú upyáne Abraham ne enyú ako abi dénoge ntó Eṣṣwá, Eṣṣwá abó ató élé esé mekomej́ó yina ayi akage fére esé né efwyale gabo. ²⁷ B́ó Jerosale ne ákpakpa bwó abó ákaá f́ nnó Jisós alu menchye genwá ẃ. Ye unó b́ó ekpávé Eṣṣwá ebi ebwó ákuú yendé bií né uwyaá bwó, akage ula. Ebwó ápyegé mbó, ásó mpa Jisós nno áwá ji ne ápye uno bi b́ó ekpávé Eṣṣwá ásámé nnó ubé wáwálé. ²⁸ Ye le ebwó abó alá gé mechó ewé ji apye ewé abó mangbó ẃ akwá Palet mata nnó awá ji. ²⁹ Ebwó anérégé unó uko bi ḡwe Eṣṣwá b́ó aj́ó getúgé Jisós, áféré ji né gekwa, ájye bele ji né menome ewé áchomé né etaravé. ³⁰ Yémbó Eṣṣwá apyéé ji akwilé né negbo. ³¹ Né gejamé gé ndó, aléré mmye jíí mbaá b́ó bi abó átané ne ji né Galilí, ájyé né Jerosale. Ebwó ne nana ágarege mekomej́ó wuú mbaá b́ó Isreli. ³² Ne esé dechwó nana mangaré enyu ntó abya melóméló yina. Abya yina élé unó bi Eṣṣwá abó anyémeno nnó apye mbaá ukwene ante sé. ³³ Unó bina upye wáwálé né gébé eyigé esé bi delú upyáne bwó, nkane ji apyéé Jisós akwilé né negbo. Abó ásá ntó unó bi né ḡwe makwa uba ḡwe upéá nnó Eṣṣwá aké:

‘Wó olu maá wa, ne fina nla nte wye.’

³⁴ Nḡere Eṣṣwá apyéé Jisós akwilé né negbo nnó amágé gbó se, Eṣṣwá jimboó aké: ‘Mpye nyé enyú degé galógáló wye nḡere mbó nyéémeno ne Devid.’

³⁵ Abó ásá ntó né melu ḡwe makwa ayi f́ nnó:

‘Ólyágé nyé f́ Maá utóó wye yi apyéé utóó chánéné apwané mmu menome.’

³⁶ Né εḡβε εῠé mfwa Devid, abó apye utóó εbi Εσωω achyé ji né gébé jii, agbó, ne anii ji kwókwólé ne menóme ukwéne ante bii, ala εφέέ apwane.

³⁷ Yémbó muú yi Εσωω apyéé ji akwilé né negbo, apwáné f́ó né menome wó. ³⁸ Ne aḡmé ba, debó mankaá wáwálé nnó abya ayi enyú dewuú nnó Εσωω ajigente gabo b́ó, élé getúgé Jisás yina. ³⁹ Ne muú yi afyéḡé metóó ne Jisás apome nyε né gabo wuú ayi mabé Mosis álá kage pye ji apó. ⁴⁰ Ne séḡe gébé nnó unó bi ásamé mmu b́o ḡwe b́ó εκpávέ Εσωω ékágé upyé eta nyú. Asá εφέέ nno:

⁴¹ Enyú bi déjwáḡe Εσωω, ‘Wuge.

Dela nyε ame mekpo fuú, degbó.

Mpye nyε geno f́o né gébé nyú, enyú dewuúḡé geji, dékáméḡé f́ó.’ ”

⁴² Ndere Pól ne Banabas áchwó táne né εcha mmyεmenene, b́ó bimbó ákwó bwó mata nnó ama chwó áḡaré εbwó uno bif́ó né bii uwyaá b́ó Jus εbicha. ⁴³ Ndere b́ó átyage né εcha mmyεmenene, gejaméḡé b́ó Jus ne abif́o bi aselé ḡepḡḡé b́ó Jus ákwólege Pól ne Banabas. Ne Pól ne Banabas áfyε εbwó metóó nnó áḡbaré wyε mekomej́ó Εσωω ndere Εσωω ápoóḡé εbwó.

Pól ne Banabas áḡaré mekomej́ó Εσωω mbaá b́ó bi álá ṕó b́ó Jus

⁴⁴ Bii uwyaá b́ó Jus εbif́ó ukwónéḡé, melo meko ejyε chóme manwú mekomej́ó Εσωω. ⁴⁵ Ne b́ó Jus abif́o áḡéḡé nkane gejaméḡé b́ó áchomé, mataó ásó bwó, áló manj́ó nnó mekomej́ó Pól alu ḡebyó ne áshyε ji. ⁴⁶ Yémbó Pól ne Banabas áḡaré εbwó ḡbḡḡéné áké: “Ese debó débó mbe degaré enyú b́ó Jus mekomej́ó Εσωω. Ne τε enyú délá fyé makpo

wó, dese gemε nyú nnó dekwané fó manyε geḡwá eyi gélágé byéé, ne elu galógáló nnó εsé debwólé ushu degare mekomejóó yina mbaá bóó abi álá pó bóó Jus. ⁴⁷ Gé genó eyigé Atá Εσωω abó ajóó ne εsé getúgé Jisós ake:

‘Μpyε wó abé geḡgbó mbaá bóó abi álá pó bóó Jus nnó apye bóó mme ako átane né εfwyale gabo’.”

⁴⁸ Bóó abi álá pó bóó Jus áwúge mbó, matóó ágó εbwó ne aféé Εσωω né mekomejóó wuú. Ne bóó bi Εσωω abó ájya nnó ányε geḡwá eyi gélágé byé, ele abi ákamé ne Jisós.

⁴⁹ Ne mekomejóó Ata ake agyaá gebagé mewaá eyimbó geko. ⁵⁰ Yémbó bóó Jus ájye fyé ákpa kpa melo ne afwa andée abi ánoḡe Εσωω mewε ula, εbwó ápye bóó áló mankele mati manchó geḡwagé Pól ne Banabas átané né gebagé mewaá bwó. ⁵¹ Ndere εbwó áchwó ájyé, ákwe uká nnó mpúpú eyi εbalé wyε etané mambé nkane gepó eyi gelerege gabo ayi bóó bimbó ápyeé. Ne áfé né melo Ikonyóm. ⁵² Ne bóó Jisós bimbó álagé meso, Mendoó Ukpea εgbeé εbwó matóó ne álú ne nechóchó.

14

Pól ne Banabas áfé melo Ikonyóm

¹ Ndere Pól ne Banabas ájyé né melo Ikonyóm, ápye wyε nkane abó ápyé né Antiók. Εbwó ájyé kpe mmu εcha mmyemenene bóó Jus, áló mangaré deparé Jisós né gefó eyi gepyé gejamégé bóó Jus ne abi álá pó bóó Jus ákamé ne Jisós. ² Yémbó bóó Jus abi áshyá mekomejóó yimbó, áfyε abifó abi álá pó bóó Jus mewε ula nnó ásógé matóó né bóó bi ákamé

ne Jis̄s. ³ P̄al ne Banabas ábelé gejamégé nd̄o éféé, ágárege dep̄oré Jis̄s gb̄onéné nkane ji álérégé galógáló mbaá b̄ó. Jis̄s ne achye bw̄ó uto ne, ápyé ufélekpa ebi uleré nnó dep̄o eti ebw̄ó agarege delu wáwálé. ⁴ Ndere ebw̄ó ágarege mb̄o, b̄ó melo ewémb̄o ákaré malu apea. Abif̄o álú ne anḡbá Jis̄s, abif̄o álú ne b̄ó Jus abi áshyá mekomej̄ó yimb̄o.

⁵ Ebélégé b̄ó Jus ne abi alá p̄ó b̄ó Jus chóncho ne ákpakpa bw̄ó ajye só mala nnó áfwalé anḡbá Jis̄s ne áwá bw̄ó ne mataá. ⁶⁻⁷ Ne anḡbá Jis̄s áwuúgé geju bw̄ó, ábó áfé né gebagé mewaá Lykania, ákene né mal̄o Lystra ne Debe ne mal̄o ayif̄o ayi álú né geba yimb̄o, ágarege abya Es̄w̄o melóméló ewu.

P̄al ne Banabas ágaré mekomej̄ó Es̄w̄o né Lystra ne Debe

⁸ Mende f̄o ab̄o alu né melo Lystra, ayi te ábyené ji, alu mbwéré. ⁹ Bií f̄o ajwólé awuú mekomej̄ó Es̄w̄o ayi P̄al agarege. P̄al agége nnó mende yina áfyéé met̄ó nnó Es̄w̄o akage apye ji atóó, ¹⁰ akuú ji ne eshye aké: “Kwile téné cho.” Ténéténé yimb̄o mende yina anyó atené, al̄o mankene agyage. ¹¹ Ne gejamégé b̄ó ágégé genó eyigé P̄al apyé, ádo elúlú, áj̄ó né mej̄ó bw̄ó Lykania aké: “Aló ábwalé b̄ó áshulé, áchwó gé esé.” ¹² Ne ákuú Banabas nnó Seus, mab̄o meló bw̄ó yi kpa, ákuú nto P̄al nnó Hemes nende ji ne atené mbe ajoge mej̄ó. ¹³ Gepúge upe meló yi ákuú ji Seus gelu kwókwólé ne melo. Ne mepyéé upe wuú achwó ne b̄o mp̄o

ne ukoó genóó. *

¹⁴ Pól ne Banabas ágégé genó eyigé bóó bimbo ákélege mampye, ágyá mandeé mmye manleré nnó genó eyigé bóó bina achwó pye gelo wó, ábó ájye kpe metóó metóó bwó ákálege áké: ¹⁵ “Bóó bina, ndé genó enyú dépyé mbó? Esé delu wye akwaá nkane enyú. Ese dechwó fa mangaré enyú mekomejóó Eṣṣwṣ nnó enyú delyaá aló abi enyú dénoge mbó, dékwólé Eṣṣwṣ yi alu mebe. Ji akwye mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ¹⁶ Mbe mbe Eṣṣwṣ alyá bóó nnó apyegge uno bi ujii ebwó mataó. ¹⁷ Ye le bóó ábó ápyembó, ji áchyége ebwó unó ulúló mampye ebwó akaá nnó ji alu mebe. Apye manaá akwene né gébé gelógeló mampye uno nyú uwéné chancha. Achyegge enyú menyéé ne apye matóó ágó enyú.” ¹⁸ Ye nkane Pól ne Banabas ájoge mbó, elu eké ágbéle manaá meso mekwálé, bóó bina átome wye eshye mampye gepé eyigembó eta bwó.

¹⁹ Eké ewyage bóó Jus fṣ átané melo Antiok ne melo Ikṣnyṣm, ápye gejamégé bóó ákamé ne ebwó. Ne ebwó átó Pól ne mataá, ája ji mmemme, atané melo bwó, ályá ji áférége nnó agbó. ²⁰ Yémbó gébégé bóó bi ákamé ne Jísas áchwṣ nṣ Pól mme, ewyágé akwili ka, akwṣle ebwó akéré né melo ewémbó. Ujyagé Pól ne Banabas áfé né melo Debe.

²¹ Ne ebwó ágaré abya Eṣṣwṣ melómélṣ né meló Debe, ápye gejamégé bóó ákame ne Jísas. Ebélégé mboó ndṣ, ebwó ákeré né melo Lystra ne Ikṣnyṣm

* **14:13** Elú wáwálé nnó: Ṣeṣ ne Hemes élé mabo aló bóó Grek, Hemes alu melo dentóó ji ne gejamégé bóó áfé né meno genkage melo nnó áwá mampye gepé mbaá Pól ne Banabas.

ne Antiok ayi alu kwókwóle ne gebagé mewaá Pisidya. ²² Ebwó ákéne, áfyé bós Jisós eshye ne áchyege ebwó majye nnó ákwólégé wye deporé Jisós chánéné ne ákaá nnó abó mange gejamégé efwyale ne ánye genwá gébégé Eṣṣwṣ ágbárege gefwa jí. ²³ Ebwó ájya bós nnó ábé ákpakpa né echomele bós Jisós né yendé melo, ánerege ályage menyéé kpékpé, ánemmye ne áfyé ebwó né amu Jisós ayi ebwó ákame ne ji.

Pól ne Banabas ákére meso né Antiok né gebage mewaá Syria

²⁴ Ne ebwó ákógé né gebagé mewaá Pisidiya, áfé né gebagé mewaá Pamfilya, ²⁵ eféé ágaré mekomejóó Eṣṣwṣ né melo Pega. Anérégé eféé, áshulé áfé né melo Atalya. ²⁶ Átánégé melo ewémbṣ akpe ékpe, ákeré né melo Antiok, melo ewé abó áfyé ebwó né amu Eṣṣwṣ nnó ápoógé ebwó, ajoyé pyé utóó bi nana áneré.

²⁷ Ebwó ákwónégé né Antiok, ánywéré echomele bós Jisós melu ema ne ágaré ebwó nkane ebwó ákené ne nkane Eṣṣwṣ abó apóó ebwó, anené matṣṣ bós abi álá pṣ bós Jus nnó áfyéé metṣṣ ne Jisós. ²⁸ Ne Pól ne Banabas ánerégé manjóó depṣ tí, ebwó ábelé ne bós Jisós abi alu eféé né gejamégé ndṣ.

15

Anḡbá Jisós ne Akpakpa echomele áchomé né Jerosale

¹ Ebelégé bós fṣ átané gebagé mewaá Judiya áchwó né melo Antiok, alṣ manlerege bós bi ákamé ne Jisós nnó, “Mbṣgé álá sṣ muú nsṣ nkane ebé Mosis ejṣṣ wṣ, Eṣṣwṣ akagé pye fṣ muú yimbṣ apṣ.”

² Pól ne Banabas anye mbeé ne bós bimbó, ye mekpo ne ula epó. Epwógé ebwó, áfyé ndó nnó Pól ne Banabas ne abifó ájyé né Jerosale, ágii mecho ewé chánéné mbaá anḡbá Jisós ne ákprakpa bós echomele Jisós.

³ Ne echomele bós Jisós átó ebwó. Ndere ebwó ajoye, akoóge maló Fonisiya ne Samariya, ágarége bós bi ákamé ne Jisós nkane bós abi alá pó bós Jus ákamé mekomejóó Esowó. Abya yina apye mató agó bós Jisós ako dós. ⁴ Ebwó ákwonege Jerosale, echomele bós Jisós ne anḡbá Jisós ne ákprakpa bwó, áse ebwó amu apéa. Pól ne Banabas ágaré ebwó uno uko ebi Esowó abó apóó ebwó ápye. ⁵ Ne bós Jisós fó abó alu eféé, ebwó alu ne ekwó bós Farasi, ebwó ákwile ka áké: “Abó mansó bós bi alá pó bós Jus nsó ne ágaré ebwó ábélé mabé Mosis ako.”

⁶ Ndere ebwó ábó ájóó bó, anḡbá Jisós ne ákprakpa bós echomele bwó, ájwólé mampye mecho ewéna chánéné. ⁷ Ebwó ádóregé makpo áwyage, Pita akwile téne aké: “Anḡmé ba, enyu dekaá nnó me ne Esowó abó mbe ajya né metóó metóó esé nnó ngaré abya melóméló yina mbaá bós abi alá pó bós Jus nnó áwuúge ntó, áfyéé matóó ne Jisós. ⁸ Ne Esowó yi akaáge metóó yéndémuú, aleré nnó ebwó ntó álú bós bíí. Apye Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye wye nkane ebó echwó esé mmye. ⁹ Ne aji ntó nte gabo bwó gétúgé ebwó áfyéé metóó ne Jisós. Agya fó anḡya wó. ¹⁰ Ne nkane elúmbó, ulannó enyú déjyale bós bina ukpékpé matuú ayi ukwene ante ese ne ese ambóó delá kage kpa? Nkane depyembó dekane mbó le Esowó kane. ¹¹ Yémbó esé défyéé metóó nnó Esowó aférege ese né efwyale gabo

gétúgέ galógáló ayi Atá Jisós aleré ese, wyembó ntó ne bós bina átánege né efwyale gabo.”

¹² Pita anérégé manjóó mbó, yéndé mmu akwené mejóó, áwuú mekomejóó Pól ne Banabas. Ágaré ebwó nkane ebwó abó akené mbaá bós abi alá pó bós Jus ne Eṣwá achyé ebwó uto nnó apyεge ufélekpa ne ukpékpe unó. ¹³ Ne ebwá ánerεge manjóó yéndé genó, Jεmsi aló manjóó ake: “Anmé ba, nenege matu dewú. ¹⁴ Simun Pita ágaré me nkane Eṣwá aló manleré nnó agboó ne bós abi alá pó bós Jus ne ajya abifó nnó ábé bós bií. ¹⁵ Ne εwéna εke etuú ne unó bi bós ekpávε Eṣwá abó ásamé nyá nnó: ¹⁶ ‘Meso gébé mmage chwó téné nye gepúge Devid eyi gebó gekwené. Nkwyεge nye unó bi uchó wye nnó ubé nkane ubó úlú. ¹⁷ Ne bós abi alá pó bós Jus ágegé nye ubi, ne ebwó áló nye ntó mankelé Eṣwá. Ebé nye élé bós ako abi nkúú nnó áβε bós ba ne ákélege nye me.’ ¹⁸ Ge na ne Eṣwá ajóó, ji ayi apye nnó bós akaá unó bina te gachí.”

¹⁹ Ne Jεmsi aké: “Né metós wa mferé nnó εsé dechyεge sé efwyale mbaá bós abi alá pó bós Jus abi akwólege meti Eṣwá. ²⁰ Yémbó ese desá lé ebwó ηwe nnó ályá depore manáne, ányεge sé menyεé ayi ajélé maka wye ye menya ayi muú alá ke kele wó, ne anyégé nto manoó menya. ²¹ Desá ebwó mbó, nende áwuú me nkane bós ágarege mabé Mosis yina te gachi né maló mako. Ne álu ágarege aji né macha mmyεmenεne yéndé bií uwyaá bós Jus.”

Ató ηwe mbaá bós Jisós abi alá pó bós Jus

²² Ne áḡbá Jisós ne ákpakpa εchomele bós Jisós ako, ákamé meko Jεmsi ne ájya bó fó né geluage

bwó nnó ájyé ne Banabas ne Pól né meló Antiok. Ebwó ájya Silas ne Judas ayi akuú ji ntó Basabas, ebwó bina apeá álú anó echomele bwó Jisós. ²³ Asá ηwe awu áké: “Esé anḡmé nyú; anḡbá Jisós ne ákprakpa echomele bwó Jisós detamege enyú, anḡmé sé abi álá pó bwó Jus abi delú né meló Antiok ne abi malo Siriya ne Silisya. ²⁴ Esé debó dewu nnó bwó fó né geluage sé, áchwó chyé enyu efwyale né mejóó ewé ebwó ájzó ne epyé enyú dékwé tametame ayi esé delá tó ebwó wó. ²⁵ Ne ese ako debó dechome, dejóó, deké: Déjya bwó fó detó eta nyú ne ebwó áchwó nyε ne Pól ne Banabas abi ese dégbóo ne ebwó dáo, ²⁶ ebwó alú bwó bi ákamé negbo getúge mekomejóó Ata Jisós Kras. ²⁷ Ne ese detóme enyú Silas ne Judas, áchwóge, ágarege nyε enyú wyε unó bi esé desámé né ηwe yina. ²⁸ Elé Mendoó Úkpea ne epyε esé dekaá nnó debó fó mánjya enyu bi delá pó bwó Jus matuú ayicha wó, ekose wyε uchancha uno bina: ²⁹ Enyú denyεgé fó yendé menyεé upε, denyεgé fó menya ayi álá ke kele wó ne denyεgé fó ntó manoó menya, lyáge depóré manáné. Mbógé delyagé unó bina, debε nyε chánéné. Bége pere!”

³⁰ Bwó bina ánerégé mansá mbó, áchyε Pól ne ekwó wuú. Ebwó ákwónégé né Antiok, ánywéré echomele bwó Jisós áchyε ebwó ηwe yimbó. ³¹ Ne ebwó ákuúgé ηwe yimbó matóó ágó ebwó dáo né eshyε ewé mekomejóó yimbó afyé bwó. ³² Judas ne Silas álú ntó bwó ekpávε Eσωó ne áma ágarege ebwó gejamégé unó bifó manchyé bwó Jisós majyé ne áfyé ntó ebwó eshyε. ³³ Ebwó ábelé efεé dáo, ne bwó Jisós ajyε tii ebwó nnó áke pere, ebwó ákéré mbaá bwó bi ábó átómé ebwó. ³⁴ [Yémbó εgá Silas nnó ala

né melo ewémbò.] ³⁵ Pól ne Banabas álú wyε né Antiók. Ebwó ne gejaméḡé bós Jisós abifó ágarege ne álerege bós deporé Jisós.

Pól ne Banabas áfa mbwa ne ate

³⁶ Ebéleḡé Pól ajós ne Banabas aké: “Dema deyyé malò mako ayi debó dégaré mekomejós Eṣowò nnó degé bós Jisós abi álú ewu ne nkane ebwó álú.” ³⁷ Ne Banabas abó akélege nnó Jón Makós ajye ne ebwó, ³⁸ ne metós egò Pól cháchá wó gétúḡé Jón Makós abó abó me ebwó né gebagé mewaá Pamfilya ne abó anéré fó utóó ebi ebwó ajye mampye wó. ³⁹ Pól ne Banabas anyε mbeé né mechò ewéna kpaá te áfa mbwa ne ate. Banabas ase Jón Makós ajyé kpé ékpe áfé né melo Syaprós. ⁴⁰ Ne Pól ajya Silas, ne ndere ebwó áchwó jyε, bós Jisós anemmyε, áfyé ebwó né amu Eṣowò nnó ji ápoóḡé ebwó. ⁴¹ Ne Pól ase Silas afé, akéne ajye gebagé mewaá Syria ne Silisya afyé bós Jisós eshyε nnó átené chánéné.

16

Timoti acho né geluage Pól ne Silas

¹ Ne Pól ajye kwone melo Debe, ewyage afé né melo Lystra. Mende fò abò alu eféé ayi ákamé ne Jisós, ákuú ji Timoti. Mma wuú alu muú Jus ne akamé ntó ne Jisós ne nte wuú alu muú Grek. ² Ne Timoti alu ntó muú yi bós Jisós né Lystra ne Ikonyóm áféḡe ji. ³ Pól abò akélege nnó Timoti akené ne ebwó ewémbò epyε ji Pól asò ji nsò nkane gepoge bós Jus gelú nendé bós Jus ako né gebagé mewaá eyigé mbó ákaá chánéné nnó nte Timoti abò alu nya muú Grek. ⁴ Ne ebwó ályá akéne malòmalò ágarege bós Jisós unó bi anḡbá Jisós ne ákpakpa echomele

bóó Jis̄s ájwólé né Jerosale ájóó. Ne ágaré ebwó nnó ábelé ubi chánéné. ⁵ Ewéna epye echomele bóó Jis̄s ewé elu yendé melo áfyéé wye metóó ne Jis̄s dáo ne yendé bíí gejamégé bóó áchwó áchome ne ebwó.

Pól agé amé gejya né melo Truus

⁶ Pól ne bóó bíí ákéne ájye, né gébégé áchwó kwone né gebagé mewaá Esya, Mendoó Ukpea ekamé fó nnó ji agare mekomejóó Esowó eféé wó. Ne ebwó ákoge né gebagé mewaá, Frigiya ne Galasiya, ajye. ⁷ Nḡere áchwó kwone gebage mewaá Misiya, ábó ákelege mankpe né gebagé mewaá Betinya, yémbó Mendoó Jis̄s ekamé wó. ⁸ Ne ebwó ákogé melo Misiya, áshúle áfé né melo Truus. ⁹ Wye bíí bimbó ne utuú, Pól agé amé gejya nkane mende Masedonia fó atené egbe ebéé mega afu amu nnó Pól achya, ajye poó ebwó. ¹⁰ Nḡere abó agéné amé gejya yimbó, ese ne ebwó dekaá nnó Esowó ákelege nnó deyye degaré mekomejóó wuú né melo Masedonia. Ne esé dekpome mmye majye.
*

Lydiya áfyéé metóó ne Jis̄s né melo Filippi

¹¹ Ne esé dekpé ékpe né melo Truus, deke nnyinyi dekwóné melo Samotras, bíí uyyage, dekwóné melo Niapolis. ¹² Détánégé eféé, deke mewaá mewaá dekwóné melo Filippi ewe elu melo kpa né gebage mewaá Masedonia ne elu ntó melo ewé gejamégé bóó Rom abó ájwólege wye. Debelé mboó ndó wye. ¹³ Bíí uwyaá bóó Jus ukwónégé, delya melo defé né mbale ebéé, esé debó deféré nnó eféé ne

* **16:10** Elú wáwálé nnó: 16:10 Lukase muú yi asame ḡwe yina achwó báne Pól né Troa, ne aló mankene ne ji.

bóó Jus áchómege anenemmye. Dékwónégé ewu, degé andée fó áchomé ne esé dejwólé ka, dégaré ebwó mekomejóó Esowó. ¹⁴ Mendée fó abó alu eféé ayi ákuú ji Lydiya, apó muú Jus ne ánoge Esowó. Ji atané meló Tayatira ne akene gesege ufóó mandeé ayi ájamé ḡka dóó. Nḡere awuú geno eyigé Pól ajoge, Esowó anené ji metóó nnó akame. ¹⁵ Awyage ji manaá Esowó ne ekwó wuú, ane esé mmye nnó deyye debelé né gepú jí mbógé esé dekamé wáwálé nnó ji áfyéé metóó ne Jisós. Ajoge mbó esé defé.

Afyé Pól ne Silas denó né meló Filippi

¹⁶ Bii fó, nḡere ese debó deyye né melu ewé ánenemmye mbaá Esowó, detuú ne mesó mendée ayi alu memfwé. Abó awya melo nchye ayi apye ji agarege depó ti depye nyé meso gébé. Bóó bi awya ji, ásele ḡka né depó etiré ji ágarege. ¹⁷ Mesó mendée yimbó agége Pól ne Ese aló mánkalé, akwólege ese ake: “Bóó bina alú bóó útóó Esowó Anyatá. Ebwó áchwó mangaré nkane Esowó áférege nyé enyu né efwyale gabo.” ¹⁸ Ne mesó mendée yina apyé wyembó né gejamégé ndó. Ne bii uma metóó eso Pól, anyá meló nchye yimbó aké: “Ngarege wó mbaá mabó Jisós Kras, tané ji mmye.” Ne ténéténé yimbó atané.

¹⁹ Bóó bi awya maá memfwé yimbó, ágége nnó meti ḡka bwó ewé ánere metóó wye enó, áḡbaré Pól ne Silas ája áfé né mbaá yi ákpakpa meló ápane mpa. ²⁰ Ajyége, ápye ebwó áténe mbé ushu ampáne mpa abi alu bóó Rom aké: “Bóó bina alú bóó Jus, ne achyége efwyale né meló esé. ²¹ Ebwó álerege uno bi ebé ese elá ekamé wó. Ese delu bóó Rom; deséléé fó depó ebwó.”

²² Gejamégé bós eyi gebó gelú efeε, geshulé Pól ne Silas mmyε ne ampané mpa ágyá εbwó mandeé mmyε, ne ágarε nnó ádo εbwó ne unós. ²³ Ne ádogé εbwó chánéné, ájyε áfyé εbwó né deno ne ágaré membamé gepúge deno nnó, ábámé εbwó cháncha. ²⁴ Membame yimbó awugembó, ase εbwó, ajyε fyε né maá gepú ayi τε mmu gepúge deno. Eféé ne afyε εbwó ufwólé.

²⁵ Ne metós utuú, Pól ne Silas anenemmyε, ákwáne makwa, áfége Εσωω ne bós deno bi fó áwuú. ²⁶ Aké ápéle, mme aló manyi ne gepúge deno genyi gekwóné né τε mala dekwóre gepu. Manombi gepú yimbó ánené, ne bó ηkrókone bimbó ásóré ákwé mme. ²⁷ Membame gepú yimbó apégé gejya, agé nkane manombi alaá fuú, aferé nnó bós deno ako ábó. Ajú aparaja wuú nnó awá gemε jíí. ²⁸ Pól agégé mbó akalé kénké aké: “Ówágé gemε jyε, εsé ako delu fa.”

²⁹ Ne membamé gepúge deno ákuú muú fó nnó achwó ji ne mewε. Gébége áchwó ne εwú, ase, akpé mmu wáwá. Ató mano mme mbε ushu Pól ne Silas aware ne εfó metós. ³⁰ Ne ase εbwó átané dafyε, agíí εbwó ake: “Ante ba, mpyε nnó ne áféré me né εfwyale gabo?”

³¹ Εbwó ashú ji meko aké: “Fyé metós wyε ne Jisós, Wó ne ula gepú byε detánege nyε né εfwyale gabo.”

³² Ne εbwó ágaré ji ne bós ako bi alu ji mmu depóre Jisós. ³³ Wyε ne utuú bimbó, mende yimbó ase εbwó, ajyε shwóne upa bwó. Wyε ténéténé yimbó pól ne Silas áwyaá ji manaá Εσωω ne bós bíí. ³⁴ Ne ase εbwó áfé né gepú jíí achyε εbwó menyéé. Ji ne bós bi matós ágo bwó dós gétúgé áfyεé metós ne Εσωω.

³⁵ Bií uyjage, ampané mpa abi Rom átó bḡḡ bee nnó ájye garé membame gepúge denḡ nno, “Lyáge andé bimbḡ ájyé.”

³⁶ Ne mende yina awugembḡ, ajye garé Pḡl aké: “Ampané mpa átó bḡḡ achwḡ gare me nnó nlya enyú deyje. Nana kége pere.”

³⁷ Yémbḡ Pḡl ajḡḡ ne bḡḡ bee bimbḡ aké: “Átulé esé né mbe ushu bḡḡ ayi álá lú dampa mpa esé yelé ábḡ áchyé esé ebwḡnye nnó debe bḡḡ Rom.”

³⁸ Ne bḡḡ bee bimbḡ ákére ájyé gare ámpané mpa genḡ eyigé Pḡl abḡ ajḡḡ. Ebwḡ áwúgé nnó Pḡl ne Silas alú ntó bḡḡ Rom mane magyalé ebwḡ. ³⁹ Ne ebwḡ áchwḡ kwḡ Pḡl ne Silas mata né gyé ayi ebwḡ ápyéε, áfére ebwḡ ne áké álya melḡ bwḡ. ⁴⁰ Pḡl ne Silas átanega gepú denḡ, áfé né gepúge Lydiya. Eféé ne ábané bḡḡ bi ákamé ne Jisḡs. Áchyεge ebwḡ majyé, ne álya ájye.

17

Efwyale Etané né melḡ Tessalonika

¹ Pḡl ne Silas ákoóge melḡ Amfipolis ne melḡ Apolonia áchwḡ né melḡ Tessalonika mbaá ayi εcha mmyemenene bḡḡ Jus ewé fḡ elu. ² Ne Pḡl ajye kpe né εcha ewémbḡ nkane ji abḡ apyé mé, ne agare bḡḡ depḡ etire delú mmu ηwe Esḡwḡ né mawyaá bḡḡ Jus máleé. ³ Apye ebwḡ ákaá chánéné nnó Muú yi Esḡwḡ akweré ji elá gefwa, ayi ebwḡ ábḡ ágili, abḡ mangé efwyale ne akwilé né negbo. Ne aké Jisḡs ayi ji agarege mbḡ ebwḡ, ji ne alu Muú yi Esḡwḡ akweré ji elá gefwa. ⁴ Bḡḡ bifḡ abi áwuú depḡti, áse detí amu apeá ne ácho ne Pḡl ne Silas. Gejamégé

bóó Grek abi ánóge Ἐσωω chóncho ne afwa andée ácho ntó ne εbwó.

⁵ Ne bóó Jus abi ábó ashya mekomejóó yi, agege mbó matóó ásó εbwó ne Pól ne Silas. Ajye nywéré bóó bi alá pó ne genó mampye né metóó melo, áchwó ne εfwyale. Εbwó ábó mamwyalé mejóó ne ájyé do gepúgé mende fó ayi áku ji Jasón ágyá nnó ája Pól ne Silas átó dafye. ⁶ Ndere alá gé εbwó wó, ája Jasón ne bóó Jis̄s abifó áfe mbe ushu ákpakpa melo, ákálege áké: “Bóó bina ákéne achyεge εfwyale malomaló ne náná áchwó ntó fa melo εsé, ⁷ ne Jasón ase εbwó, abelé mmu. Εbwó átyá mabé Mfwa Rom, ájóge áké mfwa ayicha alu ayi ákuú ji Jis̄s.” ⁸ Akpakpa melo ne bóó bi áchomé εféé áwúgé mbó, mewε etya εbwó unε. ⁹ Agbaré Jasón ne bóó Jis̄s nnó áchwó kwó ne amage pye sé gefó genó yimbó ndó yichá ne álya εbwó nnó ájyé.

Pól ne Silas áfe né melo Berya

¹⁰ Wyε né utuú εbimbó, bóó Jis̄s ágaré Pól ne Silas nnó ájye né melo Berya. Εbwó ákwónégé εwu, ájye kpe né εcha mmyεmenεne bóó Jus. ¹¹ Bóó Jus abi alu εféé awya defóó apwó abi melo Tessalonika. Εbwó áfyé matóó dóó manwu genó eyi Pól ajóge. Ne yendé bíi εbwó ágii mekomejóó Ἐσωω mange mbóge uno εbi Pól ajóge úlú wáwálé. ¹² Εwyágé gejamégé bóó áfyéé matóó ne Jis̄s. Abi fó alu afwa andé bóó Grek ne gejamégé bóó Grek abi ande áfyéé ntó matóó ne Jis̄s. ¹³ Εbelege bóó Jus abi alu né melo Tessalonika áwugé nnó Pól agarege mekomejóó Ἐσωω né melo Berya, áchwó nyi bóó matóó nnó áchwó ne εfwyale. ¹⁴ Ne ténéténé yimbó, bóó Jis̄s átó Pól né mbale εbeé mega. Bóó fó ntó ákwólé ji.

Ne Silas ebwó ne Timōti ála né Berya. ¹⁵ Bóó bi ájyé tí Pól, áfé kpaá ákwóné melo Atens. Gébégé ebwó ákérégέ Pól aló ebwó meko nnó ágaré Silas ne Timōti ábané ji wáwá.

Pól alu né melo Atens

¹⁶ Ndere Pól alu gili Silas ne Timōti né melo Atens, metóó egó ji wó gébégé agené nnó aló uka ájá né melo ewémbá. ¹⁷ Ne afé né echa mmyemenene bóó Jus aló mando abya né mechó ewé ne ebwó ne abifó abi anóge nto Eṣṣwá, nno ápye ebwó ákame ne ji. Ne yendé bií ajye ntó né ntóné gese, ajoge ne bóó bi ákoóge né melu ewé ji alu. ¹⁸ Anleré fó ágé ji, ebwó álú bóó bi álérege depóré Epikuryan ne etiré ákuú Stók. Ebwó áwuúgé nkane Pól alerege bóó depóré Jisós, ama garege nkane bóó akwilege nye né negbo, áló manshye ji ake: “Ndé menya yina adorege ne ubómeno?” Abi fó áké: “Élu eké akélege mangaré abya aló abi áké.” ¹⁹ Ne áse Pól áfé ne ji né echomele melo ewé ákuú nnó Aropagus ne bóó áké ne ji: Nana esé dekelege manwú chánéné unó uke ebi ólérege. ²⁰ Unó bifó ebi ólerege úlú chá ne esé dekelege mankaá nkane ubi úlú. ²¹ Ebwó ábó ajoge mbó néndé ebwó bóó Atens ne anḡkéé abi alu eféé, ágbó lé manjwólégé áwugé ne ágarégé unó uke ebi ebwó áwuú né abya.

²² Ne Pól atené mbe shuú echomele Aropagus ake: “Enyu bóó Atens, nge nnó depye upε mbaá aló dóó, ne demuame manogé Eṣṣwá.” ²³ Ndere nkéne ngyáge melo nyú, mpele matoó ayi enyú depye upε, ngé ntoó nema eni ásámé nnó: “Mbaá Eṣṣwá, ayi esé dela dekage ji.” Eṣṣwá ayi enyú depye upε ne delá kágé, ji ne nkelege mangaré enyú nana.

24 “Esoᵱo ne alu Ata ayi abo mfaá ne mme nende ji ne akwyé mme meko ne unó uko ebi úlú wyé. Yémbó ji ajwólégé fó né matoó ayi akwaá ákwyé ne amu. 25 Ye mankele nnó mekwaá achye ji geno eke gefó geli ji. Ji mbóo ne achyege akwaá genwá ne gejuli ne unó uko. 26 Apye ufóo bóo cháchá átané mbaá muú ama ayi ji akwyé né ula uló. Akwyé gébé gakené eyigé yéndé ufóo bóo ábélege fa mme yina ne malu ayi ebwó ábéé. 27 Ne ji apyembó nnó bóo akélege ji, ne ndere ámuame mankelé ji ábéé ne uméé nnó ndo fó ákage gé ji. Yémbó Esoᵱo apó fó tete ne esé. 28 Elu wye ndere muú fó aké: ‘Né uto Esoᵱo ne esé dégbegé gejulé, delú abe, dekene.’ Mbóntó ne muú denḡa nyú asámé aké: ‘Esé ako ntó delu baá bií.’

29 “Te esé delu baá Esoᵱo ekágé defere nnó Esoᵱo alu aló abi akwaá akwyége, ye akwyé ne gese, ye ne ntaá, ye ne genóo, ji apófó mbó. 30 Nyá mbembe Esoᵱo afyé fó mekpo né unó bi bóo abo apye ayi alá kagé ji. Ne nana agarege yéndemuú nnó alya unó ebimbó ebi úlá pó ne nsá. 31 Ji ajoge mbó gétúgé ji ábelé me bií ebi bóo akpéne unoo mpa ne ásoó nye mpa bóo ayi defya delá debé mmu. Ji abo ajya me muu yi ásoó nye mpa yimbó ne apye ji akwilé né negbo, mampye bóo akaá nnó mechó ewéna epye nye wáwálé.”

32 Ebwó áwúgé nkane Pól ajóo nnó muú fó akwilé né negbó, ájwyá ji. Ne abi fó aké, “Esé dekelege manwú odo esé abya yina ndo yicha.” 33 Ne Pól alya ebwó, atané. 34 Yémbó bóo bi ákamé mekomejóo wuú ácho ne ji. Muú bwó ama akamege Dyonasos ayi alu ntó né echomele ewémbó ewe ákuú Arop-agat. Ne ayifó alu mendée ayi ákuú ji Damaris ne

bóó bifó ntó.

18

Pól afē né melo Kōrent

¹ Pól anérégē manjós depōti né ujwólé Aropagós, Pól alya Atens afē né melo Kōrent. ² Efēé abané muú Jus fō ayi ákuú ji Akwila, ábó ábyé ji né melo Pōntus. Ebwó ne mendée wuú Prisila abó átané mbó lé gebagé mewaá Itali getúgē Klodyos, mfwa kpa abó abú bóó Jus ako né Rom. Ne Pól ajye gé ebwó ujyá. ³ Pól agégē nnó ebwó nto ákwyége mekó menya eyi akwerege oto, eyi ji akwyége, ajwólé akwyége ne ebwó. ⁴ Ne yendé bíi uwyaá bóó Jus, ajye mmu echa mmyemenene, ne ajósge ne bóó Jus ne abi Grek abi áchwó efēé nnó ji ammye apye ebwó ákamé mekomejós Jis̄s.

⁵ Ewyagé Silas ne Timōti átané melo Masedonia áchwó né melo Kōrent, efēé ne Pól alya ebwó utó ebimbó, ala agarege lé mekomejós Ešwó jiji. Apye mbó nnó bóó Jus akaá chánéné nnó Jis̄s ne alu Muú yi Ešwó akweré ji elá gefwa. ⁶ Eké ewyage ebwó áshya mekomejós wuú áló manshye ji. Ne Pól apea amu jíi ake, “Mbóge enyú depyēge efwyale Ešwó echwóge enyú mmye, me mpó wye. Ló nana ojye mbē, nla garé mekomejós Ešwó mbaá bóó abi álá pó bóó Jus.” ⁷ Pól alyage ebwó, atané nto né gepú eyigé ji abó ajwólege, ajye jwóle ne mende fō yi anoge Ešwó ne álá pó muú Jus. Mende yina akamege Titiyós Justós ayi gepú jíi gelu kwókwólé ne echa mmyemenene bóó Jus. ⁸ Ewyage Kripus ayi alu muú kpaá né echa mmyemenene ewémbó áfyéé metóó wuú ne Jis̄s chóncho ne bóó ula gepú bíi ako. Ne Pól agarege wye abya Jis̄s ne bóó Kōrent

ako abi áwuú, gejame ákamé ne ála wyembó áwyaá bwó manaá Esówó.

⁹ Bii fó ne utuú, Pól agé amε gejya nkane Atá Jisós ake ne ji, “Ófógé fó, chó mbε ne mekomejóó wa, obεge bómbo. ¹⁰ Nlu ne wó yendégébé ne muú akágé pyε wó geno. Gejamégé bóó álu fa meló ewe abi alu aba.” ¹¹ Ne Pól abelé né meló Kórent ḡme ne geba alerege bóó mekomejóó Esówó.

¹² Né gébé eyigé bóó Rom abó áfyé Galyo nnó ábé gómēna né gebagé mewaá Akaya, bóó Jus abi alu eféé, áso mala, ágbare Pól ájyε ne ji né eso, ¹³ ajóó ne Galyo aké, “Mende yina apyε bóó nnó ánoge Esówó né meti ewé ebé se elá garé wó.”

¹⁴ Wyε ndere Pól abó alú manjóó, Galyo ake ne εbwó. “Enyú bóó Jus, mbóge mecho ewé εbó etá mabé meló mbó nse gébé manwu geno eyige dekelege manjóó. ¹⁵ Te mbaá enyú denyε lé mbeé né uchu mejóó ne mabó ne mabε nyú, enyú ambóó kage nkane dejóge. Nkpéné fó né depó nkane eti.” ¹⁶ Ajóge mbó, abú εbwó átané né εcha eso. ¹⁷ Ne bóó ako ágbaré Sóstēnis ayi alu muú kpaá né εcha mmyemenene áló mantulé ji, yémbó Galyo abóó gébé wó.

Pól akéré né meló Antiók

¹⁸ Epyégé mbó, Pól ama bélé gejamégé ndó ne bóó bi ákamé ne Jisós né meló Kórent, ne ale jyε kpe ékpe manjyε né meló Siriya. Ndere áchwó ajyε, Prisila ne Akwila akwólé ji. Gébégé εbwó ákwóné né Sēnkrea, melu ewé ákpéne ékpe, Pól akpalé mekpo gétúgé depó etiré ji abó anyémeno mampyε mbaá Esówó. ¹⁹ Ebwó ákwónégé né meló Efesos, Pól alya Akwila eféé. Ajyε kpe mmu εcha

mmyemenene, manjǎǎ mejǎǎ ne bǎǎ Jus. ²⁰ Ne ebwǎ ákwǎ ji mata nnó ábélé gejamégé ndǎ ne ebwǎ, ashya. ²¹ Gébégé achwǎ jyε, aké ne ebwǎ, “Mbǎge Eṣǎwǎ apyεge, mmage nchwǎ γε enyú.” Ajǎge mbǎ, alya Efesǎs akpe ékpe, afé.

²² Pǎl akwǎnégé né melǎ Kaisaria, akwǎ afé né melǎ Jerosale manjyε tame echomele bǎǎ Jisós abi alu eféé ne ale shule ajyε né melǎ Antiok. ²³ Abélégé mboó ndǎ eféé, átane áfé né malǎ ayi álú né gebage mewaá Galasiya ne Frigiya, afyé bǎǎ bi ákame ne Jisós eshyε.

Apolos agaré mekomejǎǎ Eṣǎwǎ né melǎ Efesǎs

²⁴ Ne muú Jus fǎ achwǎ né melǎ Efesǎs, ákuú ji Apolos ne ábǎ ábyé ji né melǎ Aleksandra. Alu muú yi mejǎǎ egǎǎ ji meno ne akaá mekomejǎǎ Eṣǎwǎ chanchá. ²⁵ Abǎ ági ji depǎré Jisós ne agbaré deti metǎǎ ema, agarege depǎ etiré mbǎ chanchá. Yémbǎ abǎ akaá le unó bi Jǎn abǎ agaré ndere awyage bǎǎ manaá Eṣǎwǎ. ²⁶ Ndere áchwǎ né melǎ Efesǎs, agarege bǎǎ Jus depǎ etirena gbǎḡéné né εcha mmyemenene. Akwila ne Prisila awuúge unó bi Apolos agarege, áse ji áfé né gepú bwǎ ne agaré ji depǎré Eṣǎwǎ nana chǎḡéné.

²⁷ Ebélégé Apolos afere nnó ji ajyε né melǎ Akaya. Ne echomele bǎǎ Jisós apóǎ ji ásá ḡwe achyε ji mbaá bǎǎ Jisós né melǎ Akaya nnó Apolos akwǎnege ewu, ebwǎ áse ji chǎḡéné. Ne akwǎnégé eféé, apóǎ bǎǎ bi Eṣǎwǎ aléré ebwǎ galǎgǎlǎ ákamé ne Jisós dǎǎ abi Eṣǎwǎ apóǎ nnó áfyε matǎǎ ne Jisós. ²⁸ Abǎ anyéé mbeé ne bǎǎ Jus né depǎré Jisós gbǎḡǎḡǎ ne apwǎ wyε ebwǎ ndere alerege ebwǎ chǎḡéné né ḡwe

Ἐσῶῳ nnó Jisós alu Muú yi Ἐσῶῳ akweré ji elá gefwa.

19

Pól agaré abya Jisós né melo Ἐφεσῶς

¹ Né gébé eyige Apolos abó álú né melo Kōrent, Pól abó akene né maló ayi alu né gebage mewaaá Ἐsya. Akwōnege melo Ἐφεσῶς, agé bós bi fō abi áfyε matós ne Jisós, ² ne agií ebwó aké, “Mendoó Ukpea echwō me enyú mmyε gébégé dekame ne Jisós?” Ebwó áshuú meko áké, “Ἐse delu danwu nnó Mendoó Ukpea elu.”

³ Ne Pól ama gií ebwó aké, “Ndé gefōge manaá Ἐσῶῳ ami áwyaá enyú?” Ne ebwó aké, “Áwyaá le ese ami Jōn.”

⁴ Ajōgé mbó, Pól aló ye mangaré ebwó aké, “Jōn abó awyaá bós manaá Ἐσῶῳ manlere nnó ebwó álya gabo. Ne ji abó agaré bós Isrēli nnó muú fō achwós nyε ji meso ne ebwó abó mamfyé matós ne ji. Muú yimbó, ákuú ji Jisós.”

⁵ Ebwó áwúgembó, ákame mekomejós yina ne áwyaá bwó manaá Ἐσῶῳ né mabó Atá Jisós.

⁶ Ἐwyage, Pól aneré ebwó amu makpo ne Mendoó Ukpea echwō ebwó mmyε ne áló manjós ufós mejós, ama ágaregé mekomejós ayi ebwó awuú ne Ἐσῶῳ.

⁷ Bós bina ako alu genóge makpo áfyanéapeá.

⁸ Ne Pól abelé né Ἐφεσῶς né amfaá aléé, akene né echa mmyemenene yendégébé, agarege ebwó mekomejós Ἐσῶῳ ayi alá pó ne εfó metós mampyε ebwó akaá ndere gefwage Ἐσῶῳ gelu. ⁹ Yémbó bós bifó áshyá mekomejós yina ne áló manjós depó debodebo né mbe ushu bós né meti Jisós. Ne Pól

ase bós abi ákame áfé né gepúge ηwe eyigé Tiranós awya, alerege ebwó mekomejóð Esᵔwᵔ yendé bií.
 10 Apye wyembᵔ né anmé apea ne bós ako né gebagé mewaá Esya, bós Jus ne bós Grek áwuú mekomejóð Ata Esᵔwᵔ.

Bós bi fᵔ áméré mmye ne Pól mamféré aló nchye

11 Nðere Pól abᵔ alu lerege mbᵔ, Esᵔwᵔ achye ji uto mampye ufélekpá ebi bós ábᵔ álú danḡé.

12 Ye uno bi ji abᵔ afye né mmye, upyé bós mameé átoóge. Bós ákelege mandeé utóð jíí ne bᵔ afyáfon áfé áneré bós mameé mmye ne ápye ebwó atóó. Ne aló nchye nto atanegē abifᵔ mmye.

13 Bós Jus fᵔ abᵔ álú eféé abi akene malᵔmalᵔ áférege aló nchye ayi achyege bós efwyale. Ebwó amuame mankuú mabᵔ Ata Jisós ne apye aló nchye átané bós mmye. Muú bwó ajóðge ne meló nchye aké, “Ngarege wᵔ nnó ᵔtané né mabᵔ Jisós ami Pól akuú.” 14 Ne bós akeneama abi abᵔ ápye depᵔ ti, elé baá Skeva ayi alu etukpe ampye upē Esᵔwᵔ bós Jus.

15 Ebwó ajᵔge mbᵔ ne meló nchye ashuú ebwó meko gébé gefᵔ aké, “Me nkaáge Jisós, mma nkaáge Pól ne enyú delu ndé bós?”

16 Mende ayi awya meló nchye akwile téné, ase ebwó ne matulé, apwᵔ ebwó ne agya ebwó mandeé mmye, ábᵔ átané gejógene ne upa mmye.

17 Bós Efesós, ne bós Jus ako ne bós Grek abi alu eféé áwúgé abya yina efᵔ ekwᵔ ebwó matᵔó. Ne bós álᵔ manchyege enogé dᵔó né mabᵔ Ata Jisós. 18 Ne gejamégé bós bi áfyéé matᵔó ne Jisós áchwᵔ shu ekwu, ágaré depᵔ etiré ebwó ábᵔ ápyéé. 19 Bós bifᵔ abi ábᵔ ápyé mabu maka amu áchwᵔ ne bᵔ ηwe maka, aló uka ne bᵔ ηkpáḡaneré ásó

gbógónó. Unó bina uko, ne unó bi fə aferege ukáge bɛé meno ŋka genóge usaá uba upea meso efya. ²⁰ Ne mekomejóó Ɛsɔwɔ awene ajye mbe nkane gejamégé bɔ́ akamege yendégébé.

Ɛfwyale etane né melo Ɛfesɔs

²¹ Depɔ́ tiré na depyεge, Pɔl afere né metɔ́ wuú mankoó né melo Masedonia ne melo Akaya manjye né Jerosale. Ne ama jóó aké, “Nkwɔ́négé Jerosale, mbɔ́ manjye gé nto melo Rom.” ²² Ne ató Timoti ne Erastus nnó ábó mbe né gebagé mewaá Masedonia ebwó álú bɔ́ apea abi apoóge ji ne Pɔl jimbo alu belege mboó ndo né gebagé mewaá Ɛsya.

²³ Wyε né gébé eyigémbɔ́, Ɛfwyale echwɔ́ dɔ́ né melo Ɛfesɔs getúge bɔ́ bi akwɔ́lege meti Jisɔs. ²⁴ Muú ete fə abó alú eféé ayi ákuú ji Demetrɔs. Ji akwyεge unó bi úlú eké gepúgé meló uka ayi ákuú Atemis. Utóó bina upye ji ne bɔ́ ete bifɔ́ ágéne gejamégé nsa. ²⁵ Né gébé géfó akuú ate bɔ́ ete ne bɔ́ utóó abi gefɔ́ge utóó ebwó gelu gema aké, “Ɛnyú kaáge nnó ɛsé denɛá mbɔ́ gefwa gétúgé utóó bina. ²⁶ Ɛnyú ako déwuú ne degε geno eyigé Pɔl menya kwɔ́ yimbɔ́ apye fa melo Ɛfesɔs ne gebagé mewaá Ɛsya geko. Akene malɔmalɔ ajɔge aké aló uka abi ákwýége ne amu, ápó ye aló uka chá chá. Ne apye gejamégé bɔ́ akwɔ́re matɔ́. ²⁷ Ne ngé nnó apye nyε gesege ese gekwé ne apye nyε ntó nnó gepúgé meló uka Atemis gebεgé sé ne enogé. Mbɔ́gé epyege mbɔ́, ebyennó mekpɔ unɔ́ ebe nyε ne gekpékpége melo uka yina ayi bɔ́ Ɛsya ne mme meko ánóge.”

²⁸ Bɔ́ bimbo awugé geno eyige Demetrɔs ajóó, matɔ́ achɔ́ ebwó mmu ne alɔ mankalé

áké, “Atemis ayi bṓó Efesos alu gekpékpégé melo uka.” ²⁹ Ne melo meko ewugé makalé yina, ekwé tametame. Echwo cho melu ema, bṓó ágbaré Gayos ne Aristakos ande bi Pól átané ne ebwó né melo Masedonia, ája áfé ne ebwó né echa uchome melo. ³⁰ Pól abó alu manjye jṓó mejṓó ne bṓó bimbṓ, yémbṓ bṓó Jisós ágbé ji. ³¹ Akpakpa melo abifṓ abi alu ajeé Pól álṓ ntó ji meko nnó ekagé asá ushu né echa ewémbṓ. ³² Bṓó bimbṓ ákálege wyε tametame. Abi ákálege egbé ewú ebwó ne abifṓ ákálege ewu bwó egbε, gejamégé bṓó ákaá fṓ genó eyi gepye ebwó áchomé eféé wó. ³³ Bṓó bi fṓ ágége nkane bṓó Jus átené Aleksanda mβε, áferé nnó ji ne alu ne mechṓ ewé. Ne Aleksanda afu ebwṓ nnó ebwó ákwéné mejṓó ne ji ashya gemε jíí. ³⁴ Ne ebwó ákaáge nnó ji alu muú Jus, ebwó ako ákálé meko ama aké, “Atemis ayi bṓó Efesos alu gekpékpégé melo uka.” Ne ákálege wyεmbṓ né nchwáneké epeá.

³⁵ Ewyagé muú ayi asáme depṓré melo, apye bṓó bimbṓ ákwéné mejṓó ne ajṓó ne ebwó aké, “Enyú bṓó Efesos, yéndémuú ákaá nnó melo Efesos ne ebelé gepúgé gekpékpégé Atemis ne ema bélé ntaá meló uka wúú, enine nétané mfaánebuú nékwéné nme. ³⁶ Te enyú dekaá nnó muú fṓ akaágé shya mechṓ ewéna, kwenege nyamé, ekágé depye genó gefṓ genḡchogenḡcho. ³⁷ Enyú dechwṓ ne bṓó bina fa, abi álá jṓ genó gefṓ né matoó aló uka esé wó, ye mejṓó mebomebo mbaá megyεé meló uka esé ájṓó wó. ³⁸ Mbṓgé Demetrós ne bṓó bíí abó mechṓ ne bṓó bina, ákage kpa ewu áfé né eso né mβε ushu ámpané mpa nnó yéndé bṓó ágaré mechṓ ewé ebwó ápyεé ne ate. ³⁹ Ne mbṓgé mechṓ ewé chá elu ewé epwó ewé, elu galógáló nnó ebwó áchwó

né bíí bi ákpakpa melo áchomege. ⁴⁰ Njoge mbo getúgé mfóó nnó bóó Rom ashulege nyε esé ndo nnó déchwó ne εfwyale né melo. Ne εpyεge mbo, muú fó ábεé nyε ne meko ayi akerege.” ⁴¹ Anérégé manjóó depó ti, aké, yéndemuú atyá.

20

Pól ama jyε né Masedonia ne Akaya (Gresse)

¹ εfwyale ewémbó ebyεgé, ebelégé mboó ndo, Pól akuú bóó Jisós achyε ebwó majyε, atamé ebwó ne alyá afé né gebagé mewaá Masedonia. ² Akene né geba εyigémbó geko afyéε bóó Jisós εshyε ne ájyé né gebagé mewaá Gresse. ³ Akwónégé εwu, abelé amfaá aléé. Ne nkane abó alu mankpe ékpe ajyε né gebagé mewaá Siriya, awu nnó bóó Jus ásó mala manwá ji. εféé ne ajya mankéré meso, ne akoóge ne εgbε Masedonia akéré meso. ⁴ Ndere ajyε bóó abi álu gelua ne ji ele Sopata maá Pyrhós ayi atané melo Beroa; Aristakós ne Sekundós abi átané melo Tessalonika ne Gayós ayi atané melo Debe, Timóti, Tikikós ne Trófimós abi átané gebagé mewaá Esya. ⁵ Ebwó abógé mbε, ákwónégé né Truus ágií esé. Eε dela né Filipi. Ne gébégé epaá bréd ayi alá muale εkoógé, ⁶ εse dekpε ékpe né Filipi mankwólé ebwó. Esé deke nnyinnyi né ndo εta. Débanégé ebwó né melo Truus, debelé εféé uwyaá kpogele.

Kwya kwya nekene Pól né Truus mangε bóó Jisós

⁷ Bíí mbε né uwyaá ukwonege, εse ne εchomele bóó Jisós déjwólé melu εma manyε menyéé gejeé. Ndere Pól alu manjyε dondo, abó mangaré mekomejóó Esowó, ne ashíí garégé garégé kpaá te metoó utuú. ⁸ Abó álwé gejamégé mawε né maá

gepu né mfaá εῤῥῃ mbaá ayi esé debó déchome. ⁹ Gesagé muú ayi akuú ji Yutik̄s abó ajwólé né maá menombí. Nḡere P̄l agarege mekomej̄ó É̄s̄w̄a ajye mbe, maá yimb̄o al̄o mambelé geja. Abelé kpaá aloó mfaá maḡj̄ó εῤῥῃ alé akwé mme. Aké ájye bwε ji, agbo mé. ¹⁰ P̄l akwólé εbwó ajye fyále gesagé muú yimb̄o mme ne aké ne abi atené, “Deligé sé, agbó wó, alu mebe!” ¹¹ Ne P̄l akéré mfaá εῤῥῃ anyéége menyéé gejeé, ama l̄o mangaré mekomej̄ó É̄s̄w̄a kpaá te bií ujya ne ale ajye. ¹² Ewyagé εbwó ágbaré gesagé muú yimb̄o áfé ne ji mmu mebe ne mató bwó ákwené.

P̄l atané mel̄o Truus afé né mel̄o Miletus

¹³ Esé ako abi dekene ne P̄l, deyyε kpé ékpe, defé né mel̄o Asos gétúgé P̄l abó agaré esé nnó deb̄o mbe, ji akene mewaá mewaá abané esé εwu. ¹⁴ Abánégé esé né Ass̄s, ese dese ji dekpε ékpe defε né mel̄o Mitylen. ¹⁵ Bií uyyagé esé dema kpé ékpe deke nnyinnyi dekw̄oné kwókwlé ne Kīs ne dékene wyε deyyε. Bií uyyagé dékw̄oné né Sam̄s. Bií ebi f̄o uyyagé esé déke dekw̄oné Miletus. ¹⁶ Esé debó dékené mb̄o, dekoó Ef̄s̄s koóge getúgé P̄l ab̄o aklege nnó deyyε wáwá, déchóge sé gébé né Esya nnó ji akw̄oné Jerosale nsa nnó bií epáá Pentikos ukw̄one.

P̄l achyε majyé mbaá ákpakpa b̄ó Echomele Jis̄s né Ef̄s̄s

¹⁷ Nḡere dekw̄oné Miletus, P̄l al̄o meko né Ef̄s̄s nnó ágaré ákpakpa echomele b̄ó Jis̄s nnó áchwó abané ji ef̄é. ¹⁸ Ebwó áchw̄oge, al̄o manj̄ó ne εbwó aké, “Enyú dekaá nkane esé delu mé chóncho, l̄o né bií mbe ebi nk̄w̄one né mme Esya kpaá te fi.

19 Mbò mpye utóó ba nkane maá defwe Eṣowò ne mpó fò ne nepa, nlu ne gejamégé manse né ame. Ngé ntó gekpékpégé efwyale ne gébé gefò nlu ne manse né ame gétúgé gekpékpégé efwyale ewé bòó Jus achyege me. 20 Enyú dekaá nkane mbò ngarege enyu mekomejóó Eṣowò ne nkene upú, upú nlerege enyú ne mbi fò geno eyige gekage póó enyú wó. 21 Wye meko wu ama ne mbó ngaré bòó Jus ne bòó Grek nnó ábó manlyá gabo, akéré mbaá Eṣowò ne áfyé matóó ne Ata Jisós Kras esé. 22 Ne nana nje né Jerosalé nkane Mendoó Ukpea egaré me ne nkaá fò genó eyi gepye nye me ewu wó. 23 Genó eyigé nkaá gelu nnó yendé melò ewé nkwanégé, Mendoó Ukpea egarege me nnó áchyege nye me efwyale ne áfyé nye me denò né Jerosalé. 24 Yémbò nse ye geme ya nnó nlu muú wó, nkelege le manéré utóó ebi Ata Jisós afyé me amu nnó ngaré abya melóméló nkane Eṣowò aléré bòó galógáló nnó ebwó ápó.

25 “Ne mbò nkene metóó metóó enyú ngarege nkane gefwage Eṣowò gelu, ne nkaá nnó enyú degené sé me. 26 Goge me ngaré enyú nana nnó muú alagé meso, anogé né egbe ewé Eṣowò, ji mbóó ne akaá, me mpó wye. 27 Mbò ngaré me enyú yendé genó eyigé Eṣowò akelege mampye ne mbi fò ye genó gema wó. 28 Delagé meso. Bage geme nyú ne bòó Eṣowò abi Mendoó Ukpea efye enyú né amu. Peye ebwó wye nkane membamé magoḡme ápele magoḡme jíí, tege nnó Eṣowò akwò me gewugé echomelé bòó Jisós ne manoó maá wuú nnó ábé bòó bíí. 29 Njoge mbò nendé nkaá nnó ntigé nye meso, ukwala utanege nye dafye uchwó báne enyú ne uchwoḡge ulyágé fò magoḡme yina. 30 Ne bòó fò

átanege nyε ntó metṵ metṵ nyú nnó abwṵlé bṵó Jis̄s akwṵlé εbwṵ. ³¹ Sége gébé détéḡé nkane mbṵ nchyege yéndemuú majyé né anḡmé aléé utuú ne ηwṵmese ne manse.

³² “Ne náná ayi áfyéé enyú né amu Εσωṵ, nchyege enyú majyé nnó dewuge le mekomejṵó wuú ayi álrege nkane ápye enyú debṵó nyε εshye, ne debṵ nyε ntó mejé εwé Εσωṵ ábelé mbaá bṵó bií ako. Enyú dekaá nkane geḡwá ya gelu. ³³ Enyú dekaá nkane mbṵ nlu ne enyú, nnegege fṵ mwṵle né ηka muú ye mandeé jí. ³⁴ Mbṵ mpye utṵó ne amu ya ne εse ne bṵó ba degéne geno eyige dekelege. ³⁵ Unó uko εbi mbṵ mpye uleré nnó muú abṵ mampye utṵó ne amu jí nnó apṵó bṵó bi alá pṵ ne εshye. Tege ntó nkane Ata Jis̄s abṵ ajṵó nnó, ‘Méjé elu ne muú yi achyege εchye epwṵ muú yi agile nnó áchyeḡé ji chyεge.’ ”

³⁶ Ne Pṵl anerege manjṵó unṵó bi, εbwṵ ako atṵo mano mme, anemmye. ³⁷ Ne εbwṵ ako alṵ manli, átyaá ji ne átamé ji nnó aké pere! ³⁸ Εbwṵ ábṵ ásomege dṵó gétúḡé Pṵl abṵ aké, Εbwṵ ámagé ḡé sé ji ne εbwṵ ájye tí ji ákwṵné né mbaá ayi akpéne ékpe.

21

Pṵl afé né Jerosale

¹ Εsé ako ne Pṵl delyage εbwṵ, dekpε ékpe defé cho né Kṵs. Ne újyáḡé dekwṵné Rudis, detanege εféé deyye né Patara. ² Ne dekwṵné εféé, degé ékpe εwécha εwé εjye melṵ Fonisiya. Dekpε εwu deke nnyinnyi. ³ Dékwṵnéḡé né melu εwé degéne melṵ Syaprṵs, delya εwu ne εḡbe εbwṵbe, degya deyye né Siriya. Dékwṵnéḡé Tiya, ékpe etaré εsé detané

nende gε mbaá yi áférege metuú mbó. ⁴ Détánégé deyye kέle bóó Jisós. Degégé εbwó, debelé ne εbwó né uwyaa kpoḡele. Mendoó Ukpea εpye εbwó agaré Pól nnó ayyegé fó né Jerosale. ⁵ Ndo eyi esé delu manyye ekwónégé, detane nnó deyye. Bóó Jisós ako chóncho ne andée bwó ne baá bwó, áyye tí esé ákoó melo ákwóné mbále nnyi. Ne detó mano mme eféé denemmye. ⁶ Esé detamé ate ne esé deyye kpe ékpe, εbwó akéré meso mmu.

⁷ Délyágé melo Tiya, dekwóné melo Ptolemes ne dema táne né ékpe deyye tame bóó Jisós abi alu eféé. Debelé ne εbwó dama. ⁸ Bii úyyagé deyye dekre ékpe defé né melo Kaisaria. Dékwónégé εwu, dekre né gepúge Filip, debelé ne ji. Alu muú yi akene agarege mekomejóó Esowó, ne alu ntó muú ama né gelúagé bóó utóó akénéama abi abó ajya né Jerosale. ⁹ Ji abó áwya baá andée ani ne apó fó ne anó, álu bóó bi áwuú meko ayi atáne mbaá Esowó ne ágarege.

¹⁰ Ndere esé delú eféé né gejamégé ndó, muú ekpavé Esowó fó ayi akuú ji Agabos atané Judiya achwó. ¹¹ Achwógé agé esé, abó ekanda Pól awe uka ne amu jii. Ne aké, “Mendoó Ukpea eké gε na ne bóó Jus apye nyε ne mbóó ekanda ewé né Jerosale ne afye nyε ji né amu bóó abi álá pó bóó Jus.” ¹² Ne esé ako dewuúge mbó, dekwó Pól mata nnó ayyegé né Jerosale. ¹³ Pól ashuú esé meko ake, “Nde enyú delilí, defye me gepwa né metóó? Nkpome mé mmye manyye denó né Jerosale ye mangbo getúge Ata Jisós.”

¹⁴ Tε ndere esé delá káge kwore metóó wuú, delya yendé geno nnó Ata Esowó apye ndere ejii ji.

15 Ne ebélégé mboó ndó, dénywéré unó sé dekwó déféé né Jerosale. 16 Ne bóó Jisás fó abi atané Kaisaria áfé ntó ne esé ne áse esé ábelé né gepúge Mnasen mbaá ayi ábele nnó dejwólege. Mende yina atané meló Syaprós ne abó áfyéé metóó ne Jisás gébégé depóre Jisás deló ló.

Pól ajoye ge Jemsi

17 Nḡere esé dekwóne né Jerosale, bóó Jisás abi alu eféé áse esé cháḡéné. 18 Bií uyyage esé ako ne Pól deyye gé Jemsi ne ákpakpa bóó echomele Jisás ako alu ntó eféé. 19 Ne Pól atámégé ebwó, aló mangaré unó gemagama ebi Esówó abó apyé metóó metóó bóó abi álá pó bóó Jus gébégé ji agarege ebwó mekomejóó Esówó. 20 Ne ebwó áwuúge mbó, áféé Esówó ne ákuú Pól aké, “Menḡme, pé gejame bóó Jus áfyéé matóó ne Jisás. Ne kaá nnó ebwó álu kpáne gechyé né mabe Mosis. 21 Ebwó ama áwuú nnó ókene ógarege bóó Jus abi álu né maló bóó abi álá pó bóó Jus nnó ásoḡé sé baá bwó nsó ne ye mankwólé gepóge bóó Jus ákwólégé. 22 Esé dekaá nnó bóó áwuú nyé nnó óchwó fa, nana esé depye nnó? 23 Nte pye nḡere esé dekelege mangaré wó. Ande fó ani alu fa abi anerege mampye depó etire ebwó abó anyémeno mbaá Esówó. 24 Chó ne ebwó enyú depye gepé mamféré efwyale ewe elu enyú mmye, ne chyé unó uko ebi abó manchye né gepé eyigembó ne ákpalé ebwó makpo. Ópyege mbó bóó ako ágéne nyé nnó wó mbóó óbelege mabé Mosis. Ne bóó ákage nyé nnó unó bi bóó ajóó getu jyé ulú gebyó. 25 Esé desá ḡwe detó mbaá bóó Jisás abi álá pó bóó Jus, nnó ábó fó manye menyéé ayi ápyeé upé wyé

wó, ne anyeégé manoó menya ne álya ntó manáné tametame.”

²⁶ Ne Pól ase bós bimbó, bíí újyage ebwó ájye ló depó etire mamfére efwyalé ewé elu ebwó mmye. Ne Pól akpe mmu echa upε Esówó mangaré bíí ebi depó etiré na debye nyε, ne yéndémuú bwó achyεge nyε unó upε bi mbaá Esówó.

Apye Pól né echa upε Esówó

²⁷ Gepe eyigémbó gebélege ndó ekeneama, ne bíí ebi ndó eyimbó echwó byε, bós Jus fó abi átané gebagé mewaá Esya áge Pól né echa upε Esówó. Annyi gejamégé bós matós ne ápye ji. ²⁸ Akalege áké, “Bós Israeli chwóge depóó ese, depye mende yina. Ge mende yi akéne yendé mbaá ágarege bós nnó ábyágé meló esé, ne mabé Mosis ne echa upε Esówó ewéna. Ne nana akpe ne bós Grek né echa upε Esówó, nkane apyεmbó afyε deba né melu ukpea ewe.” ²⁹ Ebwó ájoge mbó gétúgé abó ágené Pól akene ne Trófimós ayi atane Efesós né metós meló, ne áférege nnó Pól akpe ne ji né echa upε Esówó.

³⁰ Ndere ebwó ákálé mbó, meló meko ekwé tametame, bós ako ábó áchwó chome mbaá ama. Agbaré Pól, ája ji átané né echa upε. Nderé ebwó ábó atane, bós ala téneténe ágbé manombi. ³¹ Ne bós bina áló mantule Pól ne ákélege manwá ji. Menó muú bós bee Rom awuúge nnó meló Jerosale meko elu né efwyale, ³² ala mbó ase bós bee ne ákpakpa bwó, álomé áchwó kpe metós metós gejamégé bós bimbó. Bós bina ágégé ndere ebwó áchwó, álya mantule Pól. ³³ Ne muú kpaá yimbó achwó gbaré Pól aké, “Áwé ji bó mkpókové apeá ne agíí bós bimbó gefóógé muú ayi Pól alu ne genó

εyige ji apyé.” ³⁴ Agige mbɔ, bɔɔ álo manwyale, abi ápáne ewé, abifo ápáne ewechá. Apyé muú kpaá bɔɔ bee yimbɔ akwé tametame ye tógésé genó eyi gepye akaá wó, ne ajóó ne bɔɔ bíí nnó áse Pɔl ájye né dachi bɔɔ bee. ³⁵ Nɔdere ájye ákwónégé melu ewé akwɔme mfaá gepú, bɔɔ bee abwe ji gétúgé bɔɔ bimɔ áchwó ne ncha. ³⁶ Ebwó ako ákwólege Pɔl meso ákálege nnó áwá ji.

Pɔl anḡmené gemε jii

³⁷ Nɔdere áchwó kpε ne Pɔl né dachi bɔɔ bee, Pɔl agii menɔ muú bɔɔ bee. “Nnó ɔkaáge chyε me gébé njóó genó fɔ ne wɔ?” Mende yimbɔ awuúge Pɔl ajɔge Grek agii aké, “Mbɔ ne ɔkaáge Grek?” ³⁸ “Mmyε eké ɔpó fɔ muú Ijip ayi abɔ anḡmé umye fa gébé gefɔ ne apye bɔɔ ɔele ani abi áwáne bɔɔ ákwólé ji né mashwɔne?”

³⁹ Ne Pɔl ashúú ji meko aké, “Nlu muú Jus ne ntane melo Tasɔs né gebagé mewaá Silisya. Ne Tasɔs apó fɔ melo nsélé. Nte nkwo wɔ mata, chyε me eké gébé njóó mejóó ne bɔɔ bina.”

⁴⁰ Menɔ muú yimbɔ achyé gébé, Pɔl atene melu ewé ákwóme ajye mfaá gepú afu amu nnó bɔɔ ákwéné mejóó. Akwenege, Pɔl ajóó ne bɔɔ bimɔ né meko Hibru aké,

22

¹ “Antε ba ne anḡme ba, wuúge nkane nkélege manḡmené mmyε ya.” ² Ebwó áwuúgé nkane ji ajóó né mekómejóó Hibru, ákpε kwéne mejóó. Ne alo ye manjɔó ne εbwó aké,

³ “Nlu muú Jus, ábyé me né Tasɔs né gebagé mewaá Silisya, ne nwé fa né melo Jerosale.

Gamalya ne aléré me ḡwe, aléré me nnó mbélé mabé ukwéne ante sé cháḡéné, ne mbó nkpa gechyé né depore Eṣṣwṣ wye nkane enyú delu mbṣ fi. ⁴ Mbó nkelege manchṣ ḡenwágé bṣṣ bi ákwólégé meti Jis̄s. Mpyene ebwṣ andée ne ande mfyē denṣ. ⁵ Etukpe ampye ure Eṣṣwṣ ne uchome ákpakpa melṣ meko ákágé garé nnó mechṣ ewé menjṣge mbṣ na elu wáwálé. Ebwṣ ambṣṣ áchyé me ḡwe nnó njyēge nchye mbaá bṣṣ Jus abi alu né Damaskṣ nnó mpyé bṣṣ bi ákwṣlege meti Jis̄s, nwé ebwṣ ne nchwṣ ne ebwṣ né Jerosalē nnó achye ebwṣ efwyale.

Pṣl agaré geno eyi gepye ne ji áfyéé metṣṣ ne Jis̄s

⁶ “Ndere njye, gebégé nchwṣ kwṣne Damaskṣ ḡnógé metṣṣ ḡwṣmese, ténéténé yimbṣ gekpékpégé ḡenḡbṣ getané mfaánebuú geshwané gegya me mme. ⁷ Epyegé mbṣ nkwé mme ne nwúú meko muú fṣ akuú aké, ‘Sṣl, Sṣl ndé ṣkelege maníí me mbwe’? ⁸ Ne ḡḡí nké, ‘Wṣ waá Ata’? Ashuú me meko aké, ‘Élé me Jis̄s muú Nasaret ayi ṣkelege maníí ji mbwe’. ⁹ Bṣṣ bi abṣ ákene ne me ágé ḡenḡbṣ eyigembṣ ne áwuú meko muú yi ajṣge ne me wṣ. ¹⁰ Ne mma ḡíí nké, ‘Ata nana mpye nnó’? Ashuú me meko aké, ‘Kwile ka, chṣ né Damaskṣ. Ḍkwónégé ewú ágarege nyē wṣ unṣ uko ebi Eṣṣwṣ ábelé nnṣ ṣpye.’ ¹¹ Ndere nkwile ka ḡḡéné sé mbaá ḡetúge ḡenḡbṣ eyigembṣ gekpené me áme. Ne bṣṣ bi abṣ ákene ne me ágbaré me ebwṣ dekwṣné Damaskṣ.

¹² “Mende fṣ abṣ alu né melṣ ewémbṣ ákamege Ananya, anóge Eṣṣwṣ dṣṣ ne abelege mabé Mosis ne bṣṣ Jus ako eféé áfēge ji. ¹³ Achwṣ ḡé me atene me

nenḡkuné mmye aké, ‘Menḡmé wa Sól, ló mangéne’. Wye né gébé eyigembó nló mangéne mbaá ne ngé ji. ¹⁴ Ne ajóó ne me aké, ‘Esówó ayi ukwéne ante sé ajya wó nnó ókaá genó eyige Esówó akélege ópye. Ne apyé nnó ógé muú utóó wuú ayi wáwálé ne ówuú meko wuú. ¹⁵ Wó ógarege nyé bóó ako nkane ji alu, óma ógarege ebwó unó bi ówuú ne ógené. ¹⁶ Ne nkane elúmbó, ógili nde nana. Kwile ka, áwyaá wó manaá Esówó, ne kuúgé Ata Jisós nnó ashwóné gabo wye’.

Pól agaré nkane Jisós atóme ji mbaá bóó bi alá pó Jus

¹⁷ “Nkerégé né Jerosale nḡye kpe né echa ure Esówó ne ndere nnenemmye, ngé ame gejya. ¹⁸ Ngé Jisós ne ajóó ne me aké, ‘Kwile lyaá Jerosale wáwá nende bóó abi alu fa áwuú nyé fó mekomejóó ayi óchwó garé getú ya’. ¹⁹ Nshuú ji meko nké, ‘Ata ebwó ákaá chánéné nkane mbó nkéne né macha mmyemenene, mpyéne bóó bi áfyéé matóó ne wó, ntulege. ²⁰ Ndere ábó áwáne Stefan ayi apye bóó nnó ákaá wó agarege bóó depó tyé, mbó nlu wye nkamege né bóó bi áwáne ji, ne mbame mandeé bwó.’ ²¹ Ne Jisós ajóó ne me aké, ‘Kwile chó, ntóme nyé wó tete né maló bóó abi alá pó bóó Jus.’ ”

²² Ndere bóó bimbó áwuú nkane Pól ajóó genó eyigé na, mekomejóó yina atanege ji meno, ebwó áló mando delúlú aké, “Wáge mende yina, akwane fó mambé fa mme wó.” ²³ Ndere ájóó mbó, ákalege mbó, áfú bó nku bwó ne áchwéle mpúpú atya mfaá. ²⁴ Menó muú bóó bee yimbó agége mbó, agaré bóó bíí nnó áse Pól akpe né dachi bwó. Ajyegé aké atulé Pól, agaré geno eyige bóó Jus ákalege ji ula. ²⁵ Ne

áwe ji. Nḡere áchwós túlé ji, Pól agií muú kpaá ama ayi abó atene eféé ake, “Nno ebé ese ekamé nnó átulé muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom, ayi álá ápa mpa wuú wó?”

²⁶ Muú kpaá bós bee yimbó ajye bane menó muú bwó ne ake ne ji. “Se gébé nnó ekage akpaá mecho, mende yina alu muú Rom. Mende yina alu muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom.”

²⁷ Muú kpaá bwó yimbó awúgé achwós gií Pól aké, “Wáwálé nnó olu muú yi achye ji uto nno ábé muú Rom?” Pól akame aké, “Eh.”

²⁸ Ne ama jóó ne Pól aké, “Ncho nka dós ne nlu mbó muú Rom.” Pól ashuú ji meko aké, “Nlu muú Rom ayi áchyeé ji uto nnó ábé muú Rom, te gébégé ábyené me.”

²⁹ Bós bee abi abó álú mantulé Pól nnó agarege genó eyigé ji apyé, áwugé mbó aja mmye meso. Ne efó ekwó ntó menó muú bwó yimbó metós gétúgé ábó áwéle Pól ne bó mkpokónvé ayi Pól alu muú Rom.

³⁰ Yémbó menó muú bwó yimbó alu kelege mankaá genó eyigé Pól apye ne bós Jus akálege ji ula, ne bií újyágé aferé Pól bó mkpokónvé né amu ne akuú anós baá ne ákpakpa meló ako nnó áchomé. Achómégé áchwós ne Pól né mbe ushu bwó.

23

Pól atené mbe ushu ákpakpa meló

¹ Pól atené mbe ushu echomele meló, ape bós domeé ne aké, “Anmé ba nlu mé né mbe ushu Esowó yendégébé kpaá te fi, ne metós wa echyegé me efwyale né genó gefó.” ² Ne Ananya ayi alu etukpe ampye ure Esowó agaré bós bi átené kwókwólé ne

Pəl nnó ádo ji gekwékwe meno. ³ Pəl aké, “Esoḡo ado nyε wə ntó gekwékwe. Wə ɔlu eké ekwə gepú εwé áwəgé ne mbəmé. Wə ɔjwəle eféé nnó ɔpa mpa wa nkane ebé elu ne ɔma kwé ebé nkane ɔké ádo me gekwékwe.”

⁴ Bəó bi atené kwókwólé ne Pəl agíí ji áké, “Mbə ne ɔshye etukpe ampye upe Esoḡo?”

⁵ Ne Pəl ashuú ebwó meko aké, “Anmé ba, nkaá fə nnó alu etukpe ampye upe Esoḡo wó. Nende nkaá nnó ηwe Esoḡo aké, ‘Ekagé muú ashye muú kpaá melo.’ ”

⁶ Pəl aké agene nnó gentəge bəó abifə álú bəó Sadusi ne abifə álú bəó Farasi ákale áké, “Anmé ba nlu muú Farasi ne ante ba álú bəó Farasi. Ula bi nkpené unó mpa elé gétúgé nkame ne mbélé uméé nnó bəó bi ágbó ákwilege nyε né negbo.” ⁷ Pəl ajəgé mbə, bəó Sadusi ne abi Farasi álə manwamé ne ate, ne εchomele εwémbə ekaré malu apea. ⁸ Ebwó áwámege mbə getúge bəó Sadusi aké muú agbogé ákwilege sé né negbo ne ákamé fə nnó ekiénné Esoḡo elu wó ye genó fə nkane Mendoó gepó. Yémbə bəó Farasi ákame nnó unó bi uko úlú. ⁹ Ne mawámé ama ja dəó. Ne anleré mabé Esoḡo abi álú geluáge bəó Farasi ákwile ka ájəge ne εshye áké, “Esé degε fə gyé ayi mende yina apye wó. Ndəfə ekiénné Esoḡo ye elé mendoó ne εjəó ne ji wáwále.”

¹⁰ Gébége mawáme yimbə aláa lé umyεumyε, muú kpaá bəó bee afəó nnó ágyale nyε Pəl ubauba, ne agaré bəó bee nnó áfére Pəl eféé ákére ne ji mmu dachi bəó bee.

¹¹ Bií bimbə ne utuú Jisəs achwə tene nenkuné mmye Pəl ne ajəó ne ji aké, “Gbaré metəó wye,

ndere ḡgarege nkane nlu né Jerosale mbəntó ne ḡgarege nye bəó né Rom.”

Bəó fə ásó mala manwá Pəl

¹² Bií ujjágé bəó Jus fə ásó mala ne ácho mmye nnó ebwó anyeé ne anyú genó gefó kpaá te áwáne Pəl. ¹³ Ne bəó bi áchóó mmye ápwó usaá upea. ¹⁴ Ne ájye gé anó baá bi apye ure Esəwə ne ákpakpa melə aké, “Esé decho mmye nnó denyeé, denyú genó gefó kpaá te esé déwáne Pəl. ¹⁵ Nkane elúmbə, enyu ákpakpa melə tḡge meko mbaá menə muú bəó bee nnó ató Pəl depye eké dékelege mamape mechə Pəl chánéné ne esé dékpomé mmye manwá ji gemege nnó akwəné fa.”

¹⁶ Ne maá mende ayi menme Pəl yi mendée awú genó eyi ebwó abə ásó mala mampye, ajye garé Pəl né dachi bəó bee. ¹⁷ Ne Pəl akuú muú kpaá bəó bee ama aké, “Se nte mamane yi ḡjye mbaá menə muú enyú, awya geno fə mangaré ji.” ¹⁸ Ajyegé ne ji ewu aké, “Pəl muú denə aké nchwó ne nte mamane yina eta wyə, awya genóge fə mangaré wó.” ¹⁹ Menə muú yimbə ase nte manmané yimbə átəné babá, agíi ji ake, “Ndé mechə ḡkelege mangaré me?”

²⁰ Ashuú ji meko aké, “Bəó Jus fə ájóó ábélé nnó geyá ebwó ágaré wə əma chwó ne Pəl né echomelé melə, ebwó akélege mampye eké ámage pé mechə Pəl chánéné. ²¹ Yémbə ebwó áchwəge, ḡkamege nende bəó ápwə usaá upea abi ábií né meti, ágile manwá Pəl. Ebwó ácho mmye nnó anyeé ne anyú genóge fə kpaá te áwáne Pəl. Ne nana ebwó ágile manwú genó eyige tanege wə menə.”

²² Ne menə muú yimbə aké ne maá yimbə, “Chó ne εkage ὄpye muú fə akaá nnó ὄgaré me mechə εwé.”

Ató Pəl mbaá Felis ayi gəmena

²³ Ewyagé menə muú bə́ bəe yimbə akuú bə́ apea abi akwəlege ji né dekpakpaá, aké ne εbwó, “Jyage usaá bə́ bəe ufya abi ákəne ne uka ne usaá bə́ bəe ulé meso efya abi ákwəme mfaá ujuḡá ne jyage ntó usaá bə́ bəe ufya abi álú ne makə. Gárege εbwó ákpome mmye áse Pəl ájyé né Kaisaria né kálánká eneneama ne utuú bi. ²⁴ Ségé ujuḡá εbifə nnó Pəl aké akəne ákwómé mfaá. Tige ji akə pere akwóné né ushu Felis ayi gəmena. ²⁵ Ajǒgé mbə, ása ntó ηwe aké,

²⁶ “Me Klodyos Lysia ne nsame ηwe yina mbaá Ata Felis ayi gəмна. Ntamé wə. ²⁷ Bə́ Jus ábó apyé mende yina ne ákelege manwá ji. Nwuúgé nnó alu muú yi áchyé ji melu nnó ábé muú Rom, me mfé εwu ne bə́ bəe ba ne mféré ji né amu εbwó. ²⁸ Tε mbə nkεlege mankaá gyé ayi εbwó aké mende yina apye, nse ji defé mbε ushu ákpakpa melə bwó. ²⁹ Agigé ji, nge fə nnó apye genó eyige ábó manwá ji wó ye mankpe denə. Ebwó ábó anyéé lé mbeé né mabé bwó. ³⁰ Ewyagé muú fə achwó garé me nnó bə́ Jus ásó mala manwá mende yina. Ne ntó ji ténéténé eta wye. Ngaré ntó bə́ bi áké ji apye gyé nnó áchwó garé wə genó eyige ji apye. Bé peré.”

³¹ Ne bə́ bəe bimbə ápye wye nkane menə muú bwó agaré εbwó. Ase Pəl né utuú bimbə, áke kpaá ákwóné Antipatris. ³² Bií uyyagé bə́ bəe abi ákəne ne uka ákéré né dachi bwó ne abi awya ujuḡa áse Pəl áfé ne ji. ³³ Ebwó ákwónégé Kaisaria, áchyε

gōmna ḡwe yimbō ne áfyε Pōl né amu jíí. ³⁴ Akuúge ḡwe yimbō, agíí Pōl aké, “Ōtané ndé geba?” Pōl ashuú jí meko aké, “Ntané gebagé mewaá Silisya.” ³⁵ Gōmena awuúge mbō, aké ne jí, “Gó bōó bí aké ḡpyε gyé áchwó ne nwuú mpa wye.” Ne ajóó aké ájye bélé jí né εcha εwé Mfwa Herōd abō atené ne aké bōó bee ábamé jí.

24

Felis apε mechō Pōl

¹ Ndō eta εκοόgé, Ananya ayi εtukpe ampyε upε Εσωω ne ákprakpa bifō áchwó né Kaisaria ne Tεtulōs muú yi akaáge mabé bōó Rom. ² Akúgé Pōl akpe mmu, ne Tεtulōs alō mangaré gyé yi Pōl apyé aké,

“Áta Felis ḡpyε bōó εsé ábō nesō né gejamégé gébé gétúgé ḡgbaré εbwó chánéné. Ne gejamégé unó bí wō ḡkwōré, wō ḡpyε melō εse εnené. ³ Ne εsé dese mechō εwé ne metōó megómégó ne bōó áfεge yendé mbaá gébé geko. ⁴ Nkélégé fō manchō wō gébé yémbō nnene wō mmyε nnó ḡwuú mechó εwé me nkelege manjóó. ⁵ Εsé degé nnó mende yina alu muú εfwyale, akene malōmalō apyε bōó Jus ako ádorege makpo ne atε. Alu ntó menō mbε né mbaá bōó bí ákuú εbwó nnó εκwō Nasaren.

⁶ “Ábō akelege ntó mamfyε deba né εcha upε Εσωω ne depyεne jí [Εsé debó delu mampa mpa wuú nkane εbé sé elu, ⁷ yémbō Lysia menō muú bōó bee achwó fōó jí né amu sé, ⁸ ne aké dechwó depa mpa Pōl né mbε ushu wye.] Ōgigé mende yina, ḡwuú nyε unó uko εbí εsé dejḡge mbō nnó apyε.” ⁹ Tεtulōs ajḡgé mbō, bōó Jus ako abō álú εfεé ákame nnó elú wáwálé.

Pól aḡméné mmye jü né mbe ushu Felis

10 Ne ḡomena yimbō afu Pól ebwō nnó ajóó, Pól alō ye manjóó aké, “Nkaá nnó ḡpa mé mpa né melō ewé ne gejamégé aḡmé, ne metóó egóó me maḡmené mmye ya né mbe ushu wye. 11 Mbōgé ḡgigé, ḡwuú nyē nnó ndō elu dangbeé efyaneepea eyi mbō njye né Jerosale manogé Eḡōwō. 12 Ne bōó Jus agé ye me nyéégé mbeé ne muú fō né echa upē Eḡōwō wó, ne ágé ye me mpyege bōó Jus adorege makpo ne ate né macha mmyemenene ye né melu fō né melō wó. 13 Ebwō ákagé lere fō nnó genó eyige ebwō áké mpye gelú wáwálé. 14 Ne nkamé genó gema eyige ebwō áké, ‘Nnoge Eḡōwō ayi ukwene ante sé né meti ewé ebwō áké élómé fō. Yémbō nkamé lé unó uko ebi mabé Mosis ajóó ne ebi bōó ekpavé Eḡōwō ásámé.’ 15 Ne nwyā uméé wye nkane ebwō ntó awya nnó Eḡōwō apyē nyē yéndémuú akwile né negbo ye apyē galógaló, ye apyē gabo. 16 Ne nmuame yendégébé nnó metóó wa ébé pópó né mbe ushu Eḡōwō ne mbe ushu akwaá 17 Ebélé mé dōó ayi mbō nla jyē né Jerosale wó ne mfé nana ne nka mampōó bōó Jus ne mampye ntó upē mbaá Eḡōwō. 18 Gé genó eyi gepye me njye né echa upē Eḡōwō mbō ne ebwō ágené me wye. Mbō nnerege mampye upē bimbō nnó nshwóné mmye ya, gejamégé bōó abó ápó ne me, ne ye efwyale etane wó. Ne bōó bi abō ágené me élé bōó Jus abi átané né gebagé mewaa Eḡya. 19 Mbōgé ebwō abó ágé nnó mpye gye, mbō áchwó gáre né mbe ushu wye. 20 Elá pō mbō wó, bōó bina ágaré gye ayi ebwō ágené gébégé ákpakpa melō ápelé mecho wa. 21 Eḡé ne ebwō debó debō efwyale wye né genó gema. Elé genó eyi mbō njóó né metóó metóó ebwō

nké, ‘Mbó mpa ne enyú fina gétúgé mfyε metóó nnó muú agbogé akwilege nyε né negbo.’ ”

²² Felis awuúgé mbó, depó εtire na deko, ndere akaá mé meti εwé Jisós chánéné, agbé mechó εwémbo aké, “Lysia menó muú bóó bee achwógé ne nsó mpa yina.” ²³ Ne agaré muú kpaá bóó bee ama nnó ábámé Pól yémbo álya ji ábé shushu ne alyage ntó ajeé bíí áchwó áchyεge ji unó bi uli ji. Achó gébé ne mpa Pól né aḡmé apea.

²⁴ Εβεlegé Felis ne mendée wuú Drusila áchwó gé Pól. Mendée wuú abó alu muú Jus. Εbwó ákuú ji ne áló manwú ndere ji agárege εbwó nkane muú akage fyε metóó ne Kras Jisós. ²⁵ Ne agaré nkane muú akage be cho ne nkane muú abó mangbaré mmyε ji né bíí mpa Εσωó ebi uchwóó nyε. Felis awuúge mbó, εfóó εκwó ji metóó aké, “Cho kpé, ngεgé gébé mmage kuú nyε wó.” ²⁶ Ajóó mbó, afεrege nnó Pól achyεge nyε ji ḡka. Né getú εyina akuú Pól yendégébé ado abya ne ji.

²⁷ Εpyε wyεmbo kpaá aḡmé apea ákoó. Gébégé áchyε Póshós Fεstos geluógé Felis, Felis alya Pól né denó elé akεlege mampyε matóó agóó bóó Jus.

25

Pól aké átee mechó wuú εjyε mbaá mfwa Rom

¹ Ndo εκoóge ελέε εyi Fεstos asélé gefwa né gebage mewaa Judiya, atané né Kaisaria afé né Jerosale.

² Ne anó baá bi apyε upε Εσωó ne ákpakpa melo áchwó ne mechó Pól né mbe ushu wuú, ákwó ji mata nnó, ³ apyε εbwó genó εyigé na ndere εbwó ákεlege, ató Pól achwó né Jerosale. Εbwó ábó asóó mala nnó ájwólege meti, Pól achwógé εbwó áwá.

⁴ Festos ashúú ebwó meko aké, “Pól alu mmu denó né Kaisaria ne ela gachye nkéré ewu. ⁵ Mbógé apye gyé, garege anóó bóó nyú akwólé me deyye né Kaisaria ne akpa mechó ewémbó achwó mbe ushu wa.”

⁶ Ne Festos ama belé né Jerosale genógé ndó ené éjyegé ne efya ne akéré né Kaisaria, bíí uyyagé ajwólé né echa eso ne ató nnó achwó ne Pól.

⁷ Achwó ne Pól, bóó Jus abi abó átané Jerosale áno ji mme ne álo mama ji ukpékpé depó mmye ayi álá kágé lere nnó genó eyigé ebwó ajóó gelu wáwálé.

⁸ Ne Pól anmene mmye ji aké, “Mpyé ye gyéé fó né mabé bóó Jus wó, ye efwyale nchyé né echa upe Esowó wó, ne mpye fó gyéé mbaá mfwa Rom wó.”

⁹ Yémbó Festos akelege mampye matóó agóó bóó Jus, nkaáwú ne agíí Pól aké, “Pó ójyé né Jerosale ápa mpa wye né mbe ushu wuú?”

¹⁰ Ne Pól ashúú ji meko aké, “Nténé fa né echa eso mfwa Rom ne gé mbaá ayi ábó mampa mechó wa na. Wó ókaá chánéné nnó mpye bóó Jus gyéé fó wó. ¹¹ Mbógé nkwe ébé ewé ábóó manwá me, mfó fó negbo ne mbógé depó deko etire ebwó ájóó ne me depó wáwálé, ókágé gbaré me óchye ebwó. Nnene wó mmye nnó ótéé mechó wa éjye mbaá mfwa Rom.”

¹² Ne Festos awuúge mbó, ajye jóó ne bóó majye bíí, ewyagé ajóó ne Pól aké, “Te mbaá wó óké atéé mechó wye mbaá mfwa Rom, ewu ne ójye.”

Pól aténé mbe ushu mfwa Agripa ne Benise

¹³ Ebélegé mfwa Agripa ne Benise áfé né Kaisaria mantamé Festos. ¹⁴ Abélegé efeé dóó bíí fó Festos achwó ne mechó Pól né mbe ushu mfwa yimbó aké,

“Mende fò alu fa ayi Felis alyá né denò gebégé ajye. ¹⁵ Ne nnyégé né Jerosale, anò baá bi ápye upε Esòwò ne ákpakpa bò Jus ágaré me depò etiré ebwó aké Pòl apye. Ne ebwó aké me nsó mpa nnó mende yina akwé ebé. ¹⁶ Ne ngaré ebwó nnó gepògé bò Rom gepò fò nnó ájò nnó muú akwé ebé, ayi ji ne bò mpa bií alá tene unò mpa ne aḡmené mmye jíí né depò deko etire aké ji apye wó. ¹⁷ Ebwó áchwògé fa áchò sé gébé wó, bií uyyagé nyε jwòle né εcha εso, nké áchwó ne mende yina. ¹⁸ Bò mawamé bií ákwilé gé ka, ajò ye nnó akwé ebé fò nkane mbò mferé wó. ¹⁹ Ebwó abò anyé le mbeé ne gefó eyigé ebwó ánogé Esòwò ne ama anyé mbée gétúgé muú fò ayi ákuú Jisós, agbo me yémbò Pòl alu jòge nnó alu mebe. ²⁰ Ndere nlá kágé se geno eyigé mpye, ngií Pòl nnó ajye né Jerosale ápa mechò wúu εwu. ²¹ Yémbò Pòl aké elòme lé nnó ályá ji né denò kpaá te mfwa Rom apáne mpa wúu. Ne ágaré aké ábamé ji kpaá te agene meti mantò ji mbaá mfwa Rom.” ²² Ne Agripa awúúge mbò aké, “Me ntó nkεlege manwu né menó mende yimbò.” Ne Festos aké ne ji, “Geya ówuú nyε”

²³ Bií uyyagé mfwa Agripa ne Benise áchwó ne gejamégé bò áno ge ebwó dò ne mabeé, ebwó ákpe ájwólé né εcha εso. Ne anò bò bee ne anò bò abi alu melò. Ne Festos ágaré áchwó ne Pòl, ²⁴ ajò aké, “Mfwa Agripa ne bò ako abi alu fa, gεge mende yi bò Jus ako áchwó, ábánege me yendégébé ákpeage me nnó akwané sé membe mebe wó. Abò ápye né Jerosale, ne ápye ntó fa né Kaisaria. ²⁵ Yémbò nge fò genó eyige ji apyε eyige ji abò mangbó wó. Ne te ji mbò aké áteé mechò

εwέ εjγε mbaá mfwa Rom, nkamé nnó ntene ji ajoyé εwu. ²⁶ Yémbó mpó ne genó εyigé nsame nye ntó mbaá mfwa yimbó gétúgé mende yina. Nkaáwú ne nchwó ne ji né mbe ushu εnyú, titi né ushu mfwa Agripa nnó, εnyú ntó dejóó mechó εwé ne nkaá genó εyigé nsame. ²⁷ Me ngé nnó eló fó ntó nnó átó muú denó mbaá mfwa ayi nlá garé gyéé ayi ji apye wó.”

26

Pól aḡmene mmye jii né mbe ushu mfwa Agripa

¹ Agripa awuúge ne akuú Pól aké, “Nana elé gébé jye manjóó mejóó nnó óshya wa ókame meko bwó.” Ne Pól afu amu aló manjóó aḡmenege mmye jii aké,

² “Ata Agripa, ngé nnó nwyá éfwó manténé né mbe ushu wye fina maḡmené mmye ya né depó etiré bóó Jus ámalé me mmye ³ Njógé mbó, gétúgé nkaá nnó ókaáge gepóge bóó Jus chánéné ne unó bi εbwó anyéé mbeé ne ate. Mbó ne nkwó wó mata nnó óse gébé ówuú genó εyigé nkelege manjóó.

⁴ “Bóó Jus ako ákaá nkane geḡwá ya gelu te démbáné getúge nwené né mpu bwó ne né Jerosale ntó. ⁵ Ébwó ákaá me te gachí gefóge muú ayi mbó nlu. Mbógé εbwó ábó ágárege wáwálé, mbó ájóó nnó nlu muú né uchome Farasi ayi akwólege mabe chere chere ne anóge Ésówó mpwó bóó ese ako. ⁶ Ne nkpe mbó unóó mpa fi getúge nneré metóó né unó bi Ésówó abó anyémeno ne ukwene ante ese. ⁷ Ge wye menomenyéé εwé matoó ese áfyanéápeá ajwóle ágile ndere εbwó ánógé Ésówó utuú ne ḡwómese. Ata elé getúge nneré metóó ne nkpeéne mbó unóó mpa ne bóó Jus bina.” ⁸ Gó me

ngií enyú ako nnó, “Ulannó enyú deféré nnó epó kəkəge nnó Esowó apye bós akwile né negbo?”

⁹ “Me Pól gébé gefó mbó ntené ne eshye nnó mpye ndere eji me metós manií mabó Jisós ayi Nasaret. ¹⁰ Na ne mbó mpyé né Jerosale. Anós baá bi ápye upε Esowó ábó áchye me ebwónyε ne mfyε gejamégé bós Esowó denó. Ne yendégébé eyigé ajógé nnó áwáne ebwó nkamege ntó. ¹¹ Yendégébé nchyege ebwó efwyale né macha mmyemenene ese mako, mpye nnó ebwó áshya Jisós kpekpe, áféré matós ne Ji. Nchye anywóné me mmu kpaá te nkwone maló mme bós bicha manií ebwó mbwe εwu.

Pól agaré nkane ji akwóre metós wuu, akwolé Jisós

¹² “Ebelegé, mfé ntó né meló Damaskós ne bó ηwe abi alere nnó uto ba utané mbaá anós baá bi ápye upε Esowó. ¹³ Ata, ndere njye ne metós ηwómese, nge gekpékpégé genbó eyi gégéne gepwó ηméé getané né mfaánebuú, gechwó gene gegya me mme ne bós abi abó akéne ne me. ¹⁴ Ese ako dékwe mme, ne nwú meko muú fó ajós né mejós Hibru aké, ‘Sól, Sól ulannó əkelege manií me mbwé? Jchyege geme jyε efwyale manténe ukoló ne me. Jchyege geme jyε nkane menya ayi aselé metaá adorege.’ ¹⁵ Ne ngií nké, ‘Wó waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Elé me Jisós muú wó əkelege manií ji mbwe. ¹⁶ Kwile ka. Nkwó wó ushu nenmé nnó mpye wó əbe muú utós wa, əgarege nyε bós unó bi əgené fina ne unó bi fó ebi nłerege nyε wó né meso gébé. ¹⁷ Mférégé nyε wó né amu bós Jus ne mférégé nyε wó ntó né amu bós abi álá pó bós

Jus, ne ntóme le wó eta bós bimbo. ¹⁸ Ojyegé ewú, néné ebwó amε, ne oférégé ebwó né gemua, opye ebwó áchwó né genḡbó. Ewéna etené nnó oferege nye ebwó né amú danchómeló, ochwó ne ebwó né égbé Eṣowó nnó áfyéé matóó ne me ne Eṣowó ajige nye nte gabo ebwó, ne ábó nye melu né geluage bós Eṣowó abi ji ajyá.’

Pól agaré utóó bií mbaá Agripa

¹⁹ “Ata Agripa nkane elúmbó, nshyá fó meko ayi atane mfaánebuú wó. ²⁰ Nló né Damaskós ngaré mekomejóó wuú ne nle nchwó fa né Jerosale. Nfé ntó yéndé mbaá né maló bós Jus ne ayi alá pó bós Jus. Mbó ne ngarege yéndémuú nnó ákwore metóó alyaá gabo wuú, ákéré mbaá Eṣowó ne ápyege unó bi ulere nnó ebwó ákwore genwá bwó. ²¹ Gé genó eyi gepyé bós Jus ápyéné me né mmu echa ure Eṣowó ákelege manwá mbó. ²² Yémbó Eṣowó apóó me yéndégébé kpaá te fi. Ne ntene ngarege mekomejóó ayi áfyé me né ebwó mbaá bós ne ubyanḡwó bó. Ngarege le unó bi bós ekpávé Eṣowó ne Mosis ábó ájóó te gachí nnó upye nye. ²³ Ebwó ábó ájóó nnó, “Muú yi Eṣowó akweré ji elá gefwa abó mangbó ne ábé muú mbe yi akwile né negbo ne apye bós Jus ne abi alá pó bós Jus ágé genḡbó.”

Afwa meló ápyame manwú depó etiré dekene ne Jisós

²⁴ Ndere Pól alu áḡménege geme jíí, Festos aweé ji aké, “Pól omée gebwó. Unó bi ogií dós upye wó ole mée gebwó?” ²⁵ Ne Pól ashúú ji meko aké, “Ata me mmée fó gebwó, njogé le unó bi úlú wáwálé. ²⁶ Wáwálé alu nnó mfwa Agripa akaá depó ti deko, nkaáwune njogé mbó nlá pó ne efó metóó, nende

depó tire na depyḗ fṱ bibií wó. ²⁷ Mfwa Agripa, pṱ ókamé ntó depó eti bṱó ekpávé Ḙsṱwṱ ásamé? Me kaá nnó mfwa akamé.” ²⁸ Ḙwyage mfwa Agripa agií Pṱl aké, “Wṱ óferé nnó ókage pye me wye tenétené nnó mbé menkwṱle Kras?”

²⁹ Ne Pṱl ashúú ji meko aké, “Ye ebé le nana, ye meso gébé, nnemmye mbaá Ḙsṱwṱ nnó wṱ ne bṱó ako abi awuú mbṱ me fi nnó debé éké me, yémbṱ epṱfṱ nnó enyú dekre denṱ nkane me nkpené.”

³⁰ Pṱl ajṱgé mbṱ, mfwa Agripa, ḡmena Festos, Benise ne bṱó bifṱ ákwilé ka. ³¹ Ne ndere ebwṱ ájyḗ dafye, ajṱge ne ate aké, “Mende yina apyḗ fṱ genṱ eyigé abṱ mangbṱ wṱ ye denṱ mankre wṱ.” ³² Mfwa Agripa ajṱó ne Festos aké, “Mbṱgé mende yina ábé danjye ne mechṱ ewé mbaá mfwa Rom, mbṱ delyaá ji.”

27

Bṱó bee áfḗ ne Pṱl né Rom

¹ Nkane ákame nnó deyye, efé ne deyye kre esogeka, ewé eyḡ melṱ Itali. Agbaré Pṱl ne bṱó denṱ abifṱ áchye muú kpaá bṱó bee ayi ákuú ji Julyṱs. Ji alu né geluage bṱó bee abi mfwa kpa bṱó Rom. ² Ne esé ako dekre esogeka éwé étané melṱ Adramatim éjye malu yi makpé átarege né gebagé mewaá Ḙsya [Aristakṱs ayi atané melṱ Tessalonika né gebagé mewaá Masedonia, alu ntó ne esé.] ³ Bií ujjagé esé dekwṱné né Sidṱn. Julyṱs alṱ melu ne Pṱl te alya ji nnó ayye ḡé ajeé bií nnó áchye ji genṱ eyigé gelií ji. ⁴ Détánégé Sidṱn delṱ manjye, ne gétúgé mbyo atané esé mbḗ, degya defé egbe Syaprṱs melṱ ewé nnyi nenṱó ewu mme mbaá ayi mbyo alá pṱ dṱó.

⁵ Esé déchyágé eβεέ mega ewé élú toitoi ne Silisya ne ewe fɔ ewé élú toitoi ne Pamfilya, eféé ne déchwɔ kwóne né Mira né gebagé mewaá Lysha. ⁶ Muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ́ age esogeka ewécha ewé etané né melɔ Aleksandra ejye melɔ Itali, eféé ne afye esé mmu.

⁷ Esé deke perepere né gejamégé ndɔ, degé efwyale ne délé kwóne melɔ Snedus. Ndere mbyo alá kamé nnó esé déjye mbe wɔ́, dekwɔré defé égbé ewé *Kret melɔ ewé nnyi nenɔ́ ewú mme, dekoó nechye né Salmɔne. ⁸ Dekene dejye mapeá mapeá, melɔ ewé nnyi nenɔ́ ewú ne mme démye kpaá dékwɔné nechye eniné ákuú nnó nechye népere, kwókwólé ne melɔ Lasiya. *

⁹ Esé debó dechɔ mé gejamégé ndɔ ne bíí kpaá ebi ápyé gepɛ mashwɔné ubée ubi úkoó mé. † Ne Pɔl achye gejamégé bɔ́ majyee abi alú mmu esogeka aké, ¹⁰ “Anmé ba, ngé nnó mbɔ́gé detogé eshye dejyegé gejamé unó unóme nye chóncho ne esogeka ne bɔ́ ágbóo nye ntó.” ¹¹ Ye éle Pɔl ajó depɔ́ ti, muú kpaá bɔ́ bee afye yeé mekpɔ́ wɔ́, akwólé le mekoyi menjamé ne mbɔ́ esogeka ájóóge. ¹² Te ndere nechye eniné mbɔ́ nela nepɔ́ nechye neló neló eniné bɔ́ ájwɔlege gébége gefwene, gejamégé bɔ́ akélege nnó esé dejye mbe kpaá te dekwɔnege nechye eniné ákuú nnó Fonis né melɔ Kret. Fonis alu mbaá ayi eβεέ mega ekaré ufafa upea.

Mbyo nnyi akpa ésonjeka

* **27:8** Elú wáwálé nnó: Nana gé gébé eyige afofo achwɔ́ dɔ́ na.

† **27:9** Elú wáwálé nnó: Bii kpaá bina né bɔ́ nywe bifɔ́ ása nnó élé bíí bi ályage menyéé kpékpe.

13 Ewyagé mbyo atané nteé ebeé mega aló manchwó ne bós bi álú né esogeka áferége nnó efwó ekwólé ebwó. Ne ebwó áferé dánḡmáa ésonḡeka afyé mmu esogeka. Apyegembó, áló manjye mapea Kret melo ewé nnyi ne nós ewú né mme. 14 Ewyá ye wó, mbyo nnyi atané achwós esé mmye né egbe ebwonye, mbaá ayi nmeé etanege né Kret. 15 Mbyo nnyi yimbó achwó ado esogeka ayi ánjamé alá kágé bwóle mekpo esogeka nnó ejye mewaá. Ebwó akpe lyaá nnó mbyo akpa éwú. 16 Ndere deye dekwó maá melo fó ayi nnyi nenós ji mme, melo ewémbó ákuú nnó Koda. Ne ndere dekoge maá melo yimbó unó bi úlú wye ugbe mbyo nnyi nnó áchwógé ne eshye. Ne esé demye deja ékpée ewé áshíí né ula esogeka defye mmu. 17 Apyege mbó, ábané ékpée ne esogeka áwe ne manyíí nnó ekagé ékpée egyale ne esé debó efó nnó esogeka eshulege nye efé kwókwóle ne Lybia ne efáage nye né manchwé usó ayi átánege né ebeé mega. Eféé ne ebwó anyaá ndeé nnó mbyo akpe mmu ákpá esogeka. 18 Ndere mbyo nnyi alú kóoge ne eshye, ne híí újyágé ebwó áférege matuú ayi álú mmu esogeka áfómege nnyi nnó ewu efuú. 19 Bíí bimbó ukoóge ne dónḡo, bós bi ájáme esogeka ákpa unó bi ápye utós né esogeka áfumé nnyi. 20 Ne esé déla wyémbó né gejamégé ndó yeé nmeé, yeé ambe dege wó ne mbyo nnyi akpane ésonḡeka ejye egbe ewé ne ewé. Ndere mbyo nnyi apyembó, mane magyále esé ne déferé nnó dechwó degbó.

21 Nkaáwú ne efó epyé bós álaá mesa né gejamégé ndó. Ewyagé Pol akwílé ka aké ne ebwó, “Anḡmé ba, mboge enyú debó dewú majyee ma ne esé dela né

Kret, mbò ekpée ne gejamégé unó uchò mbò wó. ²² Ne me nnene enyú mmye nnó dégbaré mató. Ye muú ayi agbo nye apó wyeé esogeka ewú ewú ne énome nye. ²³ Njoge mbò getúge Esòwò ayi abò me ne Esòwò yi me nnóge ne atóme ekiénné wuú ne utuú ebi njuú. Echwógé etené me nekuné mmye, ²⁴ eké ne me, ‘Pól ófógé fó. Òtenege nye mbe ushu mfwa Rom. Né uló melu Esòwò, ye muú nyú ama ayi agboó nye apó.’ ²⁵ Ndere ekiénné ewémbò echwó ne mekomejó yina, nkamé ne Esòwò. Ngarege enyú nnó dégbaré mató dépélé, Esòwò apye nkane ji ajó. ²⁶ Pól ama jó aké, Mbyo ákpane nye esogeka até né gebage mewaá eyige nnyi nenó mme.”

²⁷ Ne ndò ekwónégé efya ne eni, mbyo nnyi akpá esogeka echyá ebeé mega. Ebeé ewémbò ákuú nnó Adraya. Metó utúu ékwónégé ánjamé esogeka áferége nnó esé delú kwókwólé ne mapea mewaá. ²⁸ Ne ebwó ábó menyíí áshíí né genó gefo eyi genó, áhme mmu nnyi nnó áméé ndere nnyi négomé. Ámegé ágé nnó nelu usaá bò ratógé ukéné. Ewyagé ama méé ne ágé nnó nnyi néla nana usaá bò ratógé uní meso efya. ²⁹ Ngarege ebwó áfóo nnó mbyo nnyi atene nye esogeka efé edo né mataá ayi alú mmu nnyi, eféé ne áféré bò dánḡmáa esogeka aníí áhme né mmu nnyi nnó esogeka etené. Ápyege mbò, áshyáge nnó bíí uyyá wáwá. ³⁰ Elé ánjamé esogeka ákélege mambó ájye, eféé ne ápwyaá ékpée ashulé né nnyi ne áma aké, ebwó ájye ḡma genó fò né mbe esogeka. ³¹ Pól akaá ne ajó ne bóo bee ne muú kpaá bwó aké, “Mbógé ánjamé esogeka átanégé, ebyennó muú ayi ápóme nye apó.” ³² Pól

ajḡgé mbḡ, eféé ne bḡḡ bee ajye sḡré manyíí ayi áwélé ékpée wyé. Asórégé manyíí yimbḡ, álya ékpée nnó ejyé.

³³ Wyε ndere bíí uchwḡ jyaá, Pḡl anε bḡḡ ako mmyε nnó ányε menyεé, ajḡgé aké, “Ndḡ ελε mbḡ efya ne eníí fi eyi degile nnó mbyo nnyi yina abyε nyε, ne ye genó denyé wḡ. ³⁴ Ne nnεne enyú mmyε nnó denyéé eké genó nnó débḡ εshyε, ekage degbḡ. Ye muú yi mekpo emyε nyε ji apḡ.” ³⁵ Ajḡgé mbḡ abḡ nto bred, atamé εsḡwḡ, agya geba abḡ manyεé né mbε ushú εbwḡ ako. ³⁶ Ne εbwḡ ako agbaré matḡḡ, abḡ nto bred ányεé. ³⁷ Mpa bḡḡ ako abi álu mmu ékpée εwena, álu usaá ufya ne ulεé meso nekuú ne ama (276). ³⁸ Yéndémuú anyé agbeé, εbwḡ ákpa menyεé yi álaá né mmu εsogeka ágbé né nnyi nnó εsogeka εfuú.

Ngbannyi apyε εsogeka εgyalé

³⁹ Bíí ujjágé, εbwḡ ákaá fḡ geba eyígé εbwḡ álu wḡ yémbḡ ágé nechyε né nnyi eni nelú gesḡ gesḡ. Efεé ne εbwḡ amuamé mampyε εsogeka ejyε né mbále nechyε eniné mbḡ. ⁴⁰ Ne εbwḡ ásḡré manyíí ayi abḡ áshií ne uno εbi áḡmaá εsogeka, ásḡré ntḡ manyíí yi áwélé bḡ nsḡm abi áḡwḡlege mekpo εsogeka ákwe né nnyi, ama te ndée eyi εlú mbε ékpée mfa. Mbyo nnyi akpage ese efεé né delḡ manjyε mapeá mewaá. ⁴¹ Ndere εsogeka ejyε, edo né nchwéné usḡ eni nelú nteé nnyi ne mekpo εsogeka ejyε kpe né gesḡ efεé ne εsogeka ekwamé. Ndere εlu efεé mgbannyi adḡḡ εsogeka εwémbḡ kpaá te εgyalé.

⁴² Ne bḡḡ bee bimbḡ ákélege manwá bḡḡ denḡ ako nnó ekágé εbwḡ áwḡ akwḡ mewaá ne ábḡ.

⁴³ Yémbḡ muú kpaá bwḡ abḡ akεlege nnó ekage átá

Pól ne agbé ebwó. Ne aké yéndémuú ayi akage wó nnyi, abo mbe awó áchya. ⁴⁴ Ne bóó abi fó abi ála káge wó ágbaré uba esogeka awó ákwólége ebwó. Wye mbó ne yéndémuú ápyé ne akwóné mapea mewaá chánéné.

28

Genó eyi gepyé Pól né melo Malta

¹ Ndere esé dekwone melo ewe nnyi nenó ewu mme, ápye esé dekaá nnó akuú ewú Malta. ² Bóó bi alú né mbále nnyi ágégé esé, meshwe apye ebwó ne áse esé chánéné. Ebwó áséné mewε nnó esé déwyagé gétúgé manaá abó akwené ne gefwene gelú. ³ Deweé etiré mbó desóógé deko, Pól anyweré mechyé deweé afyé mewε ne gelugé mewε gépye gétóó getané né deweé etiré mbó géchwó nó ji né ebwó genií wyε. ⁴ Bóó melo ewé ágégé nkane gétóó yimbó genií Pól né ebwó, áló manmené ne ate áké, “Mende yina negbo nekoó ji ame né esogeka ne gabo wuú akámé nnó ji ábé mebe wó.” ⁵ Ne Pól anyigé ebwó wuú gétóó yimbó gétané gékwé mmu mewε eyi gelá pyéé ji genó wó. ⁶ Bóó bina apéle nnó Pól amuále nyε, akwe mme agbó. Ebwó ágégé nnó ye genó eyi gepyε Pól gepó, akwóré mejóó meno áké, “Mende yina alu mbó elé meló.”

⁷ Mfwa Publos ayi ágbare melo ewé, awya dachi ne makóó jíí alú kwókwólé ne melo. Agégé esé ase esé chánchá ne debelé ndó eléé né dachi wuú. ⁸ Ndere delu eféé, Pól awú nnó nte Publos améé gefwene ne efógékó. Akwilé ajye gé ji ne anere ji ebwó mmyε, anemmyε mbaá Esowó ne mende yimbó átoó. ⁹ Bóó awúgé nnó Pól apye mende yimbó atóó, bóó mamée áchwó mbaá Pól ne apye

ebwó átoóge. ¹⁰ Ne bóó bimbó ánogé esé dǎó. Achyé esé gejaméḡe unó ne gébéḡe esé déwúlege, ama chyé esé unó ebí upóge esé né neke eniné mbó.

Pól atané Malta afé Rom

¹¹ Ne amfaá aléé ákoóḡe, esé deyje dekre esogeka ewé etané meló Aleksandra ákuú éwú nnó * aló uka ufa. Esogeka ewémbó ebó elú né melu ewé nnyi nenǎó ewú mme, egilé nnó genome gejyá. ¹² Ne esé dékwónéḡe né nechye né Sirakos eféé ne débélé wyé ndó eléé. ¹³ Délyáḡe eféé, dekwóné nechye ne Regum, débélé wyé ndó ama. Bíí újyagé mbyo atané esé meso nteé nnyi ne éké ékwónege ndó epea, dechwó né Putoli. † ¹⁴ Eféé esé degé bóó Jísos fǎ abi ánené esé mmye nnó débélé ne ebwó uwyaá uma. Ajǎḡe mbó, esé dekamé, débélé ne délé jyé né Rom. ¹⁵ Ndere dejyé, bóó Jísos abi alú né Rom awúḡe nnó dechwó, áchwóó gí esé. Débané abifó né ntoné gesegé Apius, débané ntó abifó né melu ewé aḡkéé ábélege mmu áchyege manka. Gébéḡe Pól agené ebwó aféé Esowó ne metǎó wuú ntó ékwené. ¹⁶ Ne esé dékwónéḡe né Rom, ályá Pól nnó ajyé bélé mbaá ayi ji akélege, áchye muú bee nnó ábámé ji.

Pól akpe denó né Rom

¹⁷ Ebéléḡe ndó éléé, Pól akuú ákpákpá bóó Jus. Achwǎḡe aké ne ebwó, “Aḡmé ba, nlu fá nkane muú denó; Apye me né Jerosale áfyé né amú bóó Rom ayi nlá mpyé mechó fǎ mebo wó ewé áwane me.

* **28:11** Elú wáwálé nnó: Aló uka ufa bimbó élé aló uka bóó Rom. Ebwó ákamege Kasto ne Pólás. † **28:13** Elú wáwálé nnó: Putoli alu ntó menó nechye né gebagé mewaá eyigembó.

18 Bó Rom ágíge me gejamégé bō nkwé, áge nnó nkwé f̄ó ébé wó nkaáwú ne ábó ákélege manlyá me nnyé gétúge nlá mpyé mechō fō mebo ewé áwáne me wó. 19 Yémbō bó Jus áshya nnó aferege me, eféé ne nnyéé ne mpa wa nnó mfwa Rom ápá, yémbō epófó nnó nchwó maáma bó ba mechō mmye. 20 Gé ula bi nkuú enyú nnó esé déjwólé déjóó mechó ewé. Manyí ayi áwélé me na élé gétúge muú yi esé bó Isrēli dégile.”

21 Bó bimbō áshuú ji meko áké, “Esé degé ye bō ḡwé abi átané Judiya, yé meko mebomebo ayi akpane getuge jyé ne gabo ayi opye wó. 22 Yémbō esé dekelege manwú eta wyé. Genó gema eyigé esé dékaá gelu nnó yendé mbaá ayi bó ájwólégé, ájoge gabo gétúge echomele ewé wō ólú wyé.”

23 Ajógé mbō, ákwyé bíí ébi átúge ne Pól. Bíí bimbō úkwónégé, gejamégé bó áchwó áchomé né gepúge Pól ne álō mangaré ebwó mekomejóó Esōwō né dondo kpaá te nkwale. Agarege ebwó nkane gefwage Esōwō gélu. Amuame mampye ebwó nnó ákwóré gepoge bwó áfyé mató ne Jis̄s nkane ájoge né ḡwe Mosis ne abi bó ekpávé Esōwō. 24 Awúge mbō, abifō ákamé ne abifō ákamé f̄ó mekomejóó wuú wó, 25 ne álō manye mbeé ebwó ebwó. Gébégé ebwó áchwō jyé, Pól ama jóó meko yimbō aké, “Mendoó Ukpea épye gechánchá genó mangaré wáwálé mbaá ukwéne ante nyú ndere Asaya muú ekpávé Esōwō nnó asá nnó, 26 ‘Chó garé bó bimbō nnó dewúu nyé lé wú ne dekágé ula, depelé nyé lé péle ne dégéné. 27 Elúmbō gétúge bó bina áḡeá mató dóó. Ebwó ágbé ntó matu bwó ne áma mále ame. Apyembō nnó ebwó ágege sé mbaá ne áwugé

sé. Mbṓgé ebwó ákeregé meso etá Esówṓ, apye nyé ebwó átoó.’” ²⁸ Ne Pól anere manjṓó aké, “Enyú debó mankaá nnó abya melóméló yina alerege nkane Esṓwṓ aferege bṓó né efwyale gabo. Abya melóméló yina ajye nana mbaá bṓó abi álá pṓ bṓó Jus ne áwú nyé ji.” ²⁹ [Pól ajṓgé mbṓ, bṓó Jus álṓ mantané dafyé, mbeé akwé ebwó ebwó.]

³⁰ Né aḡmé ápea ayi Pól abelé né gepú eyigé ji achyegge ḡka, asele yéndémuú ayi achwó gé ji. ³¹ Pól álú wyé éféé agarege bṓó nkane gefwage Esṓwṓ gélú ne alerege bṓó depṓ etiré Ata Jis̄s Kras, ajṓge depṓ gbṓgónó ayi álá pṓ ne efṓ metṓó ne ye muú ayi achyé ji efwyale apṓ.

Ν_{WE} menomenyεέ mekέ
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
c1c6a10b-c0b1-5242-bb46-153e2e25ddc7